

N a c r t

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA LJUDSKA PRAVA**

*Stručna skupina za praćenje provedbe akcijskih planova
za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije
za razdoblje od 2008.-2013.*

I Z V J E Š Ć E
o provedbi Akcijskog plana
za provedbu Nacionalnog plana
za borbu protiv diskriminacije, za 2008. i 2009. godinu

Zagreb, prosinac 2010. godine

I Z V J E Š Ć E
o provedbi Akcijskog plana
za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije,
za 2008. i 2009. godinu

SADRŽAJ :

I.	Uvod	str. 3
II.	Izvješće o provedbi mjera.....	str. 9
-	Poglavlje 1. Obitelj i socijalna skrb.....	str. 9
-	Poglavlje 2. Obrazovanje.....	str. 26
-	Poglavlje 3. Rad i zapošljavanje.....	str. 35
-	Poglavlje 4. Zdravstvo.....	str. 42
-	Poglavlje 5. Nacionalne manjine.....	str. 43
-	Poglavlje 6. Pružanje zaštite strancima.....	str. 56
-	Poglavlje 7. Suzbijanje i sankcioniranje diskriminatornog postupanja.....	str. 58
-	Poglavlje 8. Vođenje statističkih podataka.....	str. 65
-	Poglavlje 9. Tolerancija i suzbijanje diskriminacije kroz medije i civilno društvo.....	str. 66
III.	Zaključak.....	str. 71
IV.	Prilog.....	str. 73

I. UVOD

Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije 2008.-2013. je dokument koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske dana 17. rujna 2008. godine. Ovim dokumentom utvrđuje se postojeće stanje, određuju ciljevi i planiraju mjere za njihovo ostvarivanje kako bi se dogradio postojeći sustav zaštite od diskriminacije.

Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije 2008.- 2013. (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan) ima svrhu postizanja slijedećih ciljeva:

- dopuna postojećih nacionalnih dokumenata u skladu sa zaključcima Međunarodne konferencije protiv rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i srodnih oblika netolerancije, Preporukama UN-ovog Odbora za uklanjanje rasne diskriminacije te Preporukama Europske komisije protiv rasizma i nesnošljivosti. Ujedno se sustav mjera za uklanjanje diskriminacije dopunjava u skladu s europskim dokumentima i ocjenama stanja u procesu pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji;
- jačanje javne svijesti o pravu na nediskriminaciju;
- postizanje odgovarajućeg predstavljanja potencijalno diskriminiranih društvenih skupina na svim razinama vlasti;
- jačanje njihovog sudjelovanja u društvenom životu;
- prihvatanje različitosti;
- edukacija državnih službenika i pravosudnih dužnosnika o značenju suzbijanja svih pojava oblika diskriminacije;
- promicanje međusobnog poštivanja građana;
- postizanje veće tolerancije u društvu.

Nacionalnim planom su obuhvaćena područja u kojima su definirane mjere i nositelji, i to:

- (1) obitelj i socijalna skrb
- (2) obrazovanje
- (3) rad i zapošljavanje
- (4) zdravstvo
- (5) nacionalne manjine
- (6) pružanje zaštite strancima
- (7) suzbijanje diskriminacije i diskriminatornog postupanja
- (8) vođenje statističkih podataka
- (9) tolerancija i suzbijanje diskriminacije kroz medije i civilno društvo.

Za provedbu mjera utvrđenih Nacionalnim planom za borbu protiv diskriminacije, Vlada Republike Hrvatske je donijela *Akcijski plan za razdoblje 2008.-2009. godine* za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije 2008.-2013., (u daljnjem tekstu: *Akcijski plan*) koji sadrži mjere, nositelje i rokove za izvršenje mjera te iznose i izvore sredstava koji su se osigurali za provedbu pojedine mjere.

Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) prati provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije 2008.-2013. U skladu s poglavljem III. Nacionalnog plana, predviđeno je da Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za ljudska prava osnuje posebnu stručnu skupinu za praćenje provedbe akcijskih planova za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije 2008.-2013. i jedanput godišnje izvještava Vladu Republike Hrvatske o provedbi mjera.

U skladu s navedenim, Povjerenstvo je na sjednici dana 04. prosinca 2009. godine donijelo Zaključak vezano uz potrebu osnivanja Stručne skupine za praćenje provedbe akcijskih planova za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2008. do 2013. godine.

Temeljem navedenog Zaključka Povjerenstva, Ured za ljudska prava Vlade RH je 14. siječnja 2010. godine donio *Odluku o osnivanju i zadaćama Stručne skupine za praćenje provedbe akcijskih planova za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2008.-2013. godine* (u daljnjem tekstu: Stručna skupina) s zadaćom: (1) nadzora nad provedbom akcijskih planova za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2008. do 2013., (2) analize učinkovitosti provedbe akcijskih planova za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2008. do 2013., (3) jačanja međuinstitucionalne suradnje u provedbi akcijskih planova za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2008.-2013. godine i (4) koordinacije provedbe akcijskih planova za provedbu navedenog Nacionalnog plana.

Ured za ljudska prava Vlade RH zadužen je za koordiniranje radom i administrativno tehničke poslove Stručne skupine. Jedna od prvih zadaća Stručne skupine je upravo donošenje *Izvješća o provedbi Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije, za 2008. i 2009. godinu* (u daljnjem tekstu: **Izvješće**).

Izvješće se temelji na podacima dostavljenim od strane nadležnih tijela državne uprave i javne vlasti, kao i drugih nadležnih institucija, i to od: Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstva uprave, Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa (Agencije za odgoj i obrazovanje), Ureda za nacionalne manjine, Ureda za socijalno partnerstvo, Ureda za ljudska prava, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Ureda pučkog pravobranitelja.

U Izvješće su uključena mišljenja i preporuke Centra za ljudska prava.

Kako Nacionalni plan i Akcijski plan obuhvaćaju devet (9) prioritetnih područja (poglavlja), Izvješće obuhvaća ostvarenje mjera unutar svakog područja u izvještajnom razdoblju 2008.-2009. godine. Akcijski plan ima **sveukupno 62 mjere** od čega se samo četiri (4) ne odnose na izvještajno razdoblje već imaju rok provedbe 2010. godine, tako da nisu razmatrane u ovom Izvješću. Navedene mjere se odnose na područje obrazovanja (mjera 2.1., 2.2., 2.5. i 2.8.) i bit će uvrštene u *novi Akcij plan za razdoblje 2010.-2013.*

Slijedom navedenog proizlazi da je Izvješćem obuhvaćeno 58 mjera predviđenih za provedbu u razdoblju 2008., 2009. godine i kontinuirano.

Pregled provedbe mjera u izvještajnom razdoblju	Mjera
2008.-2009. godina	
Broj mjera predviđen za provedbu	62
Broj mjera koje su se provodile	58
Broj mjera čija provedba nije započela	1
Broj mjera čiji završetak kasni u odnosu na rok	10
Opseg provedbe Akcijskog plana :	98%

Opseg provedbe = udio broja mjera koje se provode (provedene i djelomično provedene) u ukupnom broju predviđenih mjera za provedbu u izvještajnom razdoblju

Od 58 razmatranih mjera, **jedna mjera nije provedena u predviđenom roku.**

Nije provedena mjera iz poglavlja *Nacionalnih manjina*, mjera 5.2.2. „Provođenje edukacije službenika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave o pravima nacionalnih manjina i zabrani diskriminacije“ čiji nositelj je Ministarstvo uprave (s rokom provedbe 2008. i 2009.). Ministarstvo uprave kasni s provedbom edukacije lokalnih službenika o pravima nacionalnih manjina i zabrani diskriminacije jer se planiralo edukaciju istih provesti istovremeno sa nositeljima izvršne vlasti koji su izabrani na redovnim i dopunskim izborima u svibnju i prosincu 2009. godine.

Od 58 razmatranih mjera, **10 mjera je djelomično provedeno.**

Radi se o 10 mjera koje se provode ali s kašnjenjem u području - integracije osoba s invaliditetom (mjera 1.3.1., 1.3.2.), međugeneracijske solidarnosti (mjera 1.4.1.2.), institucionalne skrbi za starije i nemoćne osobe (mjera 1.4.2.2.), skrbi za psihički bolesne osobe (mjera 1.5.2.), rješavanja pitanja nacionalnih manjina (mjere 5.1.1., 5.1.2., 5.1.4., 5.2.4.) i sankcioniranja diskriminacije (mjera 7.1.4.).

Jedan dio mjera kasni s provedbom iz razloga rebalansa proračuna i smanjenja sredstava iz Državnog proračuna za fiskalnu godinu (primjerice mjera 1.4.1.2. iz područja međugeneracijske solidarnosti te mjere 5.1.1., 5.1.2. i 5.2.4. iz poglavlja Nacionalnih manjina te rješavanje problema izbjeglih pripadnika srpske nacionalne manjine).

Od 10 mjera koje se provode ali s kašnjenjem, četiri mjere su u nadležnosti *Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi* (mjere 1.3.1., 1.3.2., 1.4.2.2., 1.5.2.), tri mjere su u nadležnosti *Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva* (mjere 5.1.1., 5.1.2., 5.1.4.), jedna mjera je u nadležnosti *Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti* (mjera 1.4.1.2.), jedna mjera je u nadležnosti *Ministarstva uprave* (mjera 5.2.4.) i jedna mjera je u nadležnosti *Ministarstva pravosuđa* (mjera 7.1.4.).

U području **obitelji i socijalne skrbi** uspješno su provedene aktivnosti vezano uz suzbijanje diskriminatornog ponašanja u obiteljskim odnosima i jačanju uloge obaju roditelja u odgoju djece te se kontinuirano provodi obrazovanje policijskih službenika za potrebe suzbijanja obiteljskog nasilja. Također se kontinuirano provode posebni programi za zatvorenike počinitelje kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, kaznenih djela s elementom nasilja kao i programi za odgajanje radi sprječavanja nasilja među maloljetnicima. Kod provođenja ovih programa za zatvorenike, Ministarstvo pravosuđa je suočeno s provedbom istih u uvjetima prenapučenosti kaznionica zatvora. Dodatne poteškoće odnose se na ovisnički status zatvorenika, potrebe njihova liječenja, sigurnosne razloge i sl.

Zamjetno je da su u području integracije osoba s invaliditetom djelomično provedene 2 od 3 mjere koje se odnose na pitanje ujednačavanja položaja i prava osoba s invaliditetom u različitim sustavima i uspostava implementacije modela organizacije rada centara za socijalnu skrb po principu „ured sve na jednom mjestu“ na području cijele Republike Hrvatske. Vezano uz provedbu navedenih mjera, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi priprema izradu novog zakona kojim će se regulirati područje socijalne skrbi a time i prava osoba s invaliditetom, dok je implementacija modela organizacije rada centara za socijalnu skrb po principu „ured sve na jednom mjestu“ dosad razvijen u samo 5 centara za socijalnu skrb na području Splitsko-dalmatinske, Zadarske i Vukovarsko-srijemske županije.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti uspješno provodi aktivnosti vezano uz programe međugeneracijske solidarnosti. Međutim od 4 mjere, jedna mjera je djelomično provedena zbog rebalansa Državnog proračuna i smanjenja sredstava u 2009. godini a odnosi se na sustavno poticanje projekata organizacija civilnoga društva usmjerenih na poboljšanje kvalitete života starijih osoba.

U području institucionalne skrbi za starije i nemoćne osobe i razvoj mreže davatelja usluga, od 3 mjere, 2 mjere su u provedbi. U tijeku je provedba aktivnosti koja se odnosi se na obvezu ustanova socijalne skrbi odnosno pružatelja usluga da svoje unutarnje ustrojstvo i sistematizaciju radnih mjera usklade s *Pravilnikom o vrsti i djelatnosti doma socijalne skrbi, načinu pružanja skrbi izvan vlastite obitelji, uvjetima prostora, opreme i radnika doma socijalne skrbi, terapijske zajednice, vjerske zajednice, udruge i drugih pravnih osoba te centara za pomoć i njegu u kući*, a koji određuje i normativ broja radnika. Također, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nije u potpunosti razvilo modele socijalnog planiranja na lokalnoj i regionalnoj razini te nove mreže lokalnih pružatelja socijalnih usluga.

Unatoč uočenim problemima, Ministarstvo pravosuđa kontinuirano provodi mjeru prilagodbe smještajnih prostora u svim kaznionicama i zatvorima radi povećanja mogućnosti smještaja starijih i nemoćnih zatvorenika/ica.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi ulaže znatne napore u ostvarivanje prava psihički bolesnih odraslih osoba, kroz poticanje inovativnih oblika usluga i skrbi kao i razvijanje službi podrške u zajednici za psihički bolesne odrasle sobe. Kako bi se poboljšali uvjeti u pogledu prostora, opreme u postojećim domovima, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je donijelo *Pravilnik o vrsti i djelatnosti doma socijalne skrbi, načinu pružanja skrbi izvan vlastite obitelji, uvjetima prostora, opreme i radnika doma socijalne skrbi, terapijske zajednice, vjerske zajednice, udruge i drugih pravnih osoba te centara za pomoć i njegu u kući*. Međutim provedba određenih mjera ovise o sposobnostima pružatelja usluga koji se svojim unutarnjim ustrojem i sistematizacijom radnih mjesta moraju uskladiti s navedenim Pravilnikom.

U području **obrazovanja** se relativno uspješno provodi svih 8 mjera. Održavaju se stručne rasprave i seminari o suzbijanju stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama u kontekstu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, resorna tijela osiguravaju besplatan smještaj, prehranu i školsku opremu djeci lošijeg socijalnog stanja, kroz obrazovne module kontinuirano se provode stručna usavršavanja učitelja /nastavnika o nemoralnosti i štetnosti korupcije, organizirani su seminari za učitelje/nastavnike o fenomenu trgovanja ljudima te su donesena dva važna propisa vezano uz ostvarivanje prava azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom (*Program hrvatskog jezika, povijesti i kulture za tražitelje azila i azilante i Pravilnik o načinu provođenja programa i provjeri znanja tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, radi pristupa obrazovnom sustavu Republike Hrvatske*).

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa drži da se odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo još uvijek ne provodi sustavno od predškolskog odgoja do srednje škole i do visokoškolskog obrazovanja i obrazovanja odraslih, kako to preporučuju Vijeće Europe i Europska komisija. Za sada postoji djelomična primjena u osnovnoj školi i srednjoj školi. Provedeno istraživanje „Demokracija i ljudska prava u osnovnim školama – teorija i praksa“ ukazuje da svi dionici obrazovnog sustava smatraju da sadržaji i metode obrazovanja za demokratsko građanstvo nisu dovoljno zastupljeni u osnovnim školama te da ih treba dodatno uvesti. Također je i dalje potrebno raditi na kontinuiranom i sustavnom obrazovanju učitelja/nastavnika.

Od 11 mjera iz područja **zaštite prava nacionalnih manjina**, 3 mjere su djelomično provedene iz razloga rebalansa proračuna i nedostatka financijskih sredstava iz Državnog proračuna, djelomično je provedena mjera vezano uz administrativne postupke glede ostvarivanja prava na stambeno zbrinjavanje BNSP-a te nije provedena mjera edukacije lokalnih službenika.

Zbog nedostatka sredstava iz Državnog proračuna, djelomično su provedene mjere rješavanja preostalih slučajeva stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava, mjere naknada za neovlašteno ulaganje u zauzetu imovinu te provedba planova zapošljavanja osoba koje prema posebnim propisima imaju prednost pri zapošljavanju odnosno zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina. Primjerice Planom prijama je od planiranog broja 226 ukupno zaposleno 42 pripadnika/ica nacionalnih manjina, dok Plan prijama za 2009. godinu nije donesen.

Djelomično je provedena mjera vezano uz završetak administrativnih postupaka prava na stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskih prava zbog nedostupnosti korisnika obnove i stambenog zbrinjavanja u smislu kompletiranja dokumentacije potrebne za odlučivanje o pravu.

Nije provedena samo jedna mjera vezano uz provođenje edukacije lokalnih službenika jer Ministarstvo uprave planira provesti edukaciju istovremeno sa nositeljima izvršne vlasti koji su izabrani na redovnim i dopunskim izborima u svibnju i prosincu 2009. godine. Do sada su izvršene samo inicijalne pripreme za provedbu edukacije lokalnih službenika i novoizabranih nositelja izvršne vlasti.

Obje mjere iz područja ***pružanja zaštite strancima*** su provedene. Ministarstvo unutarnjih poslova nadležno je za stvaranje cjelovitog zakonodavnog okvira za pružanje zaštite strancima, što je uslijedilo donošenjem izmjena Zakona o strancima i podzakonskim aktima. Ministarstvo ulaže znatne napore u informiranje i senzibiliziranje stanovništva na lokalnoj razini radi stvaranja pozitivnog stava prema tražiteljima azila, azilantima i strancima.

U području ***suzbijanja i sankcioniranja diskriminatornog postupanja***, od 7 mjera, jedna je djelomično provedena a odnosi se na stvaranje baze podataka o sudskim postupcima (kaznenim i prekršajnim) zbog djela počinjenih iz diskriminatornih razloga. Potrebno je dodatno ujednačiti način izvještavanja od strane svih županijskih i općinskih sudova kao i Visokog prekršajnog suda. Policijska akademija uspješno i kontinuirano provodi izobrazbu policijskih službenika o postupanju kod počinjenja kaznenih djela iz mržnje. U okviru Progress-projekta, Ured za ljudska prava u suradnji s Uredom pučkog pravobranitelja i Centrom za mirovne studije provodi kampanju informiranja javnosti o anti-diskriminacijskim odredbama Kaznenog zakona i Zakona o suzbijanju diskriminacije.

Dogradnja sustava pravne pomoći je u nadležnosti Ministarstva pravosuđa gdje nadležno Ministarstvo sustavno provodi aktivnosti usmjerene na informiranje javnosti o mogućnostima koje pruža provedba Zakona o ostvarivanju prava na pravnu pomoć. Organizacije civilnoga društva ukazuju na otežano provođenje Zakona zbog administrativno kompleksnog sustava obrazaca te nejasnog sustava vrednovanja usluga odvjetnika i organizacija civilnoga društva. Unaprjeđenje sustava besplatne pravne pomoći je i dalje izazov na kome se treba raditi.

Uprava za ljudska potencijale Ministarstva uprave je tijekom 2008.-2009. godine prikupljala i obrađivala ***podatke o broju i strukturi zaposlenih državnih službenika i namještenika*** u tijelima državne uprave, stručnim službama i uredima Vlade RH te ostalim državnim tijelima. Između ostalih podataka prikupljali su se podaci o državnim službenicima i namještenicima koji imaju status pripadnika nacionalnih manjina, status osoba s invaliditetom te status hrvatskog branitelja.

U poglavlju ***tolerancije i suzbijanja diskriminacije kroz medije i civilno društvo***, uspješno je provedeno svih 5 mjera vezano uz informiranje javnosti o dokumentima koji se odnose na zaštitu i način osiguravanja pojedinih prava posebno osjetljivih društvenih skupina, organiziranje okruglih stolova, seminara i edukacija na temu suzbijanja diskriminacije.

Vidljiv ***napredak*** je postignut u područjima obrazovanja te suzbijanja i sankcioniranja diskriminatornog postupanja.

U području obrazovanja, na inicijativu Povjerenstva za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske i Rektorskog zbora, ulažu se znatni napor za uvođenje obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u visoka učilišta. Provode se stručne rasprave i seminari o suzbijanju stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama u kontekstu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

U području suzbijanja i sankcioniranja diskriminatornog postupanja, intenzivirana je međuresorska suradnja vezano uz praćenje zločina iz mržnje, unaprjeđuje se statističko praćenje zločina iz mržnje te se u okviru državnog sustava kontinuirano provodi izobrazba policijskih službenika o postupanju kod počinjenja kaznenih djela iz mržnje. U okviru Progress-projekta, kroz aktivnosti Ureda za ljudska prava Vlade RH, Ureda pučkog pravobranitelja i Centra za mirovne studije, provodi se kampanja informiranja javnosti o anti-diskriminacijskim odredbama Kaznenog zakona i Zakona o suzbijanju diskriminacije.

U daljnjem periodu predstoje ***izazovi*** u području ostvarivanja prava nacionalnih manjina, posebice u dosljednoj primjeni članka 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina odnosno ostvarivanje plana zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina.

Također, jedan od izazova je i dogradnja sustava besplatne pravne pomoći ali i pravne pomoći koju pružaju odvjetnici kroz bolji nadzor nad obavljanjem javnih ovlasti koje vrši Hrvatska odvjetnička komora.

Iz Izvješća je vidljivo da je u svim područjima djelovanja, većinom provedeno ili se kontinuirano provode aktivnosti koje pridonose unaprjeđenju sustava borbe protiv diskriminacije.

Nadležna tijela odnosno institucije su kod provedbe mjera nailazili na određene poteškoće koje su posebno izrazili u rubrici „**Uočeni problemi**“. Kako su uočene određene prepreke i promjene koje su se dogodile u izvještajnom razdoblju, u rubrici „**Preporuke za unaprjeđenje**“ određene mjere, unijeti su prijedlozi i razmišljanja pojedinih tijela kako bi se izrada novog Akcijskog plana unaprijedila i poboljšala, čime bi se učinkovitije provodile mjere a time ispunio i cilj Nacionalnog plana.

Prema zaprimljenim podacima državnih tijela, u svrhu provedbe mjera iz Akcijskog plana, u 2008. i 2009. godini utrošeno je ukupno **2,565.774.671,19 kuna**. Ukupno utrošena financijska sredstva za provedbu mjera znatno su veća od gore iskazanih budući da su osigurana i utrošena kroz redovitu djelatnost tijela državne uprave, sredstvima donatora, sredstvima projekata EU i sl.

II. IZVJEŠĆE O PROVEDBI MJERA

Poglavlje 1. OBITELJ I SOCIJALNA SKRB

Poglavlje 1.2. SUZBIJANJE DISKRIMINATORNOG PONAŠANJA U OBITELJSKIM ODNOSIMA

Mjera 1.2.1. Provođenje javne kampanje o ulozi obaju roditelja u odgoju djece

Nositelj: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Rok: 2008.-2009.

Postignuti rezultati:

Donošenjem i stupanjem na snagu Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama (NN 85/08 i 110/08) učinjen je dodatni iskorak u razvoju obiteljske i populacijske politike u Republici Hrvatskoj, u pravcu stvaranja čvršćih osnova za dodatno osnaživanje obitelji te kvalitetnijeg usklađivanja obiteljskih i poslovnih obveza suvremene obitelji. Zakonom o roditeljnim i roditeljskim potporama, između ostalog, promiče se ravnopravnost spolova i mogućnost većeg sudjelovanja očeva u skrbi za djecu, stvorene su pravne pretpostavke za fleksibilno korištenje roditeljskog dopusta do 8 godine života djeteta, roditeljni i roditeljski dopust može se koristiti u skraćenom radnom vremenu, a roditeljski dopust mogu koristiti oba roditelja istovremeno, naizmjenično i u dijelovima. U siječnju 2009. godine u korištenju prava po osnovi Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama nalazilo se 52.394 zaposlenih i samozaposlenih roditelja, od kojih 677 očeva, a u prosincu 2009. godine 59.802 zaposlenih i samozaposlenih roditelja, od kojih je 1.270 očeva. Broj očeva koji koriste prava iz Zakona je uvećan za 653 ili 105,83%. U prosincu je prava iz Zakona koristilo i 7 nezaposlenih očeva i očeva izvan sustava rada, kojima je po prvi puta omogućeno korištenje prava na roditeljni i roditeljsku potporu. Ukupan broj korisnika/ka prava po ovom Zakonu u prosincu 2009. godine iznosio je 73.247, od kojih je 1.282 očeva.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je za prava iz Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama (pravo na opremu za novorođeno dijete i pravo na dodatni roditeljni i roditeljski dopust) u 2009. godini utrošilo ukupno 1.131.496.943,06 kn. Nadalje, povodom obilježavanja Međunarodnog dana obitelji, 15. svibnja, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti od 2001. godine organizira provedbu natječaja i dodjelu priznanja „Tvrтка prijatelj obitelji“, za odabir tvrtke s najkvalitetnijim rješenjima u postizanju prijateljskog radnog okruženja za zaposlene majke/roditelje i obitelji. Od 2008. godine, uz natječaj „Tvrтка prijatelj obitelji“, s ciljem unaprjeđivanja odnosa između obitelji, države, lokalne zajednice i gospodarstva, provodi se i natječaj i dodjela priznanja „Lokalna zajednica prijatelj obitelji“ za općine, gradove i županije Republike Hrvatske sa najkvalitetnijim rješenjima i aktivnostima u osnaživanju i usmjeravanju intervencija društva u pravcu stvaranja prijateljskog okruženja za roditelje, obitelji i djecu. Ciljevi dodjele priznanja „Tvrтка prijatelj obitelji“ i „Lokalna zajednica prijatelj obitelji“, između ostalog, uključuju podizanje svijesti javnosti o važnosti dostojnog položaja obitelji u društvu, poticanje društva na zaštitu i osnaživanje uloge obitelji, poticanje bolje usklađenosti obiteljskog i poslovnog života te osiguravanje potpune ravnopravnosti spolova. Za provedbu ovih natječaja u 2009. godini utrošeno je 23.695,90 kn. Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2009. godinu, na poziciji Ministarstva, za provedbu natječaja „Tvrтка prijatelj obitelji“ i „Lokalna zajednica prijatelj obitelji“ te ostvarivanje prava iz Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama utrošeno je ukupno 1.131.520.638,96 kn.

Također je, u organizaciji Vijeća Europe i domaćinstvu Republike Hrvatske, dana 15. lipnja 2008. godine, pred domaćom i inozemnom javnošću pokrenuta Inicijativa Vijeća Europe protiv tjelesnog kažnjavanja djece, na kojem je prvi puta prikazan TV spot Vijeća Europe „Podignite ruku protiv tjelesnog kažnjavanja djece“. Organizirana je medijska promidžba putem objavljivanja oglasa u većim dnevnim i tjednim listovima te oglašavanjem na različitim oglasnim mjestima u Gradu Zagrebu. Temeljem ove inicijative, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u siječnju 2009. godine pokrenulo Nacionalnu Kampanju protiv tjelesnog kažnjavanja djece "Trebam ljubav", čime

se nastojalo doprinijeti pojačanoj senzibilizaciji šire i stručne javnosti o štetnosti tjelesnog kažnjavanja djece i promoviranju pozitivnog roditeljstva kao osnovne vrijednosti društva. Nacionalna kampanja provodila se tijekom cijele 2009. godine kroz organizirane aktivnosti usmjerene najširoj javnosti, djeci, roditeljima, odgojno-obrazovnim i javnim ustanovama, tijelima državne uprave, lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravosudnim tijelima, organizacijama civilnog društva i stručnjacima. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je provelo Nacionalnu kampanju u suradnji s drugim središnjim tijelima državne uprave, obiteljskim centrima, organizacijama civilnog društva, odgojno-obrazovnim ustanovama, znanstvenim i stručnim institucijama, medijima (pisani mediji, radio i televizijski mediji, objavljivanje sadržaja na Internet stranicama). U okviru aktivnosti Nacionalne Kampanje izabran je vizualni identitet Nacionalne kampanje sa sloganom: „Trebam ljubav”. Izrađen je promidžbeni TV spot Nacionalne kampanje koji je premijerno prikazan 15. svibnja 2009. godine, od kada je započelo njegovo emitiranje na tri najveće televizijske postaje u Republici Hrvatskoj te na Hrvatskom radiju. U okviru Nacionalne kampanje, za financijsku potporu unutar raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2009. godinu na poziciji Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti odobrena su sredstva za 24 projekta udruga usmjerenih prevenciji tjelesnog kažnjavanja djece te razvijanju tolerancije, nenasilnom rješavanju sukoba i promicanju prava djece. Nadalje, proveden je javni, otvoreni Natječaj za emitiranje radijskih i televizijskih emisija i objavljivanje novinskih i Internet reportaža na temu „Prevencija i sprječavanje tjelesnog kažnjavanja djece”.

Povodom završetka provedbe kampanje dodijelile su se nagrade autorima najboljih emisija i reportaža na temu „Prevencija i sprječavanje tjelesnog kažnjavanja djece”, predstavili najuspješniji programi provedbe Nacionalne kampanje na lokalnoj razini te predstavio Nacrt Smjernica za provedbu prevencijskih i intervencijskih programa zaštite djece od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja. Svi obiteljski centri su tijekom 2009. godine sudjelovali u tematskim emisijama lokalnih televizijskih i radio postaja te kontinuirano osvještavali širu i stručnu javnost o pravu djece na rast i razvoj bez tjelesnog kažnjavanja. Svi obiteljski centri su kontinuirano na službenim web stranicama objavljivali stručne članke o važnosti odgovornog i pozitivnog roditeljstva te članke vezane uz prava djece.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je iz sredstava Državnog proračuna za 2008. godinu utrošeno je ukupno 381.835,79 kn za slijedeće namjene: - 238.676,00 kn za aktivnosti organizacije međunarodnog predstavljanja Kampanje Vijeća Europe „Podignite ruku protiv tjelesnog kažnjavanja djece” i prateće medijske promidžbe; - 73.759,79 kn za provedbu dijela natječajnog postupka za izradu vizualnog identiteta Kampanje; - 70.000,00 kn za održavanje lutkarskih predstava za djecu.

Iz sredstava Državnog proračuna za 2009. godinu utrošeno je ukupno 1.518.978,09 kn za slijedeće namjene: - za provedbu natječajnog postupka za dodjelu financijske potpore organizacijama civilnog društva 780.713,86 kn, od toga 759.950,00 kn za dodjelu financijske potpore organizacijama civilnog društva, a 20.763,86 kn za troškove provedbe natječajnog postupka; - 26.085,80 kn za provedbu dijela natječajnog postupka za izradu vizualnog identiteta Kampanje; - 36.669,28 kn za provedbu natječajnog postupka za emitiranje radijskih i televizijskih emisija i objavljivanje novinskih i Internet reportaža na temu „Prevencija i sprječavanje tjelesnog kažnjavanja djece” i dodjelu nagrada dobitnicima; - 120.000,00 kn za izradu promidžbenog spota Kampanje; - 108.649,97 kn za medijsku promidžbu; - 14.213,03 kn za naknadu članovima Radne skupine za izradu prevencijskih i intervencijskih programa zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja; - 100.000,00 kn za provedbu znanstvenog istraživanja „Obilježja obitelji u Republici Hrvatskoj i stavovi prema odgoju i korištenju represivnih metoda”; - 120.000,00 kn za izradu priručnika „Sigurnost djece na Internetu”; - 173.100,00 kn za izradu i tisk dvobroja časopisa „Dijete i društvo” posvećenog Nacionalnoj kampanji; - 30.000,00 kn za provedbu postupka dodjele nagrade „Tvrтка - prijatelj obitelji” i „Lokalna zajednica - prijatelj obitelji”; - 9.486,15 kn za organizaciju prigodnih skupova povodom svečanog predstavljanja Kampanje i završnice Kampanje. U navedene iznose nisu uračunati troškovi provedbe navedenih mjera i aktivnosti obiteljskih centara koji su podmireni iz redovitih sredstava, osiguranih za rad obiteljskih centara iz Državnog proračuna

Republike Hrvatske za 2009. godinu, na poziciji Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Mjera 1.2.2. Kontinuirano obrazovanje policijskih službenika za potrebe dosljedne primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji

Nositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova

Rok: Kontinuirano

Postignuti rezultati:

Ministarstvo unutarnjih poslova - Visoka policijska škola je u Program temeljnog policijskog obrazovanja za zanimanje policajac implementirala programe izobrazbe u području obiteljskog nasilja: kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži – 3 sata, nasilničko ponašanje u obitelji – prekršajno pravo – 2 sata, nasilje u obitelji (vrste, uzroci i posljedice, tipovi zlostavljača, postupanje policije) - psihologija 5 sati, strategije rješavanja nasilja u obitelji – komunikologija - 3 sata, nasilje u obitelji-integrirane vježbe - 8 sati, taktika postupanja kod nasilja u obitelji - 6 sati.

U studijskim programima Visoke policijske škole problematika nasilja u obitelji obrađuje se s pravnog stajališta u predmetima Kazneno materijalno pravo (II. godina stručnog i sveučilišnog studija), kazneno procesno pravo (II. godina stručnog i sveučilišnog studija) i Prekršajno pravo (II. godina sveučilišnog studija), s kriminološkog stajališta u predmetima Kriminologija (I. godina stručnog i sveučilišnog studija), Kriminologija - posebni dio (III. godina stručnog i sveučilišnog studija), Delinkvencija mladih i kriminalitet na štetu djece i maloljetnika (IV. Godina stručnog studija), s kriminalističkog aspekta u predmetima: Kriminalistička metodika (V. semestar stručnog studija i III. godina sveučilišnog studija), Metodika otkrivanja, istraživanja i dokazivanja krvnih i seksualnih delikata (III. godina stručnog studija i IV. godina sveučilišnog studija). Sa psihološkog aspekta Forenzička i kriminalistička psihologija (II. i III. godina stručnog studija), sa sociološkog aspekta u predmetu Socijalna pedagogija te sa aspekta etičkog postupanja u predmetima Ljudska prava (I. godina stručnog studija, Policijska etika (II. godina stručnog studija) i Ljudska prava i policijska etika (IV. godina sveučilišnog studija).

Održani su Temeljni tečajevi za rad policijskih službenika operativnih dežurstava policijskih postaja u predmetima nasilja u obitelji. Održan je Specijalistički tečaj policijskih službenika specijaliziranih za maloljetničku delinkvenciju, kaznenopravnu zaštitu mladeži i obiteljsko nasilje. Održan je Tečaj za policijske službenike Operativno komunikacijskih centara policije.

U okviru programa „MATRA“ Ministarstva vanjskih poslova Nizozemske i Društva za psihološku pomoć, provodio se projekt „Izgradnja kapaciteta za usklađeno reagiranje na obiteljsko nasilje u zajednici“ kojim su se educirali rukovoditelji iz sustava pravosuđa, policije i socijalne skrbi.

Provedba mjere: Mjera se provodi kontinuirano.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva iz redovne djelatnosti Ministarstvo unutarnjih poslova, osigurana Državnim proračunom.

Mjera 1.2.3. Provođenje posebnih programa za zatvorenike počinitelje kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, kaznenih djela s elementom nasilja te programa za odgajanje radi sprječavanja nasilja među maloljetnicima

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Rok: Kontinuirano

Postignuti rezultati:

Prema podacima Ministarstva pravosuđa, tijekom 2009. godine na izdržavanju kazne zatvora, kazne maloljetničkog zatvora, te izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod, u kaznionicama i zatvorima nalazila su se 594 zatvorenika/ice i 5 odgajnika u odgojnim zavodima radi kaznenog djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa te 1.076 zatvorenika/ica i 28 odgajnika zbog kaznenog djela s elementima nasilja (protiv života i tijela te protiv braka, obitelji i mladeži).

U zatvorskom sustavu provode se posebni programi za zatvorenike počinitelje kaznenih djela protiv spolne slobode i čudoređa kao i za zatvorenike osuđene za kaznena djela s elementima nasilja i to: program tretmana počinitelja nasilja te program intervencije i kontrole impulzivnog ponašanja, usmjeren na počinitelje kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog čudoređa.

Rehabilitacijski pristup izvršavanju kazne zatvora pretpostavlja niz specijaliziranih programa tretmana za navedene skupine zatvorenika i odgajnika, a odnosi se na: (a) grupni rad sa zatvorenicima počiniteljima kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog čudoređa - prevencija recidivizma i impulzivnog ponašanja; (b) grupni rad sa zatvorenicima počiniteljima kaznenih djela s elementima nasilja - trening kontrole ljutnje.

Ovi programi usmjereni su na smanjivanje rizika od ponovnog počinjenja kaznenih djela, a provode ih stručno osposobljeni službenici tretmana (psiholozi, socijalni pedagozi, socijalni radnici). Grupni rad s zatvorenicima počiniteljima kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog čudoređa te grupni rad s zatvorenicima počiniteljima kaznenih djela s elementima nasilja rezultat je suradnje s Kraljevinom Nizozemskom u okviru nizozemskih bilateralnih programa pomoći Matra-flex i Matra-MPAP.

U Kaznionici u Glini i u Kaznionici u Lepoglavi kontinuirano se provodi *Program prevencije - tretman zatvorenika počinitelja kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog čudoređa*. Program je utemeljen na modificiranom obliku kognitivno bihevioralne terapije. Zatvorenici obuhvaćeni ovim programom počinitelji su kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog čudoređa. Programom su obuhvaćeni muškarci u dobi od 33 do 35 godina života koji imaju poteškoće s kontrolom seksualnog nagona, a uključuju se dragovoljno. U program je uključeno 15 zatvorenika, traje 9 mjeseci po skupini i provodi se kontinuirano. Potrebno je napomenuti da je edukaciju službenika koji su provodili program s počiniteljima financirala Vlada Kraljevine Nizozemske.

U okviru Uprave za zatvorski sustav provodi se posebni program «*Tretman zatvorenika počinitelja kaznenih djela s elementima nasilja*» (ART – *trening zamjene agresije socijalno prihvatljivim ponašanjem*), među kojima je kategorija počinitelja kaznenih djela nasilja u obitelji. Ovaj program se provodi u Kaznionici u Lepoglavi, Kaznionici u Lipovici – Popovači, Kaznionici u Požegi - Odjel za izvršavanje maloljetničkog zatvora, Kaznionici u Turopolju, Kaznionici u Valturi, Zatvoru u Zagrebu i Zatvoru u Sisku. U program je uključeno u prosjeku 35 zatvorenika. Rad sa zatvorenicima organiziran je u skupinama od po 5 zatvorenika.

U provođenju posebnih programa ostvaruje se suradnja i s organizacijama civilnog društva kao što su Udruge psihologa i Društva psihologa na razini županija, koje su važan subjekt kod pripreme poslijepenalnog prihvata i tretmana osoba koje se otpuštaju s izdržavanja kazne zatvora.

Potrebno je napomenuti da se tretmanski programi provode u uvjetima prenapučenosti kaznionica i zatvora, međutim i u tim okolnostima ovoj specifičnoj populaciji pruža se odgovarajuća savjetodavna te psihosocijalna pomoć uz opće metode tretmana.

Odgajnici i maloljetnici koji izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora, ili odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod, osim što su počinitelji kaznenih djela, ujedno mogu biti i žrtve zlostavljanja i zanemarivanja, bilo da je riječ o zlostavljanju od strane odraslih osoba (najčešće roditelja i skrbnika) ili o zlostavljanju od strane vršnjaka.

U provedbi programa za odgajnike radi sprječavanja vršnjačkog nasilja u suradnji s Razvojnim programima Ujedinjenih naroda (UNDP), u Odgojnom zavodu Turopolje provodi se *Projekt prevencije vršnjačkog nasilja*, kojim su stvoreni uvjeti za uspješniju prevenciju vršnjačkog nasilja i kvalitetniji tretman počinitelja i žrtve vršnjačkog nasilja. U navedeni projekt u promatranom razdoblju, u Odgojnom zavodu Turopolje uključeno je ukupno 32 odgajnika (s novopridošlima).

Sve mjere i aktivnosti usmjerene ka prevenciji zlostavljanja i zanemarivanja u odgojnim zavodima i maloljetničkom zatvoru provode na isti način kao i u zatvorima, odnosno kaznionicama, dakle kroz provedbu pojedinačnog programa izvršavanja kazne maloljetničkog zatvora, odnosno odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod, što uključuje i provedbu naprijed navedenih posebnih programa.

Uočeni problemi: Ovisnički status zatvorenika, potrebe liječenja, sigurnosni razlozi i prenapučenost zatvora.

Provedba mjere: Mjera se provodi kontinuirano.

Utrošena financijska sredstva: Ministarstvo pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav je za posebne programe za zatvorenike počinitelje kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog čudoređa u 2008. godini utrošila 65.360,52 kuna, a u 2009. godini je utrošeno 59.913,81 kuna.

Ministarstvo pravosuđa je za programe za odgajanike – u 2007./2008. godini izdvojilo je 33.000,00 kuna na adaptaciju Otvorenog odjela Odgojnog zavoda Turopolje u Sisku u okviru kojeg je formiran Odsjek pojačane skrbi i nadzora (adaptacija i program rada sa odgajanicima).

Preporuka za unaprjeđenje: Intenzivnija suradnja s udrugama psihologa i Društva psihologa na razini županija i lokalne zajednice.

Poglavlje 1.3. INTEGRACIJA OSOBA S INVALIDITETOM

Mjera 1.3.1. Ujednačavanje položaja i prava osoba s invaliditetom u različitim sustavima

Nositelj: *Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji s
Ministarstvom obitelji branitelja i međugeneracijske solidarnosti,
Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva,
Hrvatskim zavodom za mirovinsko osiguranje*

Rok: 2008.-2009.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi zaduženo je za provedbu ujednačavanja položaja i prava osoba s invaliditetom u različitim sustavima. *Nacionalnom strategijom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007.-2015. godine* predviđene su aktivnosti utvrđivanja jedinstvenog tijela vještačenja, te izrađivanja jedinstvene liste svih oštećenja za sve kategorije osoba s invaliditetom neovisno o načinu i uzrocima nastanka koju bi koristili različiti sustavi u kojima se ostvaruju prava osoba s invaliditetom. Stoga je za izradu prijedloga opće liste oštećenja osnovana zasebna skupina stručnjaka medicinske struke iz svih sustava u kojima se ocjenjuju takva oštećenja. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi koordinira navedenu aktivnost, te je u suradnji s drugim nositeljima, tijekom 2009. godine izrađen *prijedlog jedinstvene liste oštećenja*.

Stoga je za izradu prijedloga opće liste oštećenja, temeljene na Međunarodnoj klasifikaciji funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja – ICF, osnovana skupina stručnjaka medicinske struke iz svih sustava u kojima se ocjenjuju takva oštećenja. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi koordinira navedenu aktivnost, a zbog osobite složenosti produžena je izrada prijedloga pa je u rujnu 2010. godine Vlada Republike Hrvatske donijela zaključak kojim se prihvaća probna primjena Prijedloga Jedinstvene liste funkcionalnih sposobnosti kao preduvjet za donošenje Zakona o jedinstvenom tijelu vještačenja i načinu utvrđivanja invaliditeta.

Aktivnost 1.3.1.1. Izrada programa psihosocijalne rehabilitacije

Rok: III kvartal 2008.

Aktivnost je djelomično provedena. Izrađen je prvi nacrt programa psihosocijalne rehabilitacije. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i nadalje planira izraditi okvirne programe psihosocijalne rehabilitacije obzirom na vrstu korisnika o kojima skrbe pojedini domovi socijalne skrbi ili drugi pružatelji usluga registrirani za obavljanje djelatnosti socijalne skrbi. Svaka ustanova dužna je temeljem okvirnih programa izraditi vlastiti plan psihosocijalne rehabilitacije sukladno potrebama i interesima korisnika, kao i lokalne zajednice u kojoj ustanova djeluje. Zbog složenosti mjere određen je novi rok, lipanj 2010. godine.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je djelomično provedena, te je određen novi rok za provedbu ove aktivnosti – lipanj 2010.

Aktivnost 1.3.1.2. Izrada stručne i analitičke podloge za poboljšanje prava s osnova invaliditeta na temelju prikupljenih podataka

Rok: IV kvartal 2008.

Radi jačanja i promicanja samostalnog i neovisnog življenja osoba s invaliditetom, poduzimaju se mjere jačanja stručnih aktivnosti vezanih uz pomoć i podršku obiteljima korisnika u lokalnoj zajednici, što je u funkciji prevencije izdvajanja korisnika iz obiteljskog okruženja, odnosno u funkciji prevencije institucionalizacije. Na taj se način smanjuje kapacitet institucionalnog smještaja u korist alternativnih izvaninstitucionalnih programa i modela. Zadnjim izmjenama Zakona o socijalnoj skrbi uvedeni su novi sadržaji i prava koja potiču pružanje izvaninstitucijskih oblika skrbi, te je u dvogodišnjem razdoblju evidentno povećanje broja korisnika navedenih prava (povremenog boravka, patronaže, integracije). Također se bilježi porast broja korisnika alternativnih oblika skrbi, smještaja u udomiteljskoj obitelji. Praćenjem prikupljenih podataka o korisnicima u sustavu socijalne skrbi putem izvješća pružatelja usluga, izrađuju se smjernice za daljnje provođenje aktivnosti radi poboljšanja prava osoba s invaliditetom.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Aktivnost 1.3.1.3. Izrada propisa za poboljšanje prava s osnova invaliditeta

Rok: IV kvartal 2009.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi započelo je tijekom 2009. godine pripremu izrade nacrtu prijedloga novog zakona kojim će se regulirati područje socijalne skrbi. Kao sastavni dio ovog propisa su i prava koja se odnose na osobe s invaliditetom, odnosno naknade vezane uz invalidnost. Pored radne grupe zadužene za izradu prijedloga novog Zakona o socijalnoj skrbi, formirana je i radna podskupina koja je tijekom prošle godine izradila radni materijal koji se odnosi na procjenu razine potpora za osobe s invaliditetom temeljenu na Međunarodnoj klasifikaciji funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja (ICF), na osnovi koje bi se utvrđivao iznos naknade za invalidnost.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je djelomično provedena.

Provedba mjere: Mjera je djelomično provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva iz redovne djelatnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, osigurana Državnim proračunom.

Mjera 1.3.2. Osiguravanje na lokalnoj razini pružanja brzih i dostupnih informacija o ostvarivanju različitih vrsta pomoći i usluga

Nositelj: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: IV kvartal 2008. – za područje Zadarske, Splitsko-dalmatinske i Vukovarsko-srijemske županije

Rok: IV kvartal 2009. – implementacija na području cijele RH

Postignuti rezultati:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je dana 7. prosinca 2009. godine donijelo *Odluku o uvođenju nove organizacije rada centra za socijalnu skrb i podružnice „Ured sve na jednom mjestu“*, a novi model uveden je u 5 centara za socijalnu skrb (Split, Zadar, Vinkovci, Županja i Vukovar) a u 2010. godini planira se uspostaviti novi organizacijski model u novih 15 centara za socijalnu skrb.

Novi model organizacije rada centra za socijalnu skrb po principu *„ured sve na jednom mjestu“* izrađen je u okviru *Projekta razvoja sustava socijalne skrbi u razdoblju od 2008.-2009. godine*, u sklopu širih reformskih procesa usmjerenih na modernizaciju i razvoj sustava socijalne skrbi, od koji su najznačajniji socijalno planiranje te uvođenje standarda kvalitete socijalnih usluga u djelatnosti socijalne skrbi. *Model se razvijao u 5 centara za socijalnu skrb na području Splitsko-dalmatinske, Zadarske i Vukovarsko-srijemske županije* uz osiguranu tehničku pomoć od strane Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i uz uključenje velikog broja dionika koji su sudjelovali u konzultativnom procesu.

Konačan prijedlog modela nove organizacije rada za socijalnu skrb po principu *„ured sve na jednom mjestu“*, predstavljen je na završnoj Konferenciji, koja se održala 2009. godine, na kojoj su sudjelovali

predstavници svih centara za socijalnu skrb, organizacije civilnog društva, visokoobrazovne ustanove, te predstavnici lokalne uprave.

Kratko iskustvo stručnjaka u centrima za socijalnu skrb i njihovih korisnika, koji su započeli s radom po novom modelu je pozitivno i upućuje na ostvarenje osnovnog cilja novog načina rada, a to je poboljšanje dostupnosti informacijama i uslugama socijalne skrbi njihovim korisnicima, te efikasno i kvalitetno zadovoljavanje potreba korisnika socijalnih usluga.

Koncept „ureda sve na jednom mjestu” zagovara ideju prema kojoj bi korisnici usluga trebali moći zadovoljiti sve svoje potrebe na jednom mjestu i u jednom trenutku, na način da samo jednom daju svoje osobne podatke, usmjerenost centara za socijalnu skrb na korisnike te učinkovitost u pružanju kvalitetnih socijalnih usluga.

U skladu s novom koncepcijom rada centara za socijalnu skrb i njihova nadležnost bi se proširila i na pružanje informacija o drugim organizacijama u lokalnoj zajednici koje bi mogle korisnicima pomoći u rješavanju njihovih problema (upućivanje korisnika u druge organizacije i institucije).

Provedba mjere: Mjera je djelomično provedena. Nije uspostavljena implementacija modela organizacije rada centara za socijalnu skrb na području cijele Republike Hrvatske.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva iz redovne djelatnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, osigurana Državnim proračunom.

Mjera 1.3.3. Uspostavljanje mreže službi podrške s ponudom raznovrsnih usluga koje bi trebale svakoj osobi s invaliditetom pružiti podršku u onoj mjeri koja će joj osigurati ostanak i uspješno sudjelovanje u lokalnoj zajednici

Nositelj: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: 2008.-2009.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je, tijekom 2008. i 2009. godine, objavilo 12 *Poziva za prijavu projekata i programa iz područja socijalne skrbi za financijsku potporu udrugama osoba s invaliditetom iz dijela prihoda od igara na sreću.*

Aktivnost 1.3.3.1. Provedba projekata i programa udruga osoba s invaliditetom

Rok: IV kvartal 2008. - Provedba projekata i programa udruga osoba s invaliditetom

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je objavilo *Poziv za udruge osoba s invaliditetom* dana 07. svibnja 2008. godine, koji je uključivao: *Poziv za prijavu programa iz područja socijalne skrbi za financijsku potporu udrugama osoba s invaliditetom iz dijela prihoda od igara na sreću za 2006. godinu* (treća godina provedbe trogodišnjeg programa), *Poziv za prijavu programa iz područja socijalne skrbi za financijsku potporu udrugama osoba s invaliditetom iz dijela prihoda od igara na sreću za 2007. godinu* (druga godina provedbe dvogodišnjeg programa), *Poziv za prijavu udruga osoba s invaliditetom koje djeluju u području socijalne skrbi za sufinanciranje osnovne djelatnosti iz dijela prihoda od igara na sreću za 2007. godinu* (druga godina provedbe dvogodišnjeg sufinanciranja), *Poziv za prijavu projekata iz područja socijalne skrbi za financijsku potporu udrugama osoba s invaliditetom u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2008. godinu*, *Poziv za sudjelovanje udruga osoba s invaliditetom u provođenju projekata iz područja socijalne skrbi, čiji se sadržaj odnosi na provedbu mjera iz Nacionalnih strategija, planova i programa, u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2008. godinu*,

Poziv za prijavu jednokratnih potpora udrugama osoba s invaliditetom koje djeluju u području socijalne skrbi, u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2008. godinu.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Aktivnost 1.3.3.2. Provedba projekata i programa udruga osoba s invaliditetom

Rok: IV kvartal 2009. Provedba projekata i programa udruga osoba s invaliditetom

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je objavilo 27. siječnja 2009. godine *Poziv za udruge osoba s invaliditetom*, koji je uključivao: *Poziv za prijavu projekata iz područja socijalne skrbi za financijsku potporu udrugama osoba s invaliditetom u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu*; *Poziv za sudjelovanje udruga osoba s invaliditetom u provođenju projekata iz područja socijalne skrbi*, čiji se sadržaj odnosi na provedbu Nacionalnih strategija, planova i programa, u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu; *Poziv za prijavu jednokratnih potpora udrugama osoba s invaliditetom koje djeluju u području socijalne skrbi, u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu*; *Poziv za prijavu udruga osoba s invaliditetom koje djeluju u području socijalne skrbi za sufinanciranje osnovne djelatnosti u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu*.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u 2008. godini – dodijelilo 389 financijskih potpora udrugama osoba s invaliditetom u ukupnom iznosu od 34.607.000,00 kn; u 2009. godini je dodijeljeno 549 financijskih potpora u ukupnom iznosu od 33.759.936,00 kn.

Poglavlje 1.4. STARIJE OSOBE

Poglavlje 1.4.1. Međugeneracijska solidarnost

Mjera 1.4.1.1. Sustavno provođenje programa međugeneracijske solidarnosti

Nositelj: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u suradnji s tijelima jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i organizacijama civilnoga društva

Rok: Kontinuirano

Postignuti rezultati:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je tijekom 2008.-2009. godine, u suradnji s jedinicama lokalne i područne samouprave provodilo Vladine Programe razvoja usluga za starije osobe pod nazivom „Pomoć u kući starijim osobama“ i „Dnevni boravak i pomoć u kući starijim osobama“, kojima su pružane besplatne socijalne usluge radi sprečavanja izoliranosti starijih, njihove veće kvalitete življenja te prevencije institucionalizacije i potpore ostanku u prirodnom okruženju. Usluge dostupne kroz program „Pomoć u kući starijim osobama“ usmjerene su na organiziranje prehrane starijih, obavljanje svakodnevnih kućnih poslova, održavanje osobne higijene i higijene prostora, pružanje osnovne zdravstvene skrbi i laičke psihosocijalne podrške kao i logističke usluge i posredovanje u ostvarivanju različitih prava uključenih korisnika. Programom „Dnevni boravak i pomoć u kući starijim osobama“ obuhvaćene su usluge pomoći u kući te dodatni sadržaji i aktivnosti u Dnevnim boravcima za starije osobe koji su svojevrсни centri međugeneracijske solidnosti jer se s jedne strane potiče aktivna participaciju u vlastitom starenju, a s druge veća integracija starijih u razvoju i suživotu lokalne zajednice. U Dnevnim boravcima se odvijaju različiti socijalizacijski sadržaji kao što su radno-okupacijske i sportsko-rekreativne aktivnosti, razne radionice, tematska predavanja, zdravstvena prevencija i drugi sadržaji. Tijekom 2008. godine sklopljeni su ugovori s 75 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji su uključivali skrb za 13.275 korisnika starije dobi, a u 2009. godini za 14.050 starijih osoba. Od ukupnog broja korisnika kojima se pružaju razne usluge u njihovim domovima i zajednicama za poboljšanje kvalitete življenja, 37 % živi u samačkim domaćinstvima, 74 % korisnika su žene, 12 % nema nikakve prihode, a 18 % korisnika trebaju usluge dugotrajne skrbi radi izrazito lošeg zdravstvenog stanja i otežanih funkcionalnih sposobnosti.

U posebno nepovoljnijem položaju nalaze se korisnici koji žive u izoliranim, ruralnim, brdskim i otočnim zajednicama, njih 56 %, od kojih posebno treba istaknuti zajednice na ratom pogođenim prostorima gdje još traje proces obnove. Pored nedostatka mlađeg stanovništva i tradicionalnih oblika skrbi u zajednici na tim područjima neki korisnici starije dobi imaju neprimjerene stambene uvjete, a mnogima nedostaje osnovna komunalna infrastruktura kao što je struja, voda, putovi i drugo. U takvim sredinama nije uspostavljen javni prijevoz, nema trgovina ni drugih oblika organizacije života što dodatno povećava ulogu i značaj mobilnih timova koji svakodnevno obilaze starije i često im predstavljaju jedini kontakt s vanjskim svijetom.

U 2008. godini, u pružanju različitih socijalnih usluga i aktivnosti bilo je zaposleno 887 osoba, uglavnom iz prioriteta za zapošljavanje, a u 2009. godini 923 osobe. Radi se o 53 % zaposlenih iz nacionalnih prioriteta skupina za zapošljavanje, s većim udjelom žena (84 %) u odnosu na zaposlenost muškaraca. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti aktivno promiče politiku lokalnog zapošljavanja u pružanju socijalnih usluga starijim osobama posebice žena i preporuča što bliže stanovanje pružatelja usluga od samih korisnika. Na taj način se najbolje mogu iskoristiti radni potencijali u zajednici, omogućiti veći nadzor i brže reagiranje na potrebe korisnika te uskladiti posao pružanja usluga s obiteljskim životom i obvezama.

Provedba mjere: Mjera se provodi kontinuirano. (Provedena je unutrašnja i vanjska evaluacija o korisnosti usluga međugeneracijske solidarnosti prvenstveno u sprječavanju socijalne isključenosti i prevenciji institucionalizacije.)

Utrošena financijska sredstva: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u 2008.-2009. godini, za provedbu navedenih usluga (pomoć u kući i dnevni boravak) međugeneracijske solidarnosti utrošilo financijska sredstva u visini 76.998.840,95 kn.

Mjera 1.4.1.2. Sustavno poticanje projekata organizacija civilnoga društva usmjerenih poboljšanju kvalitete života starijih osoba

Nositelj: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u suradnji s tijelima jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i organizacijama civilnoga društva

Rok: Kontinuirano

Postignuti rezultati:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u 2008. godini objavilo javni poziv za poboljšanje kvalitete života starijih osoba u Republici Hrvatskoj u izvođenju organizacija civilnoga društva temeljem kojeg je u istoj godini odabrano i financirano 16 projekata u ukupnom iznosu od 1.188.646,39 kn. Aktivnosti i usluge koje su se financirale odnosile su se na organiziranje i pružanje raznih socijalnih usluga, edukaciju pružatelja, primjenu novih tehnologija u zaštiti i skrbi starijih te poticanje volonterskog rada u skrbi za starije.

U 2009. godini radi rebalansa proračuna, javni poziv za organizacije civilnoga društva nije proveden. Ipak, 2009. godine dodijeljeno je 50.000,00 kn Matici umirovljenika Hrvatske za provedbu programa pružanja pravne pomoći i prevencije u sprječavanju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju za 300 korisnika starije dobi.

Održano je i nekoliko medijskih kampanja koje su doprinijele boljoj informiranosti umirovljeničke populacije i sveobuhvatnoj zaštiti ljudskih prava starijih osoba.

Uočeni problemi provedbe: Nedostatna financijska sredstva za provedbu ove mjere.

Provedba mjere: Mjera je djelomično provedena, zbog rebalansa Državnog proračuna i smanjenja sredstava iz Državnog proračuna u 2009. godini.

Utrošena financijska sredstva: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je, tijekom 2008.-2009. godine, za financiranje projekata organizacija civilnoga društva usmjerenih poboljšanju kvalitete života starijih osoba - utrošilo 1.238.646,39 kn.

Mjera 1.4.1.3. Poticanje razvoja volonterstva u poboljšanju kvalitete života starijih osoba i skrbi o starijima

Nositelj: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u suradnji s tijelima jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i organizacijama civilnoga društva

Rok: Kontinuirano

Postignuti rezultati:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je tijekom 2008.-2009. godine, radi ekonomske krize i mogućnosti smanjivanja javnih financija, pojačalo napore za promociju i poticanje volontiranja u skrbi za starije. Osnovni cilj bio je pronalazak novih oblika solidarnosti i skrbi koji će s manje sredstava zadovoljavati potrebe starijih i nemoćnih te učinkovito iskoristiti kapacitete u lokalnoj zajednici koji leže u organizacijama civilnoga društva, građanima pojedincima, susjedima i prijateljima.

Navedeno Ministarstvo je 2008. godine osmislilo novi Program „Volonterska pomoć u dnevnim boravcima za starije osobe“ s ciljem promicanja sudjelovanja volontera u obogaćivanje ponude i sadržaja usluga dnevnih boravaka za građane starije dobi. Temeljem internog poziva, u 2008. godini je odabrano 10 projekata volonterske pomoći jedinica lokalne samouprave koje su provodile u partnerstvu s organizacijama civilnoga društva (gradovi Metković, Virovitica, Pleternica, Donji Miholjac, Buzet, Daruvar i općine Dvor, Brod Moravice, Jasenovac i Dubrovačko Primorje).

U 2009. godini, Ministarstvo je odabralo i financiralo 10 projekata volonterske pomoći jedinica lokalne samouprave i 1 organizacije civilnog društva. Projekte su provodili gradovi Buzet, Pazin, Šibenik, Metković, Stari Grad, Pleternica, Donji Miholjac i Otok te općine Petrijanec i Dvor kao i Sindikat umirovljenika Hrvatske u jedanaest svojih podružnica diljem Hrvatske.

Poticanjem razvoja volonterstva, potiče se aktivizam u zajednici, pronalaze se resursi koji postoje u neformalnim i informalnim oblicima skrbi za starije, izgrađuju se kapaciteti lokalnih samouprava te se potiče razvoj partnerstva javnog sektora s organizacijama civilnog društva.

Provedba mjere: Mjera se provodi kontinuirano.

Utrošena financijska sredstva: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u 2008.-2009. godini, za poticanje volonterstva u poboljšanju kvalitete života starijih osoba i skrbi o njima utrošilo 456.090,00 kn.

Mjera 1.4.1.4. Sustavno praćenje pitanja starijih osoba kroz međuresornu i međunarodnu suradnju

Nositelj: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u suradnji s tijelima državne uprave i međunarodnim organizacijama

Rok: Kontinuirano

Postignuti rezultati:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je, u suradnji s Gradom Šibenikom, Maticom umirovljenika Hrvatske i Sindikatom umirovljenika, organiziralo obilježavanje *Međunarodnog dana starijih osoba*, 01. listopada 2008. godine pod nazivom „5. sportski susreti umirovljenika Hrvatske“ za 1.100 umirovljenika od kojih je bilo 450 natjecatelja. Osnovni cilj ove manifestacije bio je aktivno uključivanje starijih osoba u vlastito starenje kroz razne sportsko-rekreacijske, kulturno-umjetničke i zabavne aktivnosti. Tom prigodom održana su natjecanja za starije u sportskim disciplinama kao što su kuglanje, šah, streljaštvo, pikado i boćanje, a također i izložba umjetničkih radova umirovljenika.

U 2009. godini obilježavanje *Međunarodnog dana starijih osoba*, Ministarstvo je organiziralo u suradnji s Općinom Velika. Osnovni ciljevi obilježavanja 1. listopada 2009. godine u Velikoj, bili su promocija izvaninstitucionalne skrbi o starijima i volonterstva, razmjena iskustava i radova korisnika Dневnih boravaka za starije te edukacija izravnih pružatelja socijalnih usluga. U manifestaciju je bilo uključeno 300 osoba, korisnika programa usluga pomoći u kući i dnevnog boravka, zaposlenika u pružanju usluga starijima te volontera na projektima za starije osobe.

Također, Ministarstvo je ostvarilo međunarodnu suradnju s *Europskom platformom za starije osobe iz Bruxellesa* vezano za organiziranje izvaninstitucionalnih usluga za starije i drugih inicijativa za poboljšanje kvalitete življenja starijih. Od 2009. godine, Ministarstvo je podržalo promociju - 29. travnja kao službeno proglašenog *Europskog Dana solidarnosti među generacijama na području EU* u svrhu podizanja svijesti, građana i donositelja odluka o uzajamnoj pomoći i suradnji različitih dobnih skupina u održivom razvoju društva i zajednice. U partnerstvu s UNDP Hrvatska, organizacijom UN Volonteri, Općinom Gvozd i Centrom za razvoj zajednice - Suncokret organiziran je svojevrsan „*Sajam generacija*“ na kojem se okupilo preko 700 korisnika programa za starije, njihovih pružatelja usluga iz cijele Hrvatske, organizacija civilnog društva, vjerskih zajednica, volontera te učenika osnovnih i srednjih škola. Osnovni cilj manifestacije bilo je poticanje solidarnosti i aktivnog sudjelovanja u skrbi za starije s jedne strane, a s druge jačanje svjesnosti o kapitalu znanja starijih, prepoznavanje njihovih vrijednosti te sagledavanje doprinosa starijih u razvoju društva. U prostorijama općinske vijećnice održana je i javna tribina s primjerima dobre prakse solidarnosti u zajednici na području Republike Hrvatske, s posebnim naglaskom na Područja od posebne državne skrbi.

Provedba mjere: Mjera se provodi kontinuirano.

Utrošena financijska sredstva: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u 2008. godini za obilježavanje Međunarodnog dana starijih osoba, utrošilo 816.605,77 kn iz sredstava Državnog proračuna, a Grad Šibenik participirao je iz svog lokalnog proračuna s 53.917,00 kuna. Ministarstvo je u 2009. godini za obilježavanje Međunarodnog dana starijih osoba, utrošilo 110.000,00 kuna iz sredstava Državnog proračuna. U 2009. godini je za organiziranje „Sajma generacija“ utrošeno 250.000,00 kn iz proračuna UNDP-Hrvatska odnosno organizacije UN-Volonteri uz participaciju u hrani lokalnog stanovništva s područja općine Gvozd i volonterskom radu Centra za razvoj zajednice Suncokret.

Poglavlje 1.4.2. Institucionalna skrb za starije i nemoćne osobe i razvoj mreže davatelja usluga

Mjera 1.4.2.1. Povećati smještajne kapacitete za nepokretne i teže pokretne starije i nemoćne osobe, podići smještajne standarde u postojećim ustanovama te zaposliti dostatan broj stručno osposobljenog osoblja

Nositelj: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Rok: 2008.-2009.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi navodi da su potrebe zbrinjavanja starih i nemoćnih osoba osigurane kroz državne domove, županijske domove za starije i nemoćne te domove drugih osnivača. Ministarstvo daje statistički prikaz kapaciteta i popunjenosti korisnicima za 2008. i 2009. godinu.

- 2008.godina *Državni domovi* - ukupno 2 doma, smještajni kapacitet 85, realiziranih smještaja (korisnika) 77. *Županijski domovi za starije i nemoćne* - ukupno 46 domova, smještajni kapacitet 10.347, korisnika 10.327. *Domovi drugih osnivača* – ukupno 76 domova, smještajni kapacitet 4.287, korisnika 3.823.

- 2009.godina *Državni domovi* - ukupno 2 doma, smještajni kapacitet 85, realiziranih smještaja (korisnika) 78. *Županijski domovi za starije i nemoćne* - ukupno 46 domova, smještajni kapacitet 10.446, korisnika 10.432. *Domovi drugih osnivača* - ukupno 82 domova, smještajni kapacitet 4.619, korisnika 4.101.

Iz navedenog je vidljivo povećanje broja nedržavnih domova drugih osnivača, a time i smještajnog kapaciteta za ovu populaciju. Napominjemo da su osnivačka prava nad domovima starih u nadležnosti županija, slijedom čega resorno Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nema namjeru graditi domove ove vrste, ali će svakako pratiti potrebe kroz mrežu ustanova.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Aktivnost 1.4.2.1.1. Izrada podzakonskog propisa kojim se uređuju uvjeti u pogledu prostora, opreme i potrebnih stručnih i dr. radnika

Rok: IV kvartal 2008.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je donijelo *Pravilnik o vrsti i djelatnosti doma socijalne skrbi, načinu pružanja skrbi izvan vlastite obitelji, uvjetima prostora, opreme i radnika doma socijalne skrbi, terapijske zajednice, vjerske zajednice, udruge i drugih pravnih osoba te centara za pomoć i njegu u kući* (NN 64/09.), koji je stupio na snagu u lipnju 2009. godine. Ovim su Pravilnikom između ostalog uređeni i uvjeti u pogledu prostora, opreme i potrebnih stručnih i dr. radnika za domove socijalne skrbi i druge pružatelje usluga socijalne skrbi za starije i nemoćne osobe.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Aktivnost 1.4.2.1.2. Usklađivanje s propisom i izrada procjene minimalnog standarda broja radnika

Rok: I kvartal 2009.

Ustanove socijalne skrbi, odnosno pružatelji usluga dužni su svoje unutarnje ustrojstvo i sistematizaciju radnih mjesta uskladiti sa pravilnikom koji određuje i normativ broja radnika. Provedba ove aktivnosti je u tijeku jer je rok za usklađivanje s navedenim Pravilnikom, godina dana od dana njegova stupanja na snagu (cca VI/2010.).

Provedba aktivnosti: Aktivnost je djelomično provedena.

Aktivnost 1.4.2.1.3. Zapošljavanje dijela potrebnog broja radnika

Rok: II-III kvartal 2009.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u 2009. godini osiguralo zapošljavanje dijela potrebnog broja radnika u tri (3) doma za starije i nemoćne osobe (Vinkovci, Split i Požega), ukupno 25 radnika. Za to su sredstva osigurana temeljem Odluke o financijskim standardima za decentralizirano financiranje domova za starije i nemoćne osobe (iz stope poreza na dohodak i pomoći izravnjanja). Ovim zapošljavanjem nije u potpunosti zaposlen dostatan broj stručno osposobljenog osoblja već se zapošljavanje realiziralo sukladno podnesenim zahtjevima i prema mogućnostima Državnog proračuna i Proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, a u skladu smjernicama makro-ekonomske politike.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva iz redovne djelatnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, osigurana Državnim proračunom.

MJERA 1.4.2.2. Razviti kvalitetne modele socijalnog planiranja na lokalnoj i regionalnoj razini, te osmisliti i razviti nove mreže lokalnih pružatelja socijalnih usluga

Nositelj: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: 2008.-2009.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi izvještava da je tijekom projektnog razdoblja razvijen mehanizam koji pomaže centrima za socijalnu skrb i drugim dionicima u lokalnoj i regionalnoj zajednici u pružanju i planiranju socijalnim uslugama.

Aktivnost 1.4.2.2.1. Aktivnost započeta prije donošenja Nacionalnog plana

Rok: II kvartal 2008.

Aktivnost 1.4.2.2.2. Prikupljanje podataka za izradu mreže domova i socijalne skrbi i djelatnosti socijalne skrbi

Rok: III-IV kvartal 2008.

Aktivnost 1.4.2.2.3. Izrada Mreže – Inovacijski programi – novi modeli pružanja usluga

Rok: I-II kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

U Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, jedna od važnijih aktivnosti je izrada *Projekta razvoja sustava socijalne skrbi* čiji je strateški cilj bio socijalno planiranje odnosno podrška planiranju socijalnih usluga i izrada Glavnog (Master) plana. U skladu s mjerama Vlade za prevenciju, deinstitutionalizaciju, reintegraciju i uključivanje (inkluziju) ranjivih skupina korisnika organizirani su programi osposobljavanja i usavršavanja rukovoditelja i zaposlenika centara za učinkovitu upotrebu instrumentarija u planiranju pružanja usluga tako da se potakne raznolikost pružanja usluga u skladu s potrebama korisnika.

Razvijen je lokalni plan socijalnih usluga u svakoj od 3 pilot-županije (Vukovarsko-srijemskoj, Splitsko-dalmatinskoj i Zadarskoj u 2008. godini), a tijekom 2009. godine započeta je izrada lokalnog plana socijalnih usluga u Koprivničko-križevačkoj, Zagrebačkoj županiji i Virovitičko-podravskoj. Plan je javni dokument koji se prati, unaprijeđuje i prilagođava u suradnji s ključnim dionicima.

U konačnici, planiranje socijalne skrbi na županijskog razini unaprijedilo je koordinaciju s drugim sektorima, poboljšalo usklađivanje ponude i potražnje lokalnih usluga socijalne skrbi te mogućnosti uključivanja ranjivih skupina i onih kojima prijete raznovrsni socijalni rizici.

Provedba mjere: Mjera je djelomično provedena.

Utrošena financijska sredstva: Obavlja se u okviru redovne djelatnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

MJERA 1.4.2.3. Osigurati dostupnost informacija o vrstama pomoći i usluga za starije i nemoćne osobe, kao i o uvjetima i načinu pristupa

Nositelj: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: 2008.-2009.

Postignuti rezultati – Napomena Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi:

Koncept „ureda sve na jednom mjestu” koji zagovara ideju prema kojoj bi korisnici usluga trebali moći zadovoljiti sve svoje potrebe na jednom mjestu i u jednom trenutku, obrazložen je detaljno pod *Mjerom 1.3.2.* a odnosi se i na provedbu ove Mjere.

Aktivnost 1.4.2.3.1. - započela prije donošenja Nacionalnog plana - objavljen je natječaj za udruge koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću

Rok: I kvartal 2008.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je, u cilju osiguranja dostupnosti informacija o vrstama pomoći i usluga za starije i nemoćne osobe, tijekom 2008. i 2009. godine objavilo četiri *Poziva za prijavu projekata iz područja socijalne skrbi za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, a djeluju u području socijalne skrbi iz dijela prihoda od igara na sreću.* Udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću dodijeljeno je - u 2008. godini pet financijskih potpora u ukupnom iznosu od 420.553,00 kn;

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Aktivnost 1.4.2.3.2. Odobrenje sredstava i provođenje projekata za udruge čiji programi su usmjereni na starije i nemoćne osobe

Rok: IV kvartal 2008.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je, u okviru *Poziva za prijavu projekata i jednokratnih potpora iz područja socijalne skrbi za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću za 2008. godinu*, dodijelilo pet (5) financijskih potpora udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, a usmjereni su na starije i nemoćne osobe, u ukupnom iznosu od 420.553,00 kn.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Aktivnost 1.4.2.3.3. *Objava natječaja za udruge koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću*

Rok: I kvartal 2009.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je objavilo 27. siječnja 2009. godine *Natječaj za udruge koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću - Poziv za sudjelovanje udruga koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću u provođenju projekata iz područja socijalne skrbi, čiji se sadržaj odnosi na provedbu Nacionalnih strategija, planova i programa, u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu; Poziv za prijavu jednokratnih potpora udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, a djeluju u području socijalne skrbi, u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu.*

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Aktivnost 1.4.3.4. *Odobrenje sredstava i provođenje projekata za udruge čiji programi su usmjereni na starije i nemoćne osobe*

Rok: II-III-IV kvartal 2009.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je, u okviru *Poziva za prijavu projekata i jednokratnih potpora iz područja socijalne skrbi za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću za 2009. godinu, starim i nemoćnim osobama*, dodijelilo dvije financijske potpore usmjerene na starije i nemoćne osobe, udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, u ukupnom iznosu od 133.700,00 kn.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je 2008. godine udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću dodijelilo u pet financijskih potpora - 420.553,00 kn; 2009. godine je udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću dodijeljeno u dvije financijske potpore - 133.700,00 kn.

Poglavlje 1.4.3. Starije osobe u okviru zatvorskog sustava

Mjera 1.4.3.1. <i>Izvršiti prilagodbu smještajnih prostora u svim kaznionicama i zatvorima radi povećanja mogućnosti smještaja starijih i nemoćnih zatvorenika/ica</i>

<i>Nositelj: Ministarstvo pravosuđa</i>

<i>Rok: Kontinuirano</i>

Postignuti rezultati:

Ministarstvo pravosuđa je, tijekom 2008. godine, prilagodilo prostore za zatvorenike osoba s invaliditetom te starih i nemoćnih u Kaznionici u Lipovici Popovači, Kaznionici u Valturi i Kaznionici u Lepoglavi.

Tijekom 2009. godine započeta je izgradnja nove zgrade za potrebe Kaznionice u Glini prilagođene potrebama zatvorenika s invaliditetom te starih i nemoćnih. Vrijednost cijele izgradnje iznosi 70.000,000 kuna. Izgradnja je u tijeku.

Zbog nedostatka financijskih sredstava, 14 zatvora nije prilagođeno osobama s invaliditetom te starim i nemoćnim osobama.

Uočeni problemi: Ovisnički status zatvorenika i potrebe liječenja, sigurnosni razlozi te rast prenapučenosti kaznionica. Financijska sredstva i dinamika radova ovisi o dinamici i količini financijskih sredstava državnog proračuna.

Provedba mjere: Mjera se provodi kontinuirano.

Utrošena financijska sredstva: Ministarstvo pravosuđa je u 2009. godini financiralo izgradnju Kaznionice u Glini u visini 70.000,00 kn.

POGLAVLJE 1.5. PSIHIČKI BOLESNE ODRASLE OSOBE

MJERA 1.5.1. Poticanje inovativnih oblika usluga i skrbi te razvijanje službi podrške u zajednici za psihički bolesne odrasle osobe

*Nositelj: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave
Rok: 2008.-2009.*

Postignuti rezultati:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je udrugama čiji su programi usmjereni na razvoj usluga, psihički bolesnih starijih osoba osiguralo u 2008. godini 39.500,00 kn, a u 2009. godini nije dodijeljena niti jedna potpora, budući je odluka o prioritetima bila drugačija.

U skladu s procesom deinstitutionalizacije, Dom za psihički bolesne odrasle osobe Lobar-grad iznajmio je dvije obiteljske kuće, u kojima su se od studenog 2008. godine korisnici integrirali u lokalnu zajednicu. Za najam i opremanje navedenih kuća izdvojeno je cca 100.000,00 kn iz Državnog proračuna.

Nadalje, Dom za psihički bolesne odrasle osobe Orehovica je u 2008. godini započeo sa adaptacijom krova i prilaza objektu za samostalno stanovanje za što je izdvojeno 132.000,00 kn iz Državnog proračuna. Daljnja adaptacija i opremanje nije realizirano zbog nedostatka financijskih sredstava.

U sklopu Doma za psihički bolesne odrasle osobe Borova, u 2008. godini izgrađena je i opremljena jedna jedinica za samostalno stanovanje u kojoj je smješteno 4 korisnika. Za navedeno je izdvojeno cca 630.000,00 kn iz Državnog proračuna.

Izgradnja jedinica za samostalno stanovanje koja je bila predviđena u Domu za psihički bolesne odrasle osobe Lobar-grad u 2009. godini odgođena je za 2011. godinu zbog nedostatka financijskih sredstava.

Aktivnost 1.5.1.1. započeta prije donošenja Nacionalnog plana – objavljen je natječaj za udruge koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću

Rok: I kvartal 2008.

Aktivnost 1.5.1.2. Odobrenje sredstava i provođenje projekata za udruge čiji programi su usmjereni na podršku psihički bolesnih odraslih osoba i razvoj usluga – Izrada podzakonskog propisa - normiranje usluga - izgradnja i opremanje jedinice za samostalno stanovanje u sklopu tri doma socijalne skrbi i provođenje programa

Rok: IV kvartal 2008.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je donijelo *Pravilnik o vrsti i djelatnosti doma socijalne skrbi, načinu pružanja skrbi izvan vlastite obitelji, uvjetima prostora, opreme i radnika doma socijalne skrbi, terapijske zajednice, vjerske zajednice, udruge i drugih pravnih osoba te centara za pomoć i njegu u kući* (NN 64/09), koji je stupio na snagu u lipnju 2009. godine. Ovim su Pravilnikom između ostalog uređeni i uvjeti u pogledu prostora, opreme i potrebnih stručnih i dr. radnika za domove socijalne skrbi i druge pružatelje usluga socijalne skrbi za psihički bolesne odrasle osobe.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Aktivnost 1.5.1.3. *Objava natječaja za udruge koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću - odobrenje sredstava i provođenje projekata za udruge čiji programi su usmjereni na podršku psihički bolesnih odraslih osoba i razvoj usluga - izgradnja jedinica za samostalno stanovanje*

Rok: I-II-III-IV kvartal 2009.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je, tijekom 2008. i 2009. godine, izdvojilo financijska sredstva za opremanje i izgradnju jedinica za samostalno stanovanje domovima socijalne skrbi u visini 862.000,00 kn. U skladu s procesom deinstitucionalizacije, *Dom za psihički bolesne odrasle osobe Lobar-grad* iznajmio je dvije obiteljske kuće, u kojima su se od studenog 2008. godine korisnici integrirali u lokalnu zajednicu. Za najam i opremanje navedenih kuća izdvojeno je cca 100.000,00 kn iz Državnog proračuna. Izgradnja jedinica za samostalno stanovanje koja je bila predviđena u Domu za psihički bolesne odrasle osobe Lobar-grad u 2009. godini odgođena je za 2011. godinu zbog nedostatka financijskih sredstava.

Dom za psihički bolesne odrasle osobe Orehovica je u 2008. godini započeo sa adaptacijom krova i prilaza objektu za samostalno stanovanje za što je izdvojeno 132.000,00 kn iz Državnog proračuna. Daljnja adaptacija i opremanje nije realizirano zbog nedostatka financijskih sredstava.

U sklopu *Doma za psihički bolesne odrasle osobe Borova*, u 2008. godini je izgrađena i opremljena jedna jedinica za samostalno stanovanje u kojoj je smješteno 4 korisnika. Za navedeno je izdvojeno cca 630.000,00 kn iz Državnog proračuna.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je 2008.-2009. godine za opremanje i izgradnju jedinica za samostalno stanovanje domovima socijalne skrbi utrošilo 862.000,00 kn; 2008. godina - Dom Orehovica - 132.000,00 kn; 2008. godina – Dom Borovo – 630.000,00 kn.

MJERA 1.5.2. *Poboljšati uvjete u pogledu prostora, opreme u postojećim domovima za psihički bolesne odrasle osobe i prilagoditi broj i strukturu zaposlenika u skladu sa stvarnim potrebama*

Nositelj: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Rok: 2008.-2009.

Postignuti rezultati:

Aktivnost 1.5.2.1. *Izrada podzakonskog propisa kojim se uređuju uvjeti u pogledu prostora, opreme i potrebnih stručnih i dr. radnika - poboljšanje uvjeta prostora i opreme*

Rok: IV kvartal 2008.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je donijelo *Pravilnik o vrsti i djelatnosti doma socijalne skrbi, načinu pružanja skrbi izvan vlastite obitelji, uvjetima prostora, opreme i radnika doma socijalne skrbi, terapijske zajednice, vjerske zajednice, udruge i drugih pravnih osoba te centara za pomoć i njegu u kući* (NN 64/09), koji je stupio na snagu u lipnju 2009. godine. Ovim su Pravilnikom između ostalog uređeni i uvjeti u pogledu prostora, opreme i potrebnih stručnih i dr. radnika za domove socijalne skrbi i druge pružatelje usluga socijalne skrbi za psihički bolesne odrasle osobe.

U 2008. godini, u tri doma za psihički bolesne odrasle osobe izvršeni su građevinski radovi rekonstrukcije prostora te je nabavljena oprema radi poboljšanja uvjeta prostora i opreme. Riječ je o domovima za psihički bolesne odrasle osobe u Bidružici, Lobar-gradu i Orehovici za što je izdvojeno ukupno 7.962.323,00 kn.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Aktivnost 1.5.2.2. *Usklađivanje s propisom i izrada procjene minimalnog standarda broja*

radnika - poboljšanje uvjeta prostora i opreme

Rok: I kvartal 2009.

Pružatelji usluga će unutarnjim ustrojem i sistematizacijom radnih mjesta, usklađenih s *Pravilnikom o vrsti i djelatnosti doma socijalne skrbi, načinu pružanja skrbi izvan vlastite obitelji, uvjetima prostora, opreme i radnika doma socijalne skrbi, terapijske zajednice, vjerske zajednice, udruge i drugih pravnih osoba te centara za pomoć i negu u kući* (64/09) poboljšati uvjete prostora.

Provedba ove aktivnosti je u tijeku jer je rok za usklađivanje s Pravilnikom godina dana od dana njegova stupanja na snagu (cca VI/2010.).

Provedba aktivnosti: Aktivnost je djelomično provedena.

Provedba mjere: Mjera je djelomično provedena.

Utrošena financijska sredstva: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je 2008. godine za domove u Bidružici, Lobar-gradu i Orehovici utrošilo 7.962.323,00 kn.

MJERA 1.5.3. Poboljšati dostupnost informacije o vrstama pomoći i usluga za psihički bolesne odrasle osobe te o uvjetima i načinu pristupu tim pravima

Nositelj: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji s organizacijama civilnoga društva

Rok: 2008.-2009.

Postignuti rezultati:

Aktivnost 1.5.3.1. započela prije donošenja Nacionalnog plana - objavljen je natječaj za udruge koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću

Rok: I kvartal 2008.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je, tijekom 2008. i 2009. godine objavilo četiri *Poziva za prijavu projekata iz područja socijalne skrbi za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, a djeluju u području socijalne skrbi iz dijela prihoda od igara na sreću.*

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Aktivnost 1.5.3.2. Odobrenje sredstava i provođenje projekata za udruge čiji programi su usmjereni na podršku psihički bolesnih odraslih osoba i razvoj usluga

Rok: IV kvartal 2008.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je objavilo 07. svibnja 2008. godine *Natječaj za udruge koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću: Poziv za prijavu jednokratnih potpora udrugama osoba s invaliditetom koje djeluju u području socijalne skrbi, u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2008. godinu; Poziv za prijavu projekata iz područja socijalne skrbi za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2008. godinu.*

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Aktivnost 1.5.3.3. Objava natječaja za udruge koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću

Rok: I kvartal 2009.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je objavilo 27. siječnja 2009. godine *Natječaj za udruge koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću te je u okviru Poziva za prijavu projekata i jednokratnih potpora iz područja socijalne skrbi za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću za 2008. godinu, dodijeljena jedna financijska potpora udruzi koja se bavi socijalnom i humanitarnom djelatnošću, a usmjerena je na podršku psihički bolesnih odraslih osoba i razvoj usluga, u iznosu od 39.500,00 kn.*

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena.

Aktivnost 1.5.3.4. Odobrenje sredstava i provođenje projekata za udruge čiji programi su usmjereni na podršku psihički bolesnih odraslih osoba i razvoj usluga

Rok: II-III-IV kvartal 2009.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je objavilo *Poziv za sudjelovanje udruga koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću u provođenju projekata iz područja socijalne skrbi, čiji se sadržaj odnosi na provedbu Nacionalnih strategija, planova i programa, u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu; Poziv za prijavu jednokratnih potpora udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, a djeluju u području socijalne skrbi, u okviru raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu.*

Tijekom 2009. godine nije odobrena niti jedna potpora usmjerena na podršku psihički bolesnih odraslih osoba i razvoj usluga udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću.

Aktivnost objave je realizirana u zacrtanom okviru, rok nije probijen, no ne možemo govoriti o uspješnosti obzirom da nije bilo učinka mjere za ovu kategoriju korisnika, budući je odluka o prioritetima bila drugačija.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je djelomično provedena.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je 2008. godine udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću dodijelilo 38 financijskih potpora u ukupnom iznosu 2.000.000,00 kn; 2009. godine isplaćena je 41 financijska potpora u ukupnom iznosu 3.901.842,00 kn.

Mjera 1.5.4. Razviti kvalitetne modele socijalnog planiranja na lokalnoj i regionalnoj razini te osmisliti i razviti nove mreže lokalnih pružatelja socijalnih usluga

Nositelj: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Rok: III-IV kvartal 2008. – prikupljanje podataka za izradu mreže domova socijalne skrbi i djelatnosti socijalne skrbi

Rok: II kvartal 2009. – izrada Mreže

Napomena: Mjera je istovjetna mjeri 1.4.2.2. (Vidjeti očitovanje Ministarstva zdravstva).

Poglavlje 2. OBRAZOVANJE

Mjera 2.1. Uključivanje sadržaja o neprihvatljivosti svih oblika diskriminacije i sadržaja koji promiču toleranciju i uvažavanje različitosti u odgojno-obrazovne programe za djecu i mlade te prakticiranje takvih odnosa u školi

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Rok: 2010.

Mjera 2.1. Izraditi program stručnog usavršavanja za nastavnike i didaktičke materijale

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje

Rok: 2010.

Napomena: Mjere 2.1. i 2.2. bit će uključene u novi Akcijski plan.

Mjera 2.3. Održati stručne rasprave i seminare o suzbijanju stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama u kontekstu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i procesa pridruživanja Europi

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje,

Ured za ljudska prava, Centar za ljudska prava Filozofskog fakulteta

Rok: 2009.

Postignuti rezultati:

Agencija za odgoj i obrazovanje u sklopu svojih redovitih aktivnosti, na području cijele Republike Hrvatske organizira i održava stručne skupove iz područja odgoja i obrazovanja za građanski odgoj i ljudska prava u koje su ravnopravno pozvani i uključeni pripadnici nacionalnih manjina u okviru već navedenih modula:

- Modul Osnove demokracije – vlast, pravda, odgovornost, privatnost
- Modul simulirana suđenja i vladavina prava
- Modul projektne nastave Projekt građanin - razvoj poduzetnosti
- Modul odgoja i obrazovanja za zaštitu potrošača
- Modul razvoja socijalne solidarnosti, humanih vrednota, istraživanja humanitarnog prava
- Modul razvoja karaktera, identiteta, interkulturalnosti
- Modul učitelji i učenici miritelji i razvoj socijalnih vještina
- Modul volonterskog rada
- Modul za razvoj ravnopravnosti spolova

Agencija za odgoj i obrazovanje provodi mjeru kontinuirano.

Napomena: Vidjeti poglavlje Izvješća - IV. Prilog, str. 73.

U organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske i Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, u Zagrebu je dana 17. studenoga 2009. godine, održan okrugli stol na temu „*Odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina*“. Izlaganja su održali potpredsjednik Vlade, prof.dr.sc. Slobodan Uzelac, predstavnici državnih tijela i vladinih ureda. Cilj okruglog stola bio je istaknuti važnost obrazovanja nacionalnih manjina radi njihove integracije u društvo i očuvanja identiteta te suzbijanje stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama.

Provedba mjere: Mjera je provedena. Mjera se i dalje provodi kontinuirano u okviru redovitih aktivnosti Agencije za odgoj i obrazovanje.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Agencije za odgoj i obrazovanje.

Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ureda za nacionalne manjine i Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske.

Mjera 2.4. Povećati potpore roditeljima te osigurati besplatan smještaj, prehranu i školsku opremu djeci lošijega socijalnog stanja

Nositelj: *Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ured za nacionalne manjine*

Rok: 2009.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u svrhu nabave udžbenika i drugih nastavnih sredstava za učenike osnovnih i srednjih škola i međumjesnog prijevoza za učenike srednjih škola, u školskoj godini 2009/2010, osiguralo financijska sredstva u iznosu od 18.500.000,00 kn za školske udžbenike i 5.500.000,00 kn za prijevoz. Radi se o obiteljima koje su u tretmanu Centara za socijalnu skrb zbog lošijega socijalnog stanja. Sredstva su osigurana *korisnicima prava na stalnu pomoć i korisnicima prava na skrb izvan vlastite obitelji kojima je smještaj osiguran u udomiteljskoj obitelji*.

Također je isti iznos sredstava osiguran i za školsku godinu 2010/2011.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa osiguralo je besplatan smještaj i prehranu u učeničkim domovima. Besplatan smještaj i prehrana, kao jedna od mjera Nacionalnoga programa, započeta je s učenicima koji su u školskoj godini 2007./2008. pohađali 1. razred; polovica tih troškova pokrivena je sredstvima iz državnoga proračuna, a drugu polovicu osiguravaju osnivači.

Besplatan smještaj i prehrana u učeničkim domovima temelji se na:

- Odluci o utvrđivanju cijene, kriterijima i načinu financiranja troškova smještaja i prehrane redovitih učenika prvih razreda srednjih škola u učeničkim domovima u razdoblju siječanj-ožujak 2008. godine od 04. 01. 2008. godine;
- Odluci o utvrđivanju cijene, kriterijima i načinu financiranja troškova smještaja i prehrane učenika prvih i drugih razreda srednjih škola u učeničkim domovima za 2008. godinu od 08. 01. 2008. godine.

Tabelarni prikaz: Smještaj učenika u đačkim domovima

Školska godina	2006.-2007.	2007.-2008.	2008.-2009.
Broj učenika/ca prvih razreda smještenih u đačkim domovima	1.989	2.144	2.018
Ukupan broj učenika/ca smještenih u đačkim domovima	6.362	6.501	6.746

Iz navedenog je razvidno da se je povećao broj učenika smještenih u domovima.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa osiguralo je učenicima i besplatan prijevoz. Pokrivanje troškova prijevoza učenicima/ama prvih razreda započelo je u školskoj godini 2007.-2008., a temelji se na:

- Odluci o kriterijima i načinu financiranja troškova prijevoza redovitih učenika prvih razreda srednjih škola u razdoblju siječanj – ožujak 2008. godine od 6.12.2007. godine;
- Odluci o kriterijima i načinu financiranja troškova prijevoza redovitih učenika prvih i drugih razreda srednjih škola u razdoblju travanj – prosinac 2008. godine od 25.3.2008. godine;
- Odluci o kriterijima i načinu financiranja troškova prijevoza redovitih učenika prvih i drugih razreda srednjih škola u razdoblju siječanj – kolovoz 2009. godine od 30.12.2008. godine.

Od 2009. godine prijevoz za učenike/ce srednjih škola, po prvi put je uvršten u Državni proračun pod stavkom *Javni međumjesni prijevoz za učenike*.

Ministarstvo je, u okviru *Poticaja predškolskog odgoja za Rome* sufinancirala roditeljski udio u cijeni predškolskog odgoja za djecu pripadnike romske nacionalne manjine. Također je sufinancirala *smještaj i prehranu u učeničke i studentske domove učenika i studenata pripadnika romske nacionalne manjine*.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je u suradnji s Uredom za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske sufinanciralo nekoliko jednokratnih financijskih pomoći za učenike slabijeg imovnog stanja koji su nastavili školovanje (s trogodišnjeg na četverogodišnje).

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je 2008. godine utrošilo 44.248,23 kuna; 2009. godine utrošeno je 408.377,48 kuna.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je za šk.god. 2009/2010. obavilo nabavu udžbenika i drugih nastavnih sredstava za učenike osnovnih i srednjih škola i međumjesnog prijevoza za učenike srednjih škola: za školske udžbenike je utrošeno 18.500.000,00 kn i za prijevoz 5.500.000,00 kn.

Preporuka za unaprjeđenje: Prema preporuci Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, u novom Akcijskom planu, umjesto Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa za provedbu mjere potrebno je odrediti drugog nositelja, primjerice *Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi*. Naime, sredstva za ovu mjeru osiguravaju se na pozicijama Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, a dio sredstava osiguravaju i osnivači odgojno-obrazovnih ustanova. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa jedino sudjeluje u sufinanciranju osiguranja uvjeta za predškolski odgoj i školovanje pripadnika romske nacionalne manjine i ima ulogu su-nositelja mjere.

Mjera 2.5. Provesti obrazovne programe putem kojih bi se javnost i stručne osobe upoznalo s anti-diskriminacijskim propisima i načinima prenošenja HIV/AIDS-a

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Rok: 2010.

Napomena: Mjera 2.5. bit će uključena u novi Akcijski plan.

Mjera 2.6. Integracija edukativnih sadržaja o nemoralnosti i štetnosti korupcije

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje
u suradnji s organizacijama civilnog društva

Rok: 2008.-2011.

Postignuti rezultati:

Agencija za odgoj i obrazovanje, sukladno *Modulu Osnove demokracije – vlast, pravda, odgovornost, privatnost, Modulu simulirana suđenja i vladavina prava, Modulu odgoja i obrazovanja za zaštitu potrošača*, redovito održava stručna usavršavanja za učitelje osnovnih škola i nastavnike srednjih škola.

Tijekom 2008., 2009. i 2010. godine, održane su *državne smotre Simuliranih suđenja* u suradnji sa sucima Vrhovnog suda RH na Županijskom sudu u Zagrebu u kojima je sa svojim projektima sudjelovalo preko 330 učenika. Na internetskim stranicama Agencije za odgoj i obrazovanje, kod programa građanskog odgoja i obrazovanja nalazi se i *Kodeks časti* koji obuhvaća neke vidove ponašanja članova školske zajednice.

Provedba mjere: Mjera je u provedbi. Provodi se kontinuirano svake godine. (Krajnji rok je 2011.)

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Agencije za odgoj i obrazovanje.

Mjera 2.7. Organizirati seminare za učenike i studente o fenomenu trgovanja ljudima

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje
u suradnji s organizacijama civilnog društva

Rok: 2008.-2011.

Postignuti rezultati:

Agencija za odgoj i obrazovanje provodi stručno usavršavanje učitelja i nastavnika koji te programe zatim kroskurikularno ugrađuju u svoje nastavne planove i programe te teme vezane uz sprječavanje trgovanja ljudima uključuju u svoju redovitu nastavu.

Sukladno obvezama koje proizlaze iz *Nacionalnoga programa za suzbijanje trgovanja ljudima i Operativnoga plana od 2005.-2008. godine* kojeg je donio Nacionalni odbor za suzbijanje trgovanja ljudima, organizirano je obrazovanje odgojno-obrazovnih radnika o suzbijanju trgovanja ljudima. U okviru rada Agencije za odgoj i obrazovanje, u 2008. godini s namjerom senzibiliziranja, upoznavanja i obrazovanja odgojno-obrazovnih radnika, odgojitelja, učitelja, stručnih suradnika i nastavnika u predškolskom odgoju, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju i učeničkim domovima planirano je i održana su 2 jednodnevna stručna skupa isključivo vezna uz trgovanje ljudima (7. veljače i 6. ožujka 2008.g.) te 6 skupova u suradnji s Hrvatskim crvenim križem u koji su bile uključene teme iz područja sprečavanja trgovanja ljudima.

Tema *sprječavanja trgovanja ljudima* bila je uključena i na *državnom stručnom skupu za voditelje Županijskih stručnih vijeća za demokratsko građanstvo*, od 22.-23. siječnja 2008. godine. Nakon toga voditelji Županijskih stručnih vijeća prolazili su teme sprječavanja trgovanja ljudima stručnim skupovima Županijskih stručnih vijeća.

Planiranim skupovima nastojao se obuhvatiti što veći broj županija, a program stručnih skupova obuhvatio je upoznavanje s problemom trgovanja ljudima vezano i uz rodnu ravnopravnost, pojašnjenje terminologije vezane uz taj problem, ulogu odgojno-obrazovnih ustanova u prevenciji trgovanja ljudima, humanitarno pravo. *Obuhvaćene teme bile su:* iskustva Republike Hrvatske u suzbijanju trgovanja ljudima, preventivni programi u školstvu Republike Hrvatske, što je trgovanje ljudima, migracije, rodno utemeljeno nasilje, uloga odgojno-obrazovnih ustanova u osnaživanju djece u donošenju odluka, uloga odgojno-obrazovnog procesa u prevenciji trgovanja ljudima, prevencija nasilničkoga ponašanja, humanitarno pravo i načela humanoga rada.

Za jednodnevne stručne skupove tijekom 2009. godine, utrošena su sredstva za predavače izvan Agencije za odgoj i obrazovanje u iznosu od 4.340,00 kuna, koja su bila osigurana s razdjela 080, glave 90, aktivnosti A733003 Obrazovanje o ljudskim pravima, konto 3237.

Za ostale stručne skupove korištena su sredstva za rad savjetnika i za održavanje državnih stručnih skupova Agencije za odgoj i obrazovanje.

U okviru rada Agencije za odgoj i obrazovanje vezano uz suzbijanje trgovanja ljudima, u 2009. godini je, s namjerom senzibiliziranja, upoznavanja i obrazovanja odgojno-obrazovnih radnika, odgojitelja, učitelja, stručnih suradnika i nastavnika u predškolskom odgoju, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju i učeničkim domovima, održano 5 dvodnevni stručni skupovi sa sljedećim temama: iskustva Republike Hrvatske u suzbijanju trgovanja ljudima, preventivni programi u školstvu Republike Hrvatske, što je trgovanje ljudima, migracije, rodno utemeljeno nasilje, uloga odgojno-obrazovnog procesa u prevenciji trgovanja ljudima, prevencija nasilničkoga ponašanja, humanitarno pravo i načela humanoga rada.

Za stručne skupove korištena su redovita sredstva za rad savjetnika i za održavanje stručnih skupova Agencije za odgoj i obrazovanje.

Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju propisana je autonomija sveučilišta koja obuhvaća samostalno utvrđivanje i donošenje studijskih programa. Studentski zborovi donose samostalno studentske programe koji se financiraju iz Državnog proračuna RH, putem modela Lump suma preko sveučilišta.

Provedba mjere: Mjera je u provedbi. Mjera se provodi kontinuirano u okviru redovitih aktivnosti Agencije za odgoj i obrazovanje. (Krajnji rok je 2011.)

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Agencije za odgoj i obrazovanje.

Preporuka za unaprjeđenje: Mjeru je potrebno izmijeniti na način da glasi: *Organizirati seminare o fenomenu trgovanja ljudima za učitelje i nastavnike*, kako bi odgovarala stvarnom stanju i aktivnostima koje provodi Agencija za odgoj i obrazovanje.

Mjera 2.8. Uspostaviti sustav praćenja, vrednovanja, osiguranja kvalitete i informiranja u obrazovanju za demokratsko građanstvo i ljudska prava i osigurati potrebne uvjete za njegovo funkcioniranje

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Centar za vanjsko vrednovanje znanja u suradnji s odgovarajućim sveučilišnim i istraživačkim ustanovama te organizacijama civilnoga društva

Rok: 2010.

Napomena: Mjera 2.8. bit će uključena u novi Akcijski plan.

Mjera 2.9. Dosljedno i cjelovito uključiti načela i sadržaje obrazovanja za ljudska prava u planove razvoja odgoja i obrazovanja, Hrvatski nacionalni standard (HNOS), udžbenički standard, kurikulare i nacionalne ispite za srednju školu

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih,

Postignuti rezultati:

Prema očitovanju Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, obveza ugrađivanja građanskog odgoja i obrazovanja u cjelokupni školski kurikulum proizlazi i iz nacionalnih programa i akcijskih planova, međunarodnih konvencija i preporuka te iz integracijskih procesa prema Europskoj uniji: *Ustavni zakon o ljudskim pravima i slobodama, Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava od 2008. – 2011. godine, Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Nacionalni program zaštite potrošača (2009. – 2012., Nacionalni program suzbijanja korupcije 2006.-2008. i Strategija suzbijanja korupcije te Akcijski plan uz strategiju suzbijanja korupcije za 2010. godinu, Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2006. do 2011. godine, Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije 2008. – 2013, Nacionalni program i Operativni plan za suzbijanje trgovanja ljudima 2009. – 2011., Nacionalna politika za promicanje ravnopravnosti spolova 2006.–2010., Nacionalni program za Rome i Akcijski plan desetljeća za uključivanje Roma 2005. 2015., Program Europske komisije Odgoj i obrazovanje 2010. (Education and Training 2010) – ključne kompetencije za cjeloživotno učenje.*

Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo uveden je u hrvatski odgojno-obrazovni sustav 1999. godine posebnom odlukom Vlade Republike Hrvatske kojom se obvezuje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa na njegovu primjenu. Program obuhvaća: Odgoj za ljudska prava, odgoj za demokratsko građanstvo, identitetni i interkulturalni odgoj, odgoj za mir i nenasilno rješavanje sukoba, odgoj za sprječavanje predrasuda i diskriminacije, odgoj za održivi razvoj. *Nacionalni program* odnosi se na sve nastavnike jer se u odgojno-obrazovnom sustavu treba ostvarivati kroz sve predmete, kao izborni predmet, kroz izvannastavne aktivnosti i projekte i to: prema odluci Vlade Republike Hrvatske (1999.), prema standardima Vijeća Europe, prema standardima Europske komisije, prema Novom nastavnom planu i programu za osnovnu školu (2006.), prema novom Nacionalnom kurikulumu (2008.).

Novi okvirni kurikulum koji je u izradi, otvara prostor za sustavno uključivanje građanskog odgoja i obrazovanja. Ministarstvo je u okviru Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu izradila *Pravilnik o postupku odobravanja udžbenika i dopunskih nastavnih sredstava za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina: Polaganje državne mature na jeziku i pismu.*

Udžbenički standard (NN 7/07) prema kojemu su tijekom 2009. godine radila stručna povjerenstva za prosudbu udžbenika još detaljnije propisuje uvjete koje je udžbenik morao ispuniti da bi bio odobren za uporabu u školi. Važnu grupaciju zahtjeva čine i etički zahtjevi. Udžbenik nije mogao biti odobren ako nije ispunjavao i te zahtjeve. Promicanje tolerancije, miroljubivosti i ravnopravnosti spolova (rodnog obrazovanja) sadržano je u svim novoodobrenim udžbenicima (njih 541), bilo neposredno ili posredno.

Centar za ljudska prava je proveo *istraživanje „Demokracija i ljudska prava u osnovnim školama – teorija i praksa“*. Zaključci istraživanja pokazuju da svi dionici obrazovnog sustava: učenici, učitelji, roditelji i ravnatelji smatraju da sadržaji i metode obrazovanja za demokratsko građanstvo nisu dovoljno zastupljeni u osnovnim školama te da ih treba dodatno i sustavno uvesti. Isto tako valja sustavno educirati nastavnike, kako kroz sveučilišne programe, tako i kroz stručno usavršavanje, jer se prema njihovoj osobnoj procjeni, ne osjećaju dovoljno kompetentnima za posredovanja sadržaja obrazovanja za demokratsko građanstvo.

Uočeni problemi:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa drži da se odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo još uvijek ne provodi sustavno, od predškolskog odgoja do srednje škole i do visokoškolskog obrazovanja i obrazovanja odraslih, kako to preporučuju Vijeće Europe i Europska komisija. Za sada postoji djelomična primjena u osnovnoj školi dok u srednjoj školi postoji predmet politika i gospodarstvo, koji bi trebao biti istovjetan odgoju i obrazovanju za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

Centar za ljudska prava smatra da je nedovoljna zastupljenost sadržaja i metoda obrazovanja za demokratsko građanstvo u osnovnim školama.

Provedba mjere: Mjera je u provedbi. Mjera se provodi kontinuirano u okviru redovitih aktivnosti Agencije za odgoj i obrazovanje. (Krajnji rok je 2011. godina.)

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Agencije za odgoj i obrazovanje

Preporuke za unaprjeđenje: Konkretizirati provođenje mjera novog okvirnog kurikuluma vezano uz građanski odgoj.

Mjera 2.10. Uvesti obrazovanje za ljudska prava u veleučilišne i sveučilišne programe, kao i u programe stručnog usavršavanja, s posebnim naglaskom na nastavničke, edukacijsko-rehabilitacijske, pravne i druge fakultete koji pripremaju stručnjake za rad s djecom i mladima

Nositelji: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje i odgovarajućim sveučilišnim ustanovama i organizacijama civilnoga društva

Rok: 2009.- 2011.

Postignuti rezultati:

Na inicijativu Povjerenstva Vlade RH za ljudska prava, na 08. sjednici Rektorskog zbora RH, održanoj 16. travnja 2010. godine u Puli, raspravljalo se o potrebi *sustavnog obrazovanja i istraživanja u području ljudskih prava i demokratskog građanstva na razini sveučilišta, veleučilišta i visokih škola*. Na sjednici Rektorskog zbora je zaključeno da je „sustavno obrazovanje i istraživanje u području ljudskih prava i demokratskog građanstva važna društvena obveza te je navedeno pitanje potrebno urediti na razini sveučilišta na način da svako sveučilište osnuje centar ili odjel za istraživanje o ljudskim pravima“. Također je zaključeno da će „Rektorski zbor formirati povjerenstvo Rektorskog zbora koje će biti sastavljeno od predstavnika sveučilišta i vijeća veleučilišta i visokih škola.“ Odluka o formiranju Povjerenstva je donijeta 28. lipnja 2010. godine. Također je odlučeno da će se na posebnoj sjednici Rektorskog zbora donijeti smjernice za djelovanje Povjerenstva te naznačiti moguće oblike djelovanja pojedinog sveučilišta u području obrazovanju za ljudska prava i demokratsko građanstvo. U rad Povjerenstva Rektorskog zbora uključen je i član Povjerenstva Vlade RH za ljudska prava.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je uključeno u rad Povjerenstva Vlade RH za ljudska prava vezano uz provedbu navedene mjere.

Provedba mjere: Mjera je u provedbi. (Krajnji rok 2011. godina)

Utrošena financijska sredstva: Nisu utrošena financijska sredstva.

Preporuke za unaprjeđenje: Uočena je nemogućnost provedbe mjere u propisanim uvjetima tako da će se naknadno odrediti nositelj provedbe mjere.

Mjera 2.11. Donošenje programa učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture za tražitelje azila i azilante; propisa o načinu provođenja programa i provjeri znanja tražitelja azila, azilanata, stranaca pod supsidijarnom zaštitom i stranaca pod privremenom zaštitom, radi pristupa obrazovnom sustavu.

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa uz suglasnost Ministarstva za unutarnje poslove
Rok: 2009.-2011.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je donijelo *Program hrvatskoga jezika, povijesti i kulture za tražitelje azila i azilante* (NN 129/09) i *Pravilnik o načinu provođenja programa i provjeri znanja tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, radi pristupa obrazovnom sustavu RH* (NN 89/08). Navedeni *Pravilnik* je propis kojega je donio ministar

nadležan za poslove obrazovanja *uz suglasnost ministra nadležnog za unutarnje poslove*, a na temelju članka 104. Zakona o azilu (NN 79/07). Ovim se *Pravilnikom* propisuje način provođenja programa učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture te provjere znanja tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, *radi uključivanja u obrazovni sustav Republike Hrvatske*.

Ministarstvo unutarnjih poslova daje suglasnost za donošenje *Pravilnika o načinu provođenja programa i provjeri znanja tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, radi pristupa obrazovnom sustavu RH* (NN 89/08). Mjera je u nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te Ministarstva unutarnjih poslova.

Mjera 2.12. I nadalje provoditi programe izobrazbe zatvorenika/ica i odgajanika

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Rok: *kontinuirano*

Postignuti rezultati:

Prema očitovanju Ministarstva pravosuđa, obrazovanje je jedno od najvažnijih elemenata pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora i odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod.

Pravo na obrazovanje kao jedno od temeljnih ljudskih prava je, u skladu sa Zakonom o izvršavanju kazne zatvora, zajamčeno zatvorenicima/ama i odgajanicima tijekom izdržavanja kazne zatvora odnosno odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod. Kaznionice i zatvori obvezni su organizirati nastavak osnovnog obrazovanja za osobe do 21 godine starosti, a opismenjavanje se organizira neovisno o dobi.

Nastavak obrazovanja predviđa se pojedinačnim programom izvršavanja kazne zatvora, a zatvorenike se potiče na dragovoljnost u nastavku obrazovanja. U kaznionicama i zatvorima se organizira opismenjavanje, osnovnoškolsko obrazovanje i osposobljavanje za zanimanja – limitirano mogućnostima za organiziranje praktične nastave.

Zatvorenicima se može omogućiti stjecanje višeg i visokog obrazovanja na vlastiti trošak ako se program izobrazbe može uskladiti sa sigurnosnim razlozima, što je naročito zanimljivo zatvorenicima koji izdržavaju kaznu zatvora u poluotvorenim i otvorenim uvjetima i koji koriste pogodnosti izlaska u prebivalište.

Obrazovanje zatvorenika ostvaruje se u:

1. *Kaznionici u Lepoglavi* gdje djeluje Centar za odgoj i obrazovanje koji prema programu Obrazovnog centra «Ivanec 2» ima 10 verificiranih programa za osposobljavanje odraslih i to za zanimanje: kuhar, konobar, stolar, bačvar, poslovi uzgoja svinja i goveda, voćar-vinogradar, ratar-povrtlar, zavarivač, monter metalnih konstrukcija i operater na osobnim računalima, a posjeduje i odobrenje za provođenje programa za osnovno obrazovanje odraslih,
2. *Odgojnom zavodu Turopolje* koji ima odobrenje za provođenje programa za osnovno obrazovanje odraslih i programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih. U okviru srednjoškolskog obrazovanja ima odobrenje za stjecanje niže stručne spreme za zanimanja: pomoćni zidar, kuhar – konobar, traktorist i monter strojeva i konstrukcija, te za programe osposobljavanja za zanimanja osnovni poslovi zavarivanja, osnovni poslovi u kuharstvu, osnovni poslovi u ugostiteljskom posluživanju, osnovni poslovi: bravara, soboslikara – ličioca, parketara, rukovatelja traktorom, rukovatelja građevinskim strojevima, rukovatelja viličarom, poslovi pečenja, priprematelja jednostavnih jela, bureka i pizza.
3. *Odgojnom zavodu u Požegi* gdje se organizira obrazovanje maloljetnica u suradnji s Centrom za izobrazbu u Lepoglavi, obrazovnim ustanovama iz lokalne zajednice te obrazovnim ustanovama gdje su maloljetnice dopisno započele školovanje.

Zatvorenici/ice te odgajanici se uglavnom uključuju u programe osposobljavanja za različita zanimanja, potom u tečajeve i osnovnu školu, a najmanje je polaznika viših i visokih škola. Izbor zanimanja

ograničen je s jedne strane brojem verificiranih programa, a s druge mogućnostima kaznionica i zatvora da zatvorenicima omoguće provođenje praktične nastave u radionicama pod vodstvom kvalificiranih strukovnih učitelja. Budući da se najčešće radi o osposobljavanju za zanimanja, naglasak je na praktičnom dijelu nastave. Zatvorenici pokazuju velik interes za informatička zanimanja za koje je potrebno imati informatičke radionice, opremu i stručno vodstvo, te ih nije moguće osigurati bez ovih pretpostavki. Bez obzira koja obrazovna ustanova izvodi nastavu iz potvrda o osposobljenosti i svjedodžbi koje zatvorenici dobivaju ne vidi se da su obrazovanje završili tijekom izdržavanja kazne zatvora. Sva zanimanja upisuju se u radnu knjižicu. Uspješno sudjelovanje u izobrazbi uzima se u obzir kod procjene uspješnosti tretmana.

Svi navedeni programi izobrazbe zatvorenika/zatvorenica i odgajanika, kao i mjere koje se poduzimaju s tim u vezi imaju za cilj jačanje radnih kompetencija i poboljšanje mogućnosti zapošljavanja te reintegraciju zatvorenika nakon izdržane kazne zatvora, te povezivanja obrazovanja zatvorenika sa stvarnim potrebama za odgovarajućom radnom snagom.

Prednosti u provedbi *programa izobrazbe unutar zatvorskog sustava* su postojanje određene obrazovne infrastrukture (Lepoglava, Turopolje), dobre pretpostavke u nekim kaznionicama i zatvorima za praktičnu nastavu za određena zanimanja s obzirom na šarolikost djelatnosti unutar sustava, kao i interes zatvorenika, te izvjesni pozitivni pomaci u promicanju suradnje s lokalnom zajednicom radi afirmacije obrazovanja pri Pučkim učilištima i strukovnim školama za određene skupine zatvorenika koji ispunjavaju sve sigurnosne i druge uvjete.

Tabelarni prikaz: Broj zatvorenika/ica i odgajanika uključenih u različite oblike izobrazbe tijekom 2009. godine

Oblici izobrazbe	2009. godina					
	upisali	završili	prekinuli	nastavljaju	u kaznom tijelu	izvan kaznog tijela
opismenjavanje	19	14	3	8	10	2
osnovna škola	60	38	3	30	25	6
osposobljavanje	253	159	34	119	91	7
obrtnička škola	5	1	1	4	2	3
srednja škola	7	3	1	6	1	7
viša škola	0	0	0	0	0	0
visoka škola	0	0	0	3	1	2
tečajevi	91	43	50	2	0	7
UKUPNO	435	258	92	172	130	34

Tabelarni prikaz: Stupanj obrazovanja zatvorenika/ica i odgajanika na izdržavanju kazne zatvora odnosno odgojne mjere u zatvorima, kaznionicama i odgojnim zavodima tijekom 2009. godine

Stupanj obrazovanja			
	muškarci	žene	ukupno
ne zna pisati, čitati, ne pozna osnovne računske operacije	17	0	17
bez školske izobrazbe	95	13	108

nezavršena OŠ	475	24	499
završena OŠ	1.539	35	1.574
nezavršena srednja ili obrtnička škola	232	12	244
završena srednja ili obrtnička škola	2.974	181	3.155
završena viša škola	85	11	96
završena visoka škola	106	7	113
drugo	86	11	97
UKUPNO	5.609	294	5.903

Napomena: Vidjeti poglavlje Izvješća - IV. Prilog, str. 77.

U odnosu na isto razdoblje prošle godine, u promatranom razdoblju nema značajnih odstupanja, pa tako od ukupnog broja upisanih u programe izobrazbe edukaciju završi nešto malo manje od polovine, započeto obrazovanje prekine jedna četvrtina, a s izobrazbom nastavi više od pola zatvorenika/ica i odgajanika. Budući da manje od polovice zatvorenika nije osposobljeno ni za kakvo zanimanje to je izražen pretežiti interes za strukovnim osposobljavanjem, kao i za tečajevima informatike i znanja stranih jezika. Više od pola zatvorenika, maloljetnika i odgajanika upisalo je neki razred osnovne škole i završilo osnovno obrazovanje a ostali nastave odgojno obrazovni proces.

Uočeni problemi: Nedostaci i poteškoće u realizaciji obrazovnih programa očituju se u nedostatku osoblja, nedostatku prostora, opreme, u sigurnosnim razlozima, kao i nedostatku financijskih sredstava za organiziranje obrazovnih programa.

Provedba mjere: Mjera je provedena. (Mjera se kontinuirano provodi. Cilj je djelomično ostvaren, jer dio zatvorenika koji je uključen u obrazovne procese ne završi program izobrazbe.)

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva pravosuđa.

Preporuka za unaprjeđenje: Povećati broj zatvorenika i odgajanika koji će se osposobljavati za obavljanje različitih zanimanja u cilju lakšeg pronalaženja poslova po izdržanoj kazni, odnosno odgojnoj mjeri.

Poglavlje 3. Rad i zapošljavanje

Mjera 3.1. Izrada programa aktivnosti za uključivanje nezaposlenih osoba u društveno koristan rad

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: III kvartal 2008.

Postignuti rezultati:

Aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koje su bile usmjerene na izradu *programa aktivnosti za uključivanje nezaposlenih osoba u društveno koristan rad*, obuhvaćale su aktivnosti kreiranje programa

javnih radova u suradnji sa lokalnom samoupravom, sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih u javnim radovima, kreiranje programa javnih radova za nezaposlene osobe višeg obrazovanja u suradnji sa civilnim sektorom koji skrbi o posebnim skupinama, sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba u programima javnih radova – pojedinačni projekti i izradu Nacionalnog provedbenog plana zapošljavanja 2009.-2010. i mjera Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za 2009.godinu.

U okviru programa javnog rada, cilj je bio afirmirati socijalnu uključenost i ublažiti socijalne posljedice nezaposlenosti kroz suradnju s jedinicama lokalne samouprave i organizacijama civilnoga društva te povećati zapošljivost dugotrajno nezaposlenih osoba. Program zapošljavanja u javnim radovima u 2008. godini temeljio se je na *Godišnjem planu za poticanje zapošljavanja u 2008. godini* u okviru Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja 2005.-2008.

Programi javnih radova-pojedinačni projekti, imali su za cilj uključiti nezaposlene osobe sa stečenim stručnim zvanjima u rad ustanova i udruga koje se skrbe i imaju programe za osobe s invaliditetom, liječene ovisnike, žene žrtve obiteljskog nasilja, žrtve trgovanja ljudima i drugim posebnim skupinama građana. Program javnih radova-pojedinačni projekti u 2008. godini temeljio se je na *Godišnjem planu za poticanje zapošljavanja u 2008. godini* u okviru Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja 2005.-2008. U razdoblju od 25. ožujka do 30. studenog 2008. godine, ukupno je kroz Mjeru - Javni radovi zaposleno 703 osobe, od toga 181 žena, i kreirano ukupno 169 programa javnih radova – pojedinačni projekti.

U tijeku 2008. godine na temelju Zajedničkog memoranduma o prioritetima politike zapošljavanja *izrađen je Nacionalni provedbeni plan za zapošljavanje 2009.-2010.* kojim je započeo novi ciklus aktivnih mjera zapošljavanja u Republici Hrvatskoj. Nacionalni provedbeni plan za zapošljavanje 2009.-2010. temelji se na prioritetima utvrđenim u JAP-u, a provedbenim aktivnostima prvenstveno se djeluje na dugotrajno nezaposlene tj. osjetljive skupine na tržištu rada kao što su: starije osobe, osobe s invaliditetom, žrtve obiteljskog nasilja, žrtve trgovanja ljudima, pripadnici nacionalnih manjina.

Tabelarni prikaz: Izrada programa aktivnosti za uključivanje nezaposlenih osoba u društveno koristan rad u 2008. godini

AKTIVNOST	POKAZATELJI
U suradnji sa lokalnom samoupravom kreiranje programa javnih radova	159 programa javnih radova
Sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih u javnim radovima	694 osobe od toga 175 žena ili 77,98%
U suradnji sa civilnim sektorom koji skrbi o posebnim skupinama kreiranje programa javnih radova za nezaposlene osobe višeg obrazovanja	9 programa
Sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba u programima javnih radova – pojedinačni projekti	9 osoba uključeno od toga 6 žena ili 66,7%

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Napomena: Vidjeti poglavlje Izvješća - IV. Prilog, str. 81.

Uočeni problemi:

Mjera - Javni radovi provodila se najduže 6 mjeseci. Ukoliko bi se povećala financijska sredstva za aktivnu politiku zapošljavanja bilo bi moguće kroz navedenu mjeru uključiti više osoba na duži period (12 mjeseci), čime bi se povećala učinkovitost mjere - povećanje zapošljivosti i motiviranosti za zapošljavanje najteže zapošljivih osoba u evidenciji nezaposlenih.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Hrvatski zavod za zapošljavanje je u 2008. godini za provođenje mjera aktivne politike osigurao 133.715.452,00 kn. Za provođenje mjera aktivne politike, utrošeno 132.797.862,56 kuna, od toga za Mjeru - Javni radovi utrošeno je 6.984.458,02 kn i za Mjeru – Javni radovi pojedinačni projekti je utrošeno 473.271,40 kn.

Mjera 3.2. Izrada programa aktivnosti za poticanje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba u cilju povećanja zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih s osobitim naglaskom na njihovu socijalnu uključenost

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje u suradnji s Uredom za socijalno partnerstvo
Rok: III kvartal 2008. - sukladno godišnjem planu za poticanje zapošljavanja

Postignuti rezultati:

Aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koje su bile umjerene na izradu *programa aktivnosti za poticanje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba* u cilju povećanja zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih s osobitim naglaskom na njihovu socijalnu uključenost, obuhvaćale su uključivanje u obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla, financiranje obrazovanja za stjecanje stručnih vještina, sufinanciranje obrazovanja za potrebe tržišta rada u suradnji sa lokalnom samoupravom, sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba, sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina na tržištu rada.

Aktivnost *obrazovanja za stjecanje vještina traženja posla* imala je za cilj povećati kompetentnost, motivaciju, vještine aktivnog traženja posla, te značaj stavova i ponašanja nezaposlenih osoba. Obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla provodilo se kroz 3 modula: «Kako tražiti posao» - poučavanje o tehnici pismenih ponuda poslodavcima; «Kako se predstaviti poslodavcu» - priprema nezaposlene osobe za razgovor s poslodavcem, upoznavanje s najčešćim pitanjima poslodavaca, načinima vođenja intervjua i dr.; «Metode samoprocjene» - upoznavanje nezaposlenih osoba s različitim metodama samoprocjene osobnih znanja, vještina i karakteristika osobnosti.

Ukupan broj uključenih dugotrajno nezaposlenih osoba u obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla u 2008. godini iznosio je 4.591 osoba.

- Mjera - *financiranja obrazovanja za nepoznatog poslodavca* imala je za cilj povećati zapošljivost osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada uz osiguranje potrebne kvalifikacije radne snage, te smanjiti nerazmjer ponude i potražnje na svim razinama tržišta rada. Mjera se temeljila na *Godišnjem planu za poticanje zapošljavanja u 2008. godini* u okviru Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja 2005.-2008. U razdoblju od 25. ožujka do 30. studenog 2008. godine, ukupno je obrazovano 1.188 osoba.

Hrvatski zavod za zapošljavanje sudjelovao je u aktivnostima *obrazovanja za potrebe tržišta rada u suradnji sa lokalnom samoupravom* s ciljem povećanja usklađenosti njihovih kompetencija s trenutnim i prognoziranim potrebama na tržištu rada, a u suradnji s jedinicama lokalne uprave i samouprave. Ukupan broj obrazovanih kroz obrazovanje za potrebe tržišta rada u suradnji sa lokalnom samoupravom u 2008. godini iznosio je 419 osoba.

- Mjera - *sufinanciranja zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba*, ima je za cilj povećanje zapošljivosti dugotrajno nezaposlenih osoba. Mjera se temeljila na *Godišnjem planu za poticanje zapošljavanja u 2008. godini* u okviru Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja 2005.-2008.

U razdoblju od 25. ožujka do 30. studenog 2008. godine, ukupno je zaposleno 994 osoba od toga 613 žena.

- Mjera - *sufinanciranja zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba*, ima je za cilj ponovno uključivanje u svijet rada svih onih osoba koje su, zbog bolesti i drugih osobina ličnosti, u nemogućnosti ravnopravno se natjecati na tržištu rada. Time bi im se pružila šansa za samostalno uzdržavanje bez korištenja mehanizma socijalne pomoći. Mjera se temeljila na *Godišnjem planu za poticanje zapošljavanja u 2008. godini* u okviru Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja 2005.-2008.

U razdoblju od 25. ožujka do 30. studenog 2008. godine, ukupno je zaposleno 258 osoba od toga 46 žena.

Tabelarni prikaz: Izrada programa aktivnosti za poticanje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba u cilju povećanja zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih s osobitim naglaskom na njihovu socijalnu uključenost u 2008. godini

AKTIVNOST	POKAZATELJI
Uključivanje u obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla	4591 osoba
Financiranje obrazovanja za stjecanje stručnih vještina	1188 osoba
Sufinanciranje obrazovanja za potrebe tržišta rada u suradnji sa lokalnom samoupravom	419 osoba
Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba	994 osoba od toga 613 žena ili 79,65%
Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina na tržištu rada	258 osoba od toga 46 žena ili 17,8%

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Napomena: Vidjeti poglavlje Izvješća - IV. Prilog, str. 76.

Ured za socijalno partnerstvo Vlade Republike Hrvatske je poticao i usmjeravao (ne materijalno, već uputama) aktivnosti županijskih Gospodarsko-socijalnih vijeća da na dnevni red svojih sjednica uvrste teme koje se odnose na obrazovanje za potrebe tržišta rada s ciljem povećanja usklađenosti njihovih kompeticija s trenutnim i prognoziranim potrebama na tržištu rada, što je veći broj županijskih Gospodarsko-socijalnih vijeća i učinio za navedeno razdoblje.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Hrvatski zavod za zapošljavanje je u 2008. godini za provođenje mjera aktivne politike osigurao 133.715.452,00 kn. Za provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja ukupno je utrošeno 132.797.862,56 kuna, od toga za *Mjeru – financiranje obrazovanja* 20.900.750,75 kn, *Mjeru – Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba* 32.906.338,81 kn i *Mjeru - Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina na tržištu rada* 12.397.797,90 kn.

Za aktivnosti obrazovanja za potrebe tržišta rada u suradnji sa lokalnom samoupravom, troškove provođenja obrazovnog programa financiraju jedinice lokalne samouprave (obzirom se radi o tripartitnoj razini čiji su dionici jedinice lokalne samouprave, obrazovna ustanova i Hrvatski zavod za zapošljavanje). Zavod financira nezaposlenoj osobi novčanu pomoć u visini neoporezivog iznosa stipendije (1.600 kuna mjesečno), troškove prijevoza i osiguranje po propisima HZMO-a. U 2008. godini ukupno je utrošeno 2.690.130,84 kn.

Aktivnost uključivanja u obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla se provodila u sklopu redovitih aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za koju nije bilo potrebno osigurati dodatna financijska sredstva.

Ured za socijalno partnerstvo nije utrošilo financijska sredstva za provedbu navedene mjere.

Mjera 3.3. Poduzimanje aktivnosti radi povećanja zapošljavanja pripadnika romske manjine oba spola

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Rok: Kontinuirano – sukladno godišnjem planu za poticanje zapošljavanja

Postignuti rezultati:

Aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koje su umjerene na poduzimanje aktivnosti radi povećanja zapošljavanja pripadnika romske manjine oba spola obuhvaćale su uključivanje u obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla, financiranje obrazovanja za stjecanje stručnih vještina, sufinanciranje zapošljavanja i sufinanciranje zapošljavanja u javnim radovima.

- Aktivnost obrazovanja za stjecanje vještina traženja posla imala je za cilj povećati kompetentnost, motivaciju, vještine aktivnog traženja posla, te značaj stavova i ponašanja nezaposlenih osoba romske

nacionalne manjine. Obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla provodilo se kroz 3 modula: «Kako tražiti posao» - poučavanje o tehnici pismenih ponuda poslodavcima; «Kako se predstaviti poslodavcu» - priprema nezaposlene osobe za razgovor s poslodavcem, upoznavanje s najčešćim pitanjima poslodavaca, načinima vođenja intervjua i dr.; «Metode samoprocjene» - upoznavanje nezaposlenih osoba s različitim metodama samoprocjene osobnih znanja, vještina i karakteristika osobnosti. Ukupan broj uključenih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine u obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla u 2008. godini iznosio je 400 osoba, od toga 70 žena ili 17,5 %. Ukupan broj uključenih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine u obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla u 2009. godini iznosio je 521 osoba, od toga 227 žena ili 43,6 %.

- *Mjera - financiranja obrazovanja za nepoznatog poslodavca* imala je za cilj poboljšati zapošljivost osoba romske nacionalne manjine, osobito mladih osoba i žena kroz uključivanje u programe osposobljavanja za zanimanja i osposobljavanje uz zapošljavanje. Mjera se temeljila na Godišnjem planu za poticanje zapošljavanja u 2008. godini u okviru Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja 2005.-2008, i na Nacionalnom planu za poticanje zapošljavanja 2009.-2010. godinu za 2009. godinu. U razdoblju od 25. ožujka do 30 studenog 2008. godine, ukupno je obrazovano 23 osobe romske nacionalne manjine, od toga 5 žena. U razdoblju od 25. svibnja do 30 studenog 2009. godine, ukupno je obrazovano 11 osoba romske nacionalne manjine, od toga 3 žene.

- *Mjera - sufinanciranje zapošljavanja Roma u trajanju od 24 mjeseca* imala je za cilj poboljšati zapošljivost osoba romske nacionalne manjine, osobito mladih osoba i drugih osoba koje imaju stečeno zvanje ili prethodno radno iskustvo. Mjera se temeljila na Godišnjem planu za poticanje zapošljavanja u 2008. godini u okviru Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja 2005.-2008. te na Nacionalnom planu za poticanje zapošljavanja 2009.-2010. godinu za 2009. godinu. U razdoblju od 25. ožujka do 30 studenog 2008. godine, ukupno je zaposleno 22 osobe romske nacionalne manjine, od toga 3 žene. U razdoblju od 25. svibnja do 30 studenog 2009. godine, ukupno je zaposleno 2 osobe romske nacionalne manjine, od toga 1 žena.

- *Mjera - sufinanciranje javnih radova* imala je za cilj društveno korisnim radom afirmirati socijalnu uključenost i ublažiti socijalne posljedice nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine uz potporu lokalne samouprave i institucija u njihovu vlasništvu.

Mjera se temeljila na Godišnjem planu za poticanje zapošljavanja u 2008. godini u okviru Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja 2005.-2008, i na Nacionalnom planu za poticanje zapošljavanja 2009.-2010. godinu za 2009. godinu. U razdoblju od 25. ožujka do 30 studenog 2008. godine, ukupno je zaposleno 192 osobe romske nacionalne manjine, od toga 38 žena. U razdoblju od 25. svibnja do 30 studenog 2009. godine, ukupno je zaposleno 231 osoba romske nacionalne manjine, od toga 52 žene.

Tabelarni prikaz: Poduzimanje aktivnosti radi povećanja zapošljavanja pripadnika romske manjine oba spola u 2008. godini

AKTIVNOST	POKAZATELJI
Uključivanje u obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla	400 osoba od toga 70 žena ili 17,5%
Financiranja obrazovanja za stjecanje stručnih vještina	23 osobe od toga 5 žena ili 21,7%
Sufinanciranje zapošljavanja	22 osobe od toga 3 žene ili 13,6%
Sufinanciranje javnih radova	192 osobe od toga 38 žena ili 19,8%

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Tabelarni prikaz: Poduzimanje aktivnosti radi povećanja zapošljavanja pripadnika romske manjine oba spola u 2009. godini

AKTIVNOST	POKAZATELJI
Uključivanje u obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla	521 osoba od toga 227 žena
Sufinanciranje/financiranje obrazovanja osoba romske nacionalne manjine	11 osoba od toga 3 žene
Sufinanciranje zapošljavanja Roma u trajanju od 24 mjeseca	22 osobe od toga 3 žene
Sufinanciranje javnih radova	231 osoba od toga 52 žene

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Provedba mjere: Mjera se provodi kontinuirano.

Utrošena financijska sredstva: Na poziciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u okviru *Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2008. godinu*, kojeg je Vlada usvojila na sjednici održanoj u ožujku 2008. godine, osigurana su sredstva za provođenje mjera za osposobljavanje i zapošljavanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome/Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. U 2008. godini - utrošeno je ukupno 4.259.721,22 kn, od toga za *Mjeru - financiranje obrazovanja osoba romske nacionalne manjine* utrošeno je 193.807,73 kn, za *Mjeru - sufinanciranje zapošljavanja Roma u trajanju od 24 mjeseca* utrošeno je 598.950,37 kn i za *Mjeru - sufinanciranje zapošljavanja u javnim radovima* 3.466.963,12 kn.

U okviru *Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2009. godinu*, kojeg je Vlada usvojila na sjednici održanoj 21. svibnja 2009. godine, osigurana su sredstva na poziciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za provođenje mjera za osposobljavanje i zapošljavanje osoba romske nacionalne manjine prema Nacionalnom programu za Rome/Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. U 2009. godini - utrošeno je ukupno 3.041.927,99 kn, od toga za *Mjeru - financiranje obrazovanja osoba romske nacionalne manjine* utrošeno je 121.663,35 kn, za *Mjeru - sufinanciranje zapošljavanja Roma u trajanju od 24 mjeseca* utrošeno je 297.226,55 kn i za *Mjeru - sufinanciranje zapošljavanja u javnim radovima* 2.623.038,02 kn. *Aktivnost uključivanja u obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla* se provodila u sklopu redovitih aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za koju nije bilo potrebno osigurati dodatna financijska sredstva.

Mjera 3.4. Poduzimati aktivnosti radi povećanja mogućnosti radnog angažmana zatvorenika/ica u suradnji sa zavodom za zapošljavanje

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Rok: Kontinuirano

Postignuti rezultati:

Svrha izvršavanja kazne zatvora jest i osposobljavanje zatvorenika/ica za život na slobodi u skladu sa zakonom i pravilima društvene zajednice. Proces rada na mjestima rada za zatvorenike/ice mora odgovarati procesu istih poslova na slobodi, a za obavljeni rad zatvoreniku/ici pripada naknada, a prava i obveze koje proizlaze iz rada uređene su odgovarajućom primjenom Zakona o radu.

Tijekom 2009. godine radno je angažirano prosječno mjesečno 1.630 zatvorenika (33,88 % od ukupnog prosječnog mjesečnog broja), a od kojih je prosječno 275 zatvorenika radilo i duže od redovnog radnog vremena. U odnosu na isto razdoblje prošle godine, prosječan broj radno angažiranih zatvorenika smanjen je za 13 zatvorenika, odnosno 0,79 %.

Tabelarni prikaz: Radno angažirani zatvorenici u kaznionicama, zatvorima i odgojnim zavodima

u zatvorskoj radionici	529	32,45%
na pomoćnim, tehničkim, fizičkim i intelektualnim poslovima (režijski rad)	1.014	62,21%
izvan kaznionice, odnosno zatvora	80	4,91%

Zatvorske radionice većinom su organizirane u odjelima za rad i strukovnu izobrazbu zatvorenika, a u njima se obavljaju poslovi obrade drva i metala, ugostiteljstva, poljoprivrede, održavanja, šljunčarenja, eksploatacije kamena, izrade betonske galanterije i slično.

Pomoćno – tehnički poslovi na kojima rade zatvorenici u kaznionicama i zatvorima se najčešće odnose na održavanje čistoće i urednosti prostorija i kruga kaznionice, odnosno zatvora, pranja vozila, ličenje i pomoćne poslove u praonici rublja, kuhinji, skladištu, zatvorskoj radionici i slično.

Izvan kaznionice odnosno zatvora zatvorenici su obavljali pomoćne poslove u pilani, građevinarstvu, uređenju okoliša, poslove utovara – istovara, poljoprivredi i slično, odnosno nastavljali obavljati vlastitu djelatnost ili rad kod svog poslodavca.

Vlastitu djelatnost nastavilo je obavljati 10 zatvorenika na izdržavanju kazne zatvora u Kaznionici u Požegi 1, u Zatvoru u Bjelovaru 4, u Zatvoru u Karlovcu 2, Zatvoru u Rijeci 1 i u Zatvoru u Varaždinu 2 zatvorenika.

U promatranom razdoblju 71 zatvorenik je nastavio raditi kod svojeg poslodavca (Kaznionica u Lipovici – Popovači - 2; Kaznionica u Požegi – 1; Zatvor u Bjelovaru – 11; Zatvor u Dubrovniku – 3; Zatvor u Karlovcu – 7; Zatvor u Osijeku – 4; Zatvor u Puli – 2; Zatvor u Rijeci – 6; zatvor u Sisku – 1; Zatvor u Splitu – 3; Zatvor u Šibeniku – 1 i Zatvor u Zagrebu -30).

U odnosu na povećanje radne angažiranosti zatvorenika/ica, Središnji ured Uprave za zatvorski sustav naložio je kaznionicama i zatvorima provedbu slijedećih mjera: *(a) kaznionice će radno nesposobne i zatvorenike/ice sa smanjenom radnom sposobnošću u što većoj mjeri angažirati na radno-terapijskim poslovima; (b) kaznionice u kojima nema dovoljno posla za sve radno sposobne zatvorenike koji žele raditi će smanjiti satnicu na 4 sata dnevno; (c) zatvori će zatvorenike kojima je izrečena kazne zatvora u trajanju od najmanje 6 mjeseci uputiti u mogućnost nastavka rada kod poslodavca ili obavljanje vlastite djelatnosti; (d) zatvori će povećati broj radno angažiranih zatvorenika na tzv. režijskim poslovima na način da će povećati broj izvršitelja i smanjiti pojedinačnu satnicu do najviše 4 sata dnevno; (e) zabrana prekovremenog rada u zatvorima i kaznionicama gdje postoji višak radne snage; (f) ovisno o prostornim mogućnostima, kaznionice i zatvori u kojima nema dovoljno posla za sve radno sposobne zatvorenike koji žele raditi, će u suradnji sa lokalnim gospodarskim i obrtničkim komorama organizirati rad zatvorenika unutar kaznionice odnosno zatvora na sastavljanju gotovih elemenata ili izradi jednostavnijih proizvoda.*

Osim navedenog, postoje i dodatne mogućnosti koje se otvaraju formiranjem tržišta rada zatvorskog sustava radi povećanja radnog angažmana zatvorenika/ica uz prethodnu analizu i specifikaciju potreba za radnom snagom.

Aktivnosti koje se poduzimaju za izlazak na tržište rada lokalne zajednice, te intenziviranje suradnje sa nadležnim zavodom za zapošljavanje ovisi o stvarnim mogućnostima i stanju na tržištu rada, gdje se poteškoće očituju i u strukturi zatvorske populacije, predrasudama i nesrazmjeru između stvarnih potreba i ponude na tržištu rada naročito u promatranom razdoblju opterećenom recesijskom krizom i gubitku radnih mjesta. Međutim, unatoč izloženim poteškoćama od kraja prošle godine intenzivirani su kontakti sa Hrvatskom udrugom poslodavaca i Hrvatskom gospodarskom komorom sve u cilju povećanja mogućnosti radnog angažmana zatvorenika odnosno zatvorenica.

Uočeni problemi: Sigurnosni razlozi, nedostatak radnih mjesta i sredstava unutar sustava, nedostatna ponuda na tržištu rada te recesijska kriza.

Provedba mjere: Mjera se provodi kontinuirano. (Zbog sigurnosnih razloga i opće recesijske krize, otežano je provođenje mjere izvan zatvorskog sustava / rad zatvorenika kod poslodavaca, tako da je cilj izvan zatvorskog sustava djelomično ostvaren.)

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva pravosuđa. (U suradnji sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje poduzimane su aktivnosti radi povećanja mogućnosti radnog angažmana zatvorenika/ca.)

Preporuka za unaprjeđenje: Suradnja s Gospodarskom komorom i Zavodom za zapošljavanje vezano uz rad ovisnika.

Poglavlje 4. Zdravstvo

Mjera 4.1. Osiguravanje odgovarajućeg arhitektonskog pristupa zdravstvenim ustanovama svim osobama s invaliditetom sukladno planovima aktivnosti

Aktivnost 4.1.1. Uklanjanje barijera i izrada izvješća o provedenim aktivnostima

Nositelj: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: I kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi prikupilo je podatke od 66 zdravstvenih ustanova, i to 26 doma zdravlja, 2 ustanove za hitnu medicinsku pomoć, 2 klinike, 3 klinička bolnička centra, 1 klinička bolnica, 12 općih bolnica i 18 specijalnih bolnica. Tijekom 2009. godine za uklanjanje arhitektonskih barijera izdvojeno je 135.102.520,00 kn, za opremu 5.800.361,00 kn što sveukupno iznosi - 140.902.881,00 kuna. U svega 10 zdravstvenih ustanova koje su dostavile podatke, uvedena je djelomična informacijska podrška, svega 17 ustanova navodi da je u potpunosti osiguralo arhitektonsku pristupačnost osobama s invaliditetom, dok je u većini ostalih ustanova ista provedena djelomično.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u 2009. godini za uklanjanje arhitektonskih barijera izdvojilo 135.102.520,00 kuna, za opremu 5.800.361,00 što sveukupno iznosi - 140.902.881,00 kuna.

Mjera 4.2. Edukacija zdravstvenih djelatnika o posebnostima bolesti i stanja osoba s invaliditetom

Nositelj: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, stručna društva, organizacije civilnoga društva

Rok: 2008.-2009.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je, tijekom 2009. godine odobrilo 4 edukacije za stručne djelatnike i to: za 2 stručnjaka iz Klinike za dječje bolesti u Zagrebu i po jednog stručnjaka iz KBC Rijeka i SB Goljak. S obzirom na izuzetno mala financijska sredstva u 2009. godini, nije bilo moguće osigurati sredstva za održavanja posebnih seminara ili edukativnih programa te su sredstva namijenjena za edukativne programe na kojima su se zdravstveni stručnjaci educirali o posebnostima bolesti i stanjima osoba s invaliditetom kako bi ova znanja mogli prenijeti i koristiti u svakodnevnoj praksi. Ističemo da je kontinuirana edukacija svih radnika u zdravstvu obvezna te da se ista provodi i putem stručnih društava u kontinuitetu. Edukativni zdravstveni programi provode se i u okviru projekata i programa udruga iz područja zdravstva i udruga osoba s invaliditetom koje se sufinanciraju u okviru natječaja ovoga ministarstva. O financijskim sredstvima i projektima/programima udruga, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi dostavilo je izvješće Uredu za udruge Vlade Republike Hrvatske (isto se objedinjeno objavljuje na Internet stranicama Ureda za udruge).

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Mjera 4.3. Analiza provedbe Zakona o zaštiti prava pacijenata

Nositelj: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Rok: 2008.-2009.

Postignuti rezultati:

Aktivnost 4.3.1. Priprema stručne i analitičke podloge za poboljšanje prava na temelju prikupljenih podataka i provedba projektnih aktivnosti

Rok: IV kvartal 2008.

Aktivnost 4.3.2. Provedba projektnih aktivnosti i izrada izvješća

Rok: IV kvartal 2009.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi sukladno odredbama Zakona o zaštiti prava pacijenata je početkom 2009. godine imenovalo *ново Povjerenstvo za zaštitu i promicanje prava pacijenata* Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: nacionalno Povjerenstvo). Nacionalno Povjerenstvo u svom radu prati rad osnovanih županijskih povjerenstava, raspravlja o godišnjim izvješćima županijskih povjerenstava te pristigle pritužbe pacijenata upućuje nadležnim županijskim povjerenstvima radi provođenja postupka u skladu s Zakonom o zaštiti prava pacijenata.

Za 2008. i 2009. godinu županijska povjerenstva dostavila su *Izvješća o svom radu* koje je nacionalno Povjerenstvo na svojim sjednicama raspravilo i analiziralo provedbu ostvarivanja prava pacijenata sukladno Zakonu o zaštiti prava pacijenata. Na županijskoj razini. Nastavno navedenom, početkom lipnja 2010. godine planirano je održavanje sastanka svih županijskih povjerenstava radi kontinuiranog praćenja i promicanja prava pacijenata.

Navedena mjera se kontinuirano provodi kroz rad županijskih i nacionalnog Povjerenstva.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Poglavlje 5. Nacionalne manjine

Preporuke za unaprjeđenje: Prijedlog Ministarstva uprave odnosi se na izmjenu *Poglavlja 5. Nacionalne manjine*, tako da se umjesto na dvije podijeli na tri cjeline, na način da se izmijeni redoslijed poglavlja (od općeg ka pojedinačnom): poglavlje **5.1.** "*Osiguranje ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost na državnoj i lokalnoj razini sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina*" (koje bi sadržavalo mjere koje se odnose na pripadnike svih nacionalnih manjina), zatim poglavlje **5.2.** "*Rješavanje problema izbjeglih pripadnika srpske nacionalne manjine*" (koje bi sadržavalo mjere koje se odnose na probleme izbjeglih pripadnika srpske nacionalne manjine) i poglavlje **5.3.** "*Romska nacionalna manjina*" (koje bi sadržavalo mjere koje se odnose na pripadnike romske nacionalne manjine).

Poglavlje 5.1. Rješavanje problema izbjeglih pripadnika srpske nacionalne manjine

Napomena Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva:

U odnosu na svaku od mjera iz poglavlja **5.1. Rješavanje problema izbjeglih pripadnika srpske nacionalne manjine**, sredstva za provedbu mjera u ovom području osigurana su na sedam pozicija Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva te kroz jednu poziciju Ministarstva zaštite okoliša prostornog uređenja i graditeljstva.

Također, kako nacionalna pripadnost korisnika mjera nije sadržana kao obilježje, podatke o utrošenim sredstvima nije moguće prikazivati po nacionalnoj strukturi korisnika mjera.

Sa pozicija Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva je u 2008. godini utrošeno 468.329.890,05 kn te 384.008.005,82 kn u 2009. godini, iz kojih je sredstava među ostalim financirano i rješavanje problema izbjeglih pripadnika srpske nacionalne manjine.

Sa pozicije Ministarstva zaštite okoliša prostornog uređenja i graditeljstva za rješavanje problema izbjeglih pripadnika srpske nacionalne manjine, u 2008. godini utrošeno je 250.400.537,00 kn, a u 2009. godini 95.029.309,00 kn.

Utrošena financijska sredstava za sve mjere iz poglavlja 5.1.: Sa svih pozicija (7 pozicija Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva te kroz jednu poziciju Ministarstva zaštite okoliša prostornog uređenja i graditeljstva), za rješavanje slučajeva stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava-izvan područja posebne državne skrbi, za obnovu devastiranih obiteljskih kuća, za obnovu i popravak u ratu oštećenih ili uništenih stambenih jedinica, za naknadu za neovlaštena ulaganja u zauzetu imovinu i dr., utrošeno je u 2008. godini - 718.730.427,05 kn, u 2009. godini - 479.037.314,82 kn.

Mjera 5.1.1. Rješavanje preostalih slučajeva stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava - izvan područja posebne državne skrbi (PPDS) kroz kupnju stanova na tržištu i izgradnju stanova, i to ukupno oko 1.200-1.600 stanova: 50 % stanova u 2008.g. i preostali broj potrebnih stanova u 2009.g.

Ovisno o broju stanova koji će se graditi, odnosno dinamici tog programa, veći broj potrebnih stanova kupit će se na tržištu nekretnina u 2008.-2009.g. – na PPDS prema programu MMTPR i to uglavnom kroz obnovu oštećenih i razorenih stambenih zgrada kao i iseljenje dijela trenutnih korisnika stanova, te po potrebi izgradnju potrebnih stanova odnosno stambenih zgrada za oko 2.000 preostalih korisnika

Nositelj: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva i

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Rok: IV kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva je do sada evidentiralo ukupno 13.784 zahtjeva bivših nositelja stanarskih prava za stambeno zbrinjavanje od čega na PPDS-u 9.206. zahtjeva, a izvan PPDS-a 4.578 zahtjeva. Konačni rok za podnošenje zahtjeva za stambeno zbrinjavanje na PPDS-u nije utvrđen dok je rok za podnošenje zamolbi izvan PPDS-a bio 30. rujna 2005. godine.

Do sada je administrativno riješeno 10.301 zahtjeva BNSP-a (7.124 na PPDS-u i 3.177 izvan PPDS-a). Od ukupnog broja riješenih predmeta 7.411 je riješeno pozitivno (5.870 na PPDS-u i 1.541 izvan PPDS-a), a 2.890 je negativno riješenih (1.254 na PPDS-u i 1.636 izvan PPDS-a).

Neriješenih je ukupno 3.483 zahtjeva (od čega 2.082 na PPDS-u i 1.401 izvan PPDS-a). Od navedenog broja neriješenih predmeta u postupku rješavanja je 1.533 zahtjeva (1.449 na PPDS-u i 84 izvan PPDS-a).

U lipnju 2008. godine, Vlada Republike Hrvatske je donijela *Akcijski plan za ubrzanu provedbu Programa stambenog zbrinjavanja na i izvan područja posebne državne skrbi za izbjeglice – bivše nositelje stanarskog prava* koji se žele vratiti u Republiku Hrvatsku. Akcijski plan donesen je u sklopu pregovora o pristupanju RH Europskoj uniji s ciljem ispunjavanja mjerila za otvaranje pregovora u poglavlju pravne stečevine 23. Pravosuđe i temeljna prava. Za ispunjenje mjerila koja je Hrvatska sama sebi zadala bilo je potrebno osigurati određeni broj stambenih jedinica za svaku godinu počevši od 2007.-2009. godine.

Obveze iz Akcijskog plana planirane za 2007. i 2008. godinu ispunjene su u cijelosti. U 2007. godini stambeno je zbrinuto 1.418. obitelji bivših nositelja stanarskog prava od čega 1.010 na PPDS-u i 408 izvan PPDS-a. U 2008. godini stambeno je zbrinuto 1.427. obitelji BNSP-a od čega 1.000 na PPDS-u i 427 izvan PPDS-a.

Prema mjerilu iz Akcijskog plana, u 2009. godini bilo je potrebno stambeno zbrinuti 2.070 obitelji izbjeglica bivših nositelja stanarskog prava od čega 1.578 na PPDS-u i 492 izvan PPDS-a. Do sada je od navedenog broja stambeno zbrinuto 677 obitelji BNSP-a od čega 477 na PPDS-u i 200 izvan PPDS-a. Slijedom iznijetog proizlazi da značajan dio obveza iz Akcijskog plana planiranih za 2009. godinu nije ispunjen što je posljedica ekonomske recesije i sporijeg tempa stambene izgradnje kao njezine

posljedice. Ekonomska kriza je izravno pogodila građevinske tvrtke sa kojima je Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva potpisalo ugovore. U većini slučajeva Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva je moralo ponoviti cijeli proces ugovaranja počevši od javnog poziva kako bi se mogle odabrati nove građevinske tvrtke. Također, sukladno novim propisima o javnoj nabavi roba i usluga koji su usklađeni s EU standardima, sama procedura javne nabave s ciljem izbjegavanja korupcije duže traje.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva je u ožujku 2010. godine pripremio plan aktivnosti kojim su utvrđeni mehanizmi za transparentniju i učinkovitiju provedbu Programa stambenog zbrinjavanja izbjeglica – bivših nositelja stanarskih prava. Pripremljen je plan za dovršetak stambenog zbrinjavanja u 2010. i 2011. godini svih onih koji prema propisima Republike Hrvatske ostvaruju to pravo. U 2010. godini je unatoč financijskoj krizi i rezovima u Državnom proračunu za ovu namjenu povećan iznos sredstava.

Uočeni problemi: Nadležno Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva je suočeno sa nedostatkom sredstava osiguranih za potrebe stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava. Nedostupnost bivših nositelja stanarskog prava u smislu kompletiranja dokumentacije potrebne za odlučivanje o pravu na stambeno zbrinjavanje. Nesigurnost dijela korisnika u odluku o povratku, o čemu govori jedan broj korisnika kojima je pravo utvrđeno i kojima su stanovi dodijeljeni a koji iste nisu preuzeli. Naime, tijekom provedbe Programa stambenog zbrinjavanja, Hrvatska se susrela s neočekivanom vrstom problema - određeni broj dodijeljenih stanova nije preuzet od strane podnositelja zahtjeva i ti su stanovi neuseljeni.

Provedba mjere: Mjera je djelomično provedena.

Mjera nije izvršena u predviđenom roku jer njezino izvršenje u glavnini ovisi o osiguranim sredstvima. Planira se dovršetak stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava u 2010.-2011. godini. Napominjemo da je Vlada Republike Hrvatske dana 24. lipnja 2010. godine donijela *Revidirani Akcijski plan za ubrzanu provedbu Programa stambenog zbrinjavanja na i izvan područja posebne državne skrbi za izbjeglice - bivše nositelje stanarskog prava koji se žele vratiti u Republiku Hrvatsku i Zaključak o provedbi Revidiranog akcijskog plana*. Sukladno novom Revidiranom akcijskom planu do kraja 2010. godine bilo bi stambeno zbrinjeno ukupno 1.265 obitelji BNSP (885 na PPDS-u i 380 izvan PPDS-a) te 805 obitelji BNSP-a u 2011. godini (693 na PPDS-u i 112 izvan PPDS-a) čime bi se ispunilo mjerilo za 2009. godinu.

Preporuke za unaprjeđenje: Povećati sredstva državnog proračuna za provedbu stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava.

Mjera 5.1.2. Završiti proces povrata imovine

Nositelj: *Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva u suradnji s Ministarstvom pravosuđa*

Rok: IV kvartal 2008.

Postignuti rezultati:

Aktivnost 5.1.2.1. Riješiti preostala pitanja vezana za povrat imovine

Aktivnost 5.1.2.1.1. Obnova devastirane imovine

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva je u cijelosti riješilo početnih 400 zahtjeva za obnovu devastiranih obiteljskih kuća.

Ministarstvo je naknadno zaprimilo još 150 zahtjeva za obnovu devastiranih obiteljskih kuća čije se rješavanje planira u 2010. godini. Od navedenih 150 zahtjeva, 89 ih je riješeno pozitivno, 46 ih je riješeno negativno dok je preostalih 15 zahtjeva u postupku kompletiranja dokumentacije koja je potrebna za donošenje odluke o zahtjevu. Od navedenih 89 pozitivno riješenih zahtjeva, 3 su privremeno sporni zahtjevi za izvođenje, 71 kuća je uvedena u radove obnove (od čega su radovi na 70 kuća završeni) dok je preostalih 15 u postupku rješavanja.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je provedena u cijelosti.

Aktivnost 5.1.2.1.2. Sudski postupci radi iseljenja privremenih korisnika

Temeljem Zakona o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom nadležne stambene komisije gradova ili općina dodijelile su privremeno u posjed i na korištenje privremenim korisnicima oko 19.200 stambenih objekata u vlasništvu fizičkih osoba. Veći dio stambenih objekata vraćen je posjed vlasnicima do 2005. godine. U slučaju 158 stambenih objekata iz kojih korisnici nisu htjeli dobrovoljno iseliti, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva dostavilo je zahtjeve nadležnim Općinskim državnim odvjetništvima za pokretanje postupaka iseljenja kod nadležnih Općinskih sudova te je u tijeku rješavanje preostala 22 sudska postupka radi iseljenja privremenih korisnika iz stambenih objekata.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je djelomično provedena.

Aktivnost 5.1.2.1.3. Naknada za neovlaštena ulaganja u zauzetu imovinu

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva temeljem Zaključka Vlade RH od 7. prosinca 2006. godine, ima mogućnost ponuditi strankama tripartitnu vanskudsku nagodbu kojom će Republika Hrvatska preuzeti plaćanje naknade privremenom korisniku u tijeku sudske postupka. Iznos naknade može biti do iznosa sredstava koja su potrebna za obnovu stambenog objekta. Ukoliko stranke odbiju sklopiti nagodbu, ovlašćuje se Ministarstvo da sa privremenim korisnikom sklopi ugovor o ustupu tražbine kojim će Republika Hrvatska preuzeti prava privremenog korisnika (vjerovnika) prema vlasniku objekta.

Zaprimljeno je 24 zahtjeva za naknadu sredstava za ulaganja privremenog korisnika u stambeni objekt koji je bio dodijeljen privremeno u posjed i na korištenje. Preostalo je za riješiti još 18 zahtjeva. Postupci pred nadležnim sudovima za naknadu ulaganja privremenih korisnika su u tijeku.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je djelomično provedena.

Ministarstvo pravosuđa je, temeljem toč.2. Zaključka Vlade Republike Hrvatske od 07. prosinca 2006. godine, vezano uz popis slučajeva privremenog korištenja stambenih objekata, a u skladu s Zakonom o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom (NN 73/95, 7/96 i 100/97), gdje su korisnici pokrenuli tužbe protiv vlasnika za naknadu ulaganja u zauzetu imovinu, obvezno pribaviti pravomoćne presude kojima je presuđeno plaćanje štete vlasnika nekretnine privremenom korisniku za ulaganja u zauzetu imovinu, te iste dostaviti Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka.

Uočeni problemi: Neredovito izvještavanje od strane resornog tijela.

Provedba mjere: Mjera je djelomično provedena.

Njezino izvršenje u glavnini ovisi o osiguranim sredstvima i u konačnici o sudovima. U odnosu na iseljenje privremenih korisnika i naknadu za neovlaštena ulaganja u imovinu, provedba mjere je uspješna iz nadležnosti resornog Ministarstva. Mjera je u tijeku izvršavanja iz nadležnosti sudova - sudske postupci radi iseljenja i radi neovlaštenih ulaganja u zauzetu imovinu.

Preporuke za unaprjeđenje: Unaprijediti koordinaciju nositelja i su-nositelja aktivnosti te poboljšati sustav izvješćivanja od strane resornih tijela. Preporučiti državnom odvjetništvu da ubrza postupke iseljenja privremenih korisnika iz zauzete privatne imovine.

Mjera 5.1.3. Završiti obnovu u ratu oštećenih i uništenih obiteljskih kuća, izuzev pojedinačnih slučajeva za koje će se prava na obnovu naknadno riješiti

Nositelj: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva

Rok: IV kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

Prema očitovanju Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, svima do sada korištenim modelima obnove i popravka u ratu oštećenih ili uništenih stambenih jedinica, popravljeno je ili obnovljeno oko 156.600 stambenih jedinica, pri čemu je utrošeno oko 16,2 milijarde kn (oko 2,2 milijarde EUR-a) sredstava državnog proračuna. Od navedenog broja oko 10.000 stambenih jedinica, pretežito nižih stupnjeva štete, odnosno manjeg opsega oštećenja popravljeno je ili obnovljeno sredstvima međunarodnih donacija.

U 2010. godini se planira obnova kuća za oko 1000 obitelji korisnika prava. Za realizaciju navedenog programa obnove i stambenog zbrinjavanja, uključivo i bivše nositelje stanarskog prava, u državnom proračunu za 2010. godinu na pozicijama Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva osigurana su sredstva u iznosu 534,65 milijuna kuna.

U 2008. i 2009. godini obnovljeno je ukupno 1.022 obiteljske kuće dok je u istom razdoblju za potrebe opremanja obiteljskih kuća isporučeno 2.123 kompleta najnužnijih predmeta kućanstva-namještaja i 3.417 komada bijele tehnike.

U 2008. i 2009. godini doneseno je 477 rješenja o pravu na novčanu potporu za obnovu ratom oštećenih kuća, I.-III. stupnja oštećenja po kojima su potpore isplaćene dok je o pravu na povrat vlastitih sredstava uloženi u obnovu ratom oštećene kuće doneseno 39 rješenja po kojima su sredstva isplaćena.

Uočeni problemi: Dislociranost korisnika izvan prostora Republike Hrvatske. Problemi u radu županijskih komisija za popis i procjenu ratne štete te neriješeni imovinsko-pravni odnosi.

Provedba mjere: Mjera je provedena. (Obnova u ratu oštećenih i uništenih obiteljskih kuća izvršena je svim korisnicima kojima je administrativno - rješenjem utvrđeno pravo na obnovu.)

Mjera 5.1.4. Završiti administrativne postupke vezano za negativna rješenja o pravu na obnovu i stambeno zbrinjavanje

Nositelj: *Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva i
Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva*

Rok: IV kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

Aktivnost 5.1.4.1. Administrativni postupci vezani uz pravo na obnovu

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva vodi evidenciju o administrativnim postupcima vezano uz pravo na obnovu. Nacionalna pripadnost korisnika obnove nije sadržana kao obilježje ni po kojoj evidenciji ili dokumentaciji stoga nije moguće podatke prikazivati po nacionalnoj strukturi korisnika prava.

U 2008. i 2009. godini, izdano je ukupno 3.360 prvostupanjskih rješenja o pravu iz obnove, od čega 1.323 pozitivnih, a 2.037 negativnih rješenja. Od pozitivnih rješenja, 776 se odnose na pravo na organiziranu obnovu, a 547 se odnose na pravo na isplatu novčanih potpora za popravak objekata I.-III. stupnja oštećenja.

U istom razdoblju, zaprimljeno je 689 žalbi na prvostupanjska rješenja Ureda državne uprave nadležnih za poslove obnove.

Uprava za obnovu resornog Ministarstva je u 2008. godini uposlila 8 vježbenika-diplomiranih pravnika, (ukupno uposleno 12 pravnika) radi ažurnijeg provođenja drugostupanjskih postupaka, koji su uz mentorstvo iskusnijih djelatnika obučeni voditi drugostupanjske postupke.

Rezultati ovog rada trebaju se naročito ogledati kroz 2010. godinu, budući da se potpuni završetak rješavanja svih žalbi (oko 7.000) očekuje u prvom polugodištu 2011. godine. Najveći problem u vođenju drugostupanjskih postupaka je u dislociranosti podnositelja žalbi izvan prostora RH, te u nesređenim imovinsko-pravnim odnosima i postupcima nasljeđivanja.

U 2008. i 2009. godini riješeno je oko 6.000 drugostupanjskih postupaka.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je djelomično provedena.

Aktivnost 5.1.4.2. Administrativni postupci vezani uz pravo na stambeno zbrinjavanje BNSP-a

Na PPDS-u je ukupno donijeto 1.254 prvostupanjskih negativnih rješenja ili zaključaka o obustavi postupaka od čega je na iste zaprimljeno ukupno 199 žalbi. Po žalbama je u drugostupanjskom postupku donijeto 167 drugostupanjskih rješenja dok za preostala 32 predmeta u žalbenom postupku u ovom trenutku nije donijeta odluka. Od 167 donesenih drugostupanjskih rješenja protiv njih 36 pokrenut je upravni spor.

Izvan PPDS-a je ukupno donijeto 1.636 prvostupanjskih negativnih rješenja ili zaključaka o obustavi postupka od čega je na iste zaprimljeno ukupno 490 žalbi. Po žalbama je u drugostupanjskom postupku donijeto 463 drugostupanjskih rješenja dok za preostalih 27 predmeta u žalbenom postupku u

ovom trenutku nije donijeta odluka. Od 463 donesenih drugostupanjskih rješenja protiv njih 64 pokrenut je upravni spor.

Administrativno je riješeno 75% do sada zaprimljenih zahtjeva za stambeno zbrinjavanje BNSP-a na i izvan PPDS-a uz napomenu da se broj zahtjeva za stambeno zbrinjavanje BNSP-a na PPDS-u povećava budući nije određen konačni rok za podnošenje zahtjeva.

Provedba aktivnosti: Aktivnost je djelomično provedena.

Uočeni problemi: Nedostupnost korisnika obnove i stambenog zbrinjavanja u smislu kompletiranja dokumentacije potrebne za odlučivanje o pravu.

Provedba mjere: Mjera je djelomično provedena. Mjera nije izvršena u predviđenom roku. Planira se završetak administrativnih postupaka tijekom 2010.-2011. g. za do sada zaprimljene zahtjeve.

Poglavlje 5.2. Romska nacionalna manjina

Mjera 5.2.1. Provođenje edukacije državnih službenika o pravima nacionalnih manjina i zabrani diskriminacije

Nositelj: Ministarstvo uprave - Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika i Ministarstvo unutarnjih poslova

Rok: I kvartal 2008. i IV kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika Ministarstva uprave, tijekom 2008. i 2009. godine, provodilo je razne programe izobrazbe, čija je svrha edukacija državnih službenika o zabrani diskriminacije i zaštiti prava nacionalnih manjina. Programi su se provodili kao samostalni npr. *Ustavna zaštita ljudskih prava i građanskih sloboda*, *Pravna zaštita nacionalnih manjina*, *Zakonske odredbe za ravnopravnost spolova* ili su integrirani u sadržaje ostalih programa (programi namijenjeni vježbenicima - *Uvod u državnu službu* ili osobama koje su se zaposlile u državnoj službi s radnim iskustvom - *Osnove državne službe*, programi namijenjeni službenicima koji provode postupke zapošljavanja – *Zapošljavanje u državnoj službi*). Navedene programe izobrazbe u traženom dvogodišnjem razdoblju (2008. i 2009. godina) ukupno je pohađalo 1.329 polaznika, državnih službenika.

Postojeći programi izobrazbe državnih službenika o zabrani diskriminacije i zaštiti prava nacionalnih manjina dobro su zamišljeni i uspješno se provode.

Policijska akademija Ministarstva unutarnjih poslova provodi edukaciju policijskih službenika o pravima nacionalnih manjina i zabrani diskriminacije, kroz sve razine i oblike policijskog obrazovanja i stručnog usavršavanja (temeljno policijsko obrazovanje pri Odjelu za policijsku obuku, programi studija na Visokoj policijskoj školi, te programi specijalizacije, stručnog osposobljavanja i usavršavanja pri Odjelu za stručno usavršavanje i specijalizaciju) u okviru teme *Policijska etika i ljudska prava* (tema je prisutna u svim razinama i programima).

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva uprave i Ministarstva unutarnjih poslova.

Preporuke za unaprjeđenje: Razmatra se mogućnost nadogradnje postojećih programa izobrazbe i na druge oblike diskriminacije.

Mjera 5.2.2. Provođenje edukacije službenika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave o pravima nacionalnih manjina i zabrani diskriminacije

Nositelj: Ministarstvo uprave i Akademija lokalne demokracije

Rok: I kvartal 2008. i IV kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

Akademija lokalne demokracije je, nakon donošenja *Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi* (NN 86/2008), izvršila inicijalne pripreme za provedbu edukacije lokalnih službenika i novoizabраних носитеља извршне власти који су изабрани на редовним i dopunskim izborima u svibnju i prosincu 2009. godine.

Provedba mjere: Mjera nije provedena.

Mjera nije provedena u roku jer je planirano edukaciju lokalnih službenika provesti istovremeno sa nositeljima izvršne vlasti koji su izabrani na redovnim i dopunskim izborima u svibnju i prosincu 2009. godine. Izvršene su samo inicijalne pripreme za provedbu edukacije lokalnih službenika i novoizabраних носитеља извршне власти.

Utrošena financijska sredstva: Provodi se u okviru redovne djelatnosti Ministarstva uprave.

Preporuke za unaprjeđenje: Održavanje savjetovanja o pravu prednosti pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima u jedinicama u kojima pripadnici nacionalnih manjina imaju to pravo.

Mjera 5.2.3. Praćenje zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina u RH, Zakonu o sustavu državne uprave i Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi

Nositelj: Ministarstvo uprave

Rok: kontinuirano

Postignuti rezultati:

Pripadnici nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina (NN 155/02), Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (NN 116/99., 109/00., 53/03., 69/03.-proč.tekst, 167/03., 44/06. i 19/07.), Zakonu o sustavu državne uprave (NN 75/93., 92/96., 48/99., 15/00., 127/00., 59/01., 199/03. i 79/07.), Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01., 60/01. – vjerodostojno tumačenje, 129/05., 109/07., 125/08. i 36/09.), Zakonu o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 33/01., 10/02., 155/02., 45/03., 43/04., 40/05., 44/05.-proč. tekst i 109/07.), Zakonu o državnim službenicima (NN 92/05., 107/07., 27/08.) te Zakonu o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 86/08.) ostvaruju pravo na:

- zastupljenost u Saboru,
- zastupljenost u predstavničkim i izvršnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- sudjelovanje u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika
- zastupljenost u tijelima državne uprave te
- zastupljenost u tijelima uprave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru ostvarena je u potpunosti izborom 8 zastupnika - pripadnika nacionalnih manjina na posljednjim izborima zastupnika u Hrvatski sabor koji su održani 25. studenoga 2007. godine. Mandat izabranim zastupnicima (pa tako i izabranim zastupnicima – pripadnicima nacionalnih manjina) traje do 2011. godine.

U cilju ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u predstavničkim i izvršnim tijelima jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave, tijekom 2008. i 2009. godine poduzeto je niz aktivnosti.

Vlada Republike Hrvatske je pred redovne lokalne izbore, svojim Zaključkom iz ožujka 2009. godine, zadužila jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na dosljednu primjenu članka 20. stavak 7. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, koji glasi: „Za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine radi provođenja odredbi ovoga članka mjerodavni su službeni rezultati popisa stanovništva. Prije svakih izbora službeni rezultati popisa stanovništva o broju pripadnika nacionalnih manjina u jedinici lokalne samouprave odnosno jedinici područne (regionalne) samouprave usklađuju se s eventualnim promjenama registriranim u posljednjem potvrđenom popisu birača te jedinice.”

Radi provedbe navedenog Zaključka, tadašnji Središnji državni ured za upravu je u ožujku 2009. godine dostavio jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave upute da predstavnička tijela općina, gradova i županija, po primitku zadnjih potvrđenih popisa birača od ureda državne uprave u županijama, pristupe žurnom usklađivanju statuta u svojim jedinicama samouprave, na način da se kao mjerodavni za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine radi provođenja odredbi članka 20. i članka 22. stavak 1. Ustavnog zakona koriste podaci iz zadnjeg potvrđenog popisa birača jedinice samouprave, kako bi isti bili usklađeni prije raspisivanja predstojećih lokalnih izbora, odnosno raspuštanja predstavničkih tijela jedinica samouprave.

Ukoliko predstavničko tijelo jedinice samouprave u kojoj pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na odgovarajuću zastupljenost u tom tijelu ne uskladi statut prije lokalnih izbora, tu je obvezu, bilo dužno izvršiti novoizabrano predstavničko tijelo u roku od 60 dana od konstituiranja.

U 2008. godini donesene su izmjene i dopune *Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi* (NN 125/08) u kojima je propisano da u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na zastupljenost u njihovim izvršnim tijelima, zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana mora biti iz reda pripadnika nacionalnih manjina, a što se mora urediti statutom jedinice. Ukoliko na izborima ne bude ostvareno pravo na jednog zamjenika iz redova pripadnika nacionalnih manjina, raspisati će se dopunski izbori na koje se primjenjuju odredbe Zakona o izboru općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba (NN 109/07 i 125/08). Ovim je Zakonom također propisano da će u jedinicama u kojima budu provedeni dopunski izbori općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan imati dva, odnosno tri zamjenika.

Vlada Republike Hrvatske je u travnju 2009. godine raspisala izbore za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te izbore za općinske načelnike, gradonačelnike, župane i gradonačelnika Grada Zagreba i njihove zamjenike. Izbori su održani 17. svibnja 2009. godine.

Nakon provedenih izbora, nadležna izborna povjerenstva istovremeno sa utvrđivanjem rezultata glasovanja za predstavnička tijela jedinica utvrdila su i objavila je li na provedenim izborima osigurana zastupljenost nacionalnih manjina zajamčena Ustavnim zakonom i na dan održavanja izbora važećim statutima jedinica.

Ako na provedenim lokalnim izborima nije postignuta odgovarajuća zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu, broj članova predstavničkog tijela povećan je do broja koji je potreban da bi odgovarajuća zastupljenost bila ostvarena, a izabranima su se smatrali oni pripadnici određene manjine koji su bili kandidirani na izbornim listama, a nisu izabrani, po redu prema razmjernom uspjehu svake liste na izborima.

U onim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima se odgovarajuća zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice nije postigla ni na taj način, odnosno u jedinicama koje su svoje statute uskladile s odredbama članka 20. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina nakon održanih izbora, Vlada Republike Hrvatske raspisala je dopunske izbore za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iz reda pripadnika nacionalnih manjina, a u jedinicama u kojima na redovnim izborima nije ostvarena zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u izvršnom tijelu jedinica koje su svoje statute uskladile s odredbom članka 22. stavak 1. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, Vlada Republike Hrvatske raspisala je dopunske izbore za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana iz redova pripadnika nacionalnih manjina.

Navedeni dopunski izbori održani su 6. prosinca 2009. godine, i to u 7 jedinica u kojima u predstavničkim tijelima nije izabran potreban broj pripadnika nacionalnih manjina kao i u 44 jedinice u kojima u izvršnim tijelima nije izabran pripadnik nacionalne manjine.

Istovremeno kada je donijela odluke o raspisivanju dopunskih izbora, Vlada Republike Hrvatske svojim je Zaključkom od 22. listopada 2009. godine utvrdila da će se u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima nije postignuta potrebna zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu čije je statute uskladilo novo predstavničko tijelo, broj članova predstavničkog tijela povećat će se do broja koji je potreban da bi odgovarajuća zastupljenost bila ostvarena, a izabranim će se smatrati oni pripadnici određene nacionalne manjine koji su bili kandidirani na izbornim listama, a nisu izabrani, po redu prema razmjernom uspjehu svake liste na izborima, što utvrđuje predstavničko tijelo.

Istim je Zaključkom Vlada utvrdila i da će, u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koje nisu uskladile svoje statute do donošenja odluka o raspisivanju dopunskih izbora, dopunski izbori biti završno raspisani nakon što statutima bude utvrđen broj predstavnika nacionalnih manjina radi ostvarivanja prava na odgovarajuću zastupljenost u predstavničkim i izvršnim tijelima.

Vezano uz pravo pripadnika nacionalnih manjine da u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave biraju svoja vijeća i predstavnike kratko navodimo da mandat vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina, koji su izabrani na izborima u lipnju 2007. godine, mandat traje do 2011. godine.

U 2009. godini provedeni su redovni i dopunski izbori za predstavnička i izvršna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U 2008. godini ostvarena zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u državnoj upravi – od ukupnog broja zaposlenika u državnoj upravi – 51.085, zaposleno je 2.158 (4,22 %) pripadnika nacionalnih manjina. U 2009.g. od ukupnog broja zaposlenika 52.036, zaposleno je 2.203 (4,23 %) pripadnika nacionalnih manjina.

U upravnim tijelima 116 lokalnih jedinica u prvom kvartalu 2009. godine je, od ukupnog broja 8.064 zaposlenih, zaposleno 597 (7,40 %) pripadnika nacionalnih manjina. Krajem 2009. godine, temeljem nove metodologije prikupljanja i obrade podataka, u 113 jedinica samouprave od ukupno zaposlenih 12.854 zaposleno je 609 pripadnika nacionalnih manjina ili 4,74%.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Provodi se u okviru redovne djelatnosti Ministarstva uprave.

Preporuke za unaprjeđenje: Naziv mjere 5.2.3. „Praćenje zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina u RH, Zakonu o sustavu državne i Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi“ izmijeniti tako da glasi: „*Praćenje zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru, predstavničkim i izvršnim tijelima lokalnih jedinica, državnoj upravi i upravnim tijelima lokalnih jedinica*“.

Mjera 5.2.4. Praćenje donošenja i provedbe planova zapošljavanja osoba koje prema posebnim propisima imaju prednost pri zapošljavanju te u tom sklopu i zapošljavanja nacionalnih manjina

Nositelj: Ministarstvo uprave

Rok: 2008.-2009.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo uprave ima, do uspostave *Središnjeg popisa državnih službenika i namještenika*, privremenu evidenciju o broju i strukturi zaposlenih državnih službenika i namještenika.

Pripadnicima nacionalnih manjina osigurava se *zastupljenost u tijelima državne uprave* i pravosudnim tijelima sukladno odredbama posebnog zakona, vodeći računa o sudjelovanju pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu na razini na kojoj je ustrojeno tijelo državne uprave ili pravosudno tijelo i stečenim pravima. (članak 22. Ustavnog zakona). U popunjavanju tih mjesta u navedenim tijelima prednost pod istim uvjetima, imaju predstavnici nacionalnih manjina.

Tijekom 2008. godine odredbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina provodile su se u dijelu koji se odnosi na planiranje zapošljavanja, davanje prednosti pripadnicima nacionalnih manjina pri zapošljavanju u državnoj službi (pod jednakim uvjetima), provođenje edukacije i informiranje o pravima nacionalnih manjina.

U 2008. godini donesen je *Plan prijama u državnu službu za tijela državne uprave, stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske za 2008. godinu* (NN 36/08 i 75/08). Planom prijama za 2008. godinu, bilo je predviđeno zaposliti 226 pripadnika nacionalnih manjina, a ukupno je zaposleno 42, odnosno 18,58% od planiranog broja. Najveći broj pripadnika nacionalnih manjina primljen je u Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo pravosuđa – po 7 pripadnika nacionalnih manjina, odnosno ta dva tijela su primila 1/3 ukupnog broja primljenih pripadnika nacionalnih manjina.

Tabelarni prikaz: Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave prema podacima kojima raspolaže Ministarstvo uprave na dan 01. studenog 2008. godine

	Broj zaposlenih	Broj pripadnika nacionalnih manjina	% nacionalnih manjina
Središnja tijela državne uprave	47.361	1.935	4,08%
Uredi državne uprave u županijama	3.724	223	5,98%
UKUPNO	51.085	2.158	4,22%

Tabelarni prikaz: Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave prema podacima kojima raspolaže Ministarstvo uprave na dan 31. prosinca 2009. godine

	Broj zaposlenih	Broj pripadnika nacionalnih manjina	% nacionalnih manjina
Središnja tijela državne uprave	48.607	1.997	4,11%
Uredi državne uprave u županijama	3.429	206	6,01%
UKUPNO	52.036	2.203	4,23%

Čelnici tijela državne uprave prilikom raspisivanja javnog natječaja ili internog oglasa imenuju komisiju za provođenje istih. U sastavu komisije je obavezno predstavnik Ministarstva uprave u smislu neovisnog, vanjskog člana komisije. Ukoliko nije ostvarena propisana zastupljenost, a kandidat se u svojoj prijavi na natječaj pozvao na pravo prednosti pri zapošljavanju, komisija je dužna izvijestiti čelnika tijela da pripadnik nacionalne manjine ima pravo prednosti pri zapošljavanju u odnosu na ostale kandidate, ali samo pod jednakim uvjetima.

Radi *informiranja pripadnika nacionalnih manjina*, na web-stranicama Ministarstva uprave redovito se ažuriraju objavljeni podaci o mogućnostima zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina (objava planova prijama u državnu službu, informacija o načinu, postupku zapošljavanja i pravu prednosti pri zapošljavanju i sl.). U svim tekstovima javnih natječaja ističe se pravo prednosti pripadnika nacionalnih manjina pri zapošljavanju u tijelima državne uprave i u pravosudnim tijelima.

Napominjemo i da *Plan prijama u državnu službu za tijela državne uprave, stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske za 2009. godinu* nije donesen, s obzirom na ekonomsku situaciju i ograničena sredstva za zaposlene koja su osigurana u Državnom proračunu.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske donijela je 30. srpnja 2009. godine *Odluku o zabrani novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave*. Odlukom je zabranjeno svako novo zapošljavanje državnih službenika i namještenika do donošenja državnog proračuna za 2010. godinu. Zabrana se nije odnosila na tijela državne uprave koja su osnovana Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (NN 77/09.) i na zapošljavanje državnih službenika koji su neophodni za izvršavanje obveza preuzetih prema Europskoj uniji, ukoliko su za njihovo zapošljavanje osigurana potrebna financijska sredstva. Navedena Odluka primjenjivala se do 17. prosinca 2009. kada je stupila na snagu *Odluka o zabrani novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave, stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske*. Navedena Odluka propisuje iste iznimke u pogledu zapošljavanja, uz dodatnu (iznimnu) mogućnost zapošljavanja na upražnjena radna mjesta ukoliko se obavljanje poslova tih radnih mjesta ne može osigurati preraspodjelom između postojećih službenika.

Pripadnicima nacionalnih manjina osigurava se i, temeljem odredbe članka 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, *zastupljenost u tijelima uprave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave* sukladno odredbama posebnog zakona kojim se uređuje lokalna i područna (regionalna) samouprava i sukladno stečenim pravima. U popunjavanju mjesta u tijelima uprave jedinica samouprave pripadnici nacionalnih manjina imaju prednost pod istim uvjetima.

U 2008. godini donesen je Zakon o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 86/08), u kojem je propisano da se u lokalnim jedinicama planom prijama u službu utvrđuje i popunjenost radnih mjesta u upravnim tijelima pripadnicima nacionalnih manjina te planira zapošljavanje potrebnog broja pripadnika nacionalnih manjina radi ostvarivanja zastupljenosti, sukladno

Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i zakonu kojim se uređuje sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Potrebno je naglasiti da obvezu donošenja planova prijama u službu, odnosno obvezu zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima uprave lokalnih jedinica, sukladno Ustavnom zakonu i Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, imaju samo one općine i gradovi u kojima pripadnici manjina u stanovništvu participiraju sa više od 15 %, te županije u kojima manjine participiraju sa više od 5 %, odnosno jedinice koje imaju obvezu osigurati razmjernu zastupljenost pripadnika manjina u predstavničkom tijelu.

Ministarstvo uprave u 2009. godini izradilo je novu metodologiju prikupljanja podataka i vođenja jedinstvene evidencije koja pruža detaljnije i ažurirane podatke o stanju zaposlenosti i zapošljavanju pripadnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Temeljem takve evidencije, u svibnju 2009. godine izrađeno je skupno *Izješće o zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave i upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.*

Tabelarni prikaz: Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u tijelima uprave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema podacima na dan 01. ožujka 2009. godine

Broj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima su zaposleni pripadnici nacionalnih manjina (116)	
Ukupan broj zaposlenih	Broj zaposlenih nac.manjina
8.064	597 (7,40%)

Tabelarni prikaz: Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u tijelima uprave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema podacima na dan 31. prosinca 2009. godine (nova metodologija)

Broj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima su zaposleni pripadnici nacionalnih manjina (113)	
Ukupan broj zaposlenih	Broj zaposlenih nac.manjina
12.854	609 (4,74%)

U cilju poboljšanja provedbe Ustavnog zakona, u lipnju 2008. godine donesen i *Akcijski plan za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina*. Dio mjera koje su utvrđene Akcijskim planom iz djelokruga Ministarstva uprave provode se kontinuirano u okviru redovnih aktivnosti ostvarivanja prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina, dok će ih se dio provesti u 2010. godini.

Ministarstvo uprave je, u okviru aktivnosti provođenja upravnog nadzora na radom jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, provodilo nadzor nad radom jedinica samouprave u vezi s primjenom Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. U razdoblju studeni 2009. – travanj 2010. godine proveden je upravni nadzor nad radom 19 jedinica samouprave, i to nad radom Karlovačke, Virovitičko-podravske, Sisačko-moslavačke, Vukovarsko-srijemske, Krapinsko-zagorske, Koprivničko-križevačke, Varaždinske, Zagrebačke, Požeško-slavonske, Međimurke, Osječko-baranjske, Bjelovarsko-bilogorske, Brodsko-posavske, Primorsko-goranske, Istarske, Splitsko-dalmatinske, Šibensko-kninske i Zadarske županije, te nad radom Grada Vukovara.

Uočeni problemi: Zbog ograničenih sredstava u državnom proračunu, *Plan prijama za 2009. godinu* nije donesen te određen broj tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nije donijelo

plan prijama. Ministarstvo uprave nema adekvatnu informacijsku opremu za prikupljanje i obradu podataka.

Provedba mjere: Mjera je djelomično provedena.

Nije zaposlen planirani broj pripadnika nacionalnih manjina. Naime, Planom prijama za 2008. godinu je, od planiranog broja 226 ukupno zaposleno 42 pripadnika nacionalnih manjina, dok Plan prijama za 2009. godinu nije donesen.

Utrošena financijska sredstva: Provodi se u okviru redovne djelatnosti Ministarstva uprave.

Preporuke za unaprjeđenje: Pribavljanje informacijske opreme za prikupljanje i obradu podataka. Ministarstvo uprave treba pojačati provedbu upravnog nadzora nad upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Mjera 5.2.5. Osposobljavanje i educiranje predstavnika Roma, posebice žena i mladih za sudjelovanje u procesu odlučivanja i ostvarivanja prava i većoj uključenosti u društveni život

Nositelj: Ured za nacionalne manjine

Rok: III kvartal 2008.

Postignuti rezultati:

Ured za nacionalne manjine je, u skladu s *Nacionalnim programom za Rome*, nastavio organiziranje seminara za predstavnike romske nacionalne manjine. Organizirana su dva seminara o edukaciji *voditelja i predstavnika romskih udruga i organizacija* koji su održani od 27.-29. ožujka 2008. godine i od 10.-12. travnja 2008. godine. Predavanja su održali predstavnici nadležnih ministarstava i vladinih ureda, profesori Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i predavači Međunarodnog centra za obrazovanje novinara. Sudionici seminara su upoznati o ostvarivanju prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, o provođenju Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. godine u dijelu koji se odnosi na obrazovanje, zdravstvo, zapošljavanje i socijalnu skrb te uključivanju Roma i Romkinja u društveni život.

Ured za nacionalne manjine organizirao je dvodnevni seminar za predstavnike romskih udruga. Predstavnici romskih udruga upoznati su s mjerama koje Vlada Republike Hrvatske poduzima u okviru Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. godine. Sudionicima su bile predstavljene mjere iz područja i djelokruga Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Zaključeno je da treba intenzivirati aktivnosti na većem uključivanju Romkinja i Roma u odgojno-obrazovni sustav na svim razinama te povećanje zapošljavanja.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Ured za nacionalne manjine je za provedbu mjere potrošio 37.000,00 kn.

Mjera 5.2.6. Organiziranje seminara o suzbijanju stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama

Nositelj: Ured za nacionalne manjine

Rok: IV kvartal 2008.

Postignuti rezultati:

Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Fakultetom političkih znanosti u Zagrebu organizirao radionicu „Mediji i

nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj“ koja je održana od 12.-14. veljače 2009. godine u Opatiji. Na skupu su sudjelovali novinari elektroničkih i pisanih medija iz Zagreba, Osijeka, Daruvara i Karlovca. U preporukama i smjernicama za izvještavanje o manjinskim temama naglašeno je da treba poboljšati predstavljanje manjina u dnevnim novinama i informativnim emisijama. Cilj seminara je bio izgrađivanje osjetljivosti novinara i urednika prigodom praćenja tema i događaja vezanih za pripadnike nacionalnih manjina. Na taj način se upozorilo na potrebu smanjenja stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama, posebice prema Romima.

U cilju prevladavanja predrasuda prema etničkim manjinama posebice Romima te suzbijanju svih oblika diskriminacije, Republika Hrvatska pristupila je Kampanji Vijeća Europe "Dosta!" dana 29. srpnja 2008. godine. Cilj Kampanje je borba protiv diskriminacije romske nacionalne manjine u čitavoj Europi. Odluku o pristupanju Republike Hrvatske Kampanji "Dosta!" donijelo je Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome čija je predsjednica gđa Jadranka Kosor, predsjednica Vlade Republike Hrvatske. Sukladno preporuci Vijeća Europe te preuzetim obvezama Republike Hrvatske kao članice Kampanje "Dosta!", Ured za nacionalne manjine je, u suradnji s Udrugom „Fade In“ iz Zagreba, 2009. godine osmislio i financirao spot za promicanje Kampanje "Dosta!" u iznosu od 100.000 kn. Spot je tijekom dva mjeseca emitiran na Hrvatskoj radioteleviziji.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Ured za nacionalne manjine je za provedbu navedene mjere potrošio 25.000,00 kn.

Mjera 5.2.7. Provođenje istraživanja o zapošljavanju pripadnika romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj s posebnim osvrtom na žene Romkinja

*Nositelj: Ured za nacionalne manjine u suradnji s organizacijama civilnog društva
Rok: IV kvartal 2008.*

Postignuti rezultati:

U organizaciji Ureda za nacionalne manjine, u okviru Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., u Zagrebu je u 2009. godini održana Radionica o zapošljavanju Roma u kojoj su sudjelovali predstavnici vlada zemalja Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. godine Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Republika Češka, Makedonija, Srbija, Slovačka, Španjolska, te predstavnici Vijeća Europe i predstavnici nevladinih udruga te predstavnici romskih udruga. U prvom dijelu Radionice predstavljeno je istraživanje „Život Romkinja u Hrvatskoj s naglaskom na pristup obrazovanju“ koje je proveo Institut za društvena istraživanja u Zagrebu u suradnji s Udrugom žena Romkinja „Bolja budućnost“ Zagreb. Koordinatorica projekta je bila predsjednica Udruge Žena Romkinja.

Prema rezultatima istraživanja pokazalo se da obrazovanje Romkinje lakše dolaze do stalnog radnog odnosa od onih koji nemaju završenu osnovnu školu, a naročito od onih koji nemaju nikakvo obrazovanje. Ipak dolazi do snaženja uloge žena, što je rezultat rada posljednjih godina, a ujedno kao rezultat poboljšanja životnog standarda. Mjere koje bi poboljšale obrazovne šanse i uspješnost u obrazovanju zahtijevaju zajednički rad na više razina i to razini obrazovnih institucija, romske zajednice te obitelji.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Projekt je financiran iz sredstava REF-a Dekade za uključivanje Roma 2005.-2015. u iznosu od 40.000 eura. Iz sredstava Ureda za nacionalne manjine Vlade RH, za provedbu mjere potrošeno je 20.000 kuna.

Poglavlje 6. Pružanje zaštite strancima

Mjera 6.1. Stvaranje cjelovitog zakonodavnog okvira za pružanje zaštite strancima

Nositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova

Rok: I-II kvartal 2008.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo unutarnjih poslova nadležno je za stvaranje cjelovitog zakonodavnog okvira za pružanje zaštite strancima. Zakonodavni okvir za pružanje zaštite strancima su - Zakon o strancima (NN 79/07) i Zakon o azilu (NN 79/07), koji su stupili na snagu 01. siječnja 2008. godine. Zakon o strancima je mijenjan te je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima (NN 36/09) stupio na snagu 31. ožujka 2009. godine. Temeljem Zakona o strancima i Zakona o azilu, u predviđenom roku su doneseni podzakonski akti za provedbu navedenih Zakona, koji doprinose zaštiti stranaca, tražitelja azila, azilanata, stranaca pod supsidijarnom zaštitom i stranaca pod privremenom zaštitom.

Temeljem Zakona o strancima doneseni su slijedeći podzakonski akti: (1) Pravilnik o statusu i radu stranaca u Republici Hrvatskoj (NN 36/08); (2) Pravilnik o putnim ispravama za strance, vizama, te o načinu postupanja prema strancima (NN 36/08, 42/08 i 28/10); (3) Pravilnik o suglasnosti u postupku izdavanja poslovne dozvole strancima (NN 61/09), (4) Pravilnik o načinu utvrđivanja uvjeta za odobrenje privremenog boravka strancima u svrhu znanstvenog istraživanja (NN 42/08); (5) Uredba o načinu izračuna i visini sredstava za uzdržavanje stranaca u Republici Hrvatskoj (NN 88/09) i (6) Pravilnik o načinu utvrđivanja uvjeta za ulazak i boravak u Republici Hrvatskoj državljana država članica Europskog ekonomskog prostora i članova njihovih obitelji te članova obitelji hrvatskih državljana (NN 62/08), koji će stupiti na snagu pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o statusu i radu stranca u Republici Hrvatskoj objavljen je u NN 65/10 (osnovni tekst Pravilnika je objavljen u NN 36/08) dok je Pravilnik o načinu i troškovima polaganja ispita iz poznavanja hrvatskog jezika i latiničnog pisma objavljen u NN 98/10. Napominjemo da je i dalje u tijeku izrada Pravilnika o načinu prijave kratkotrajnog boravka stranaca elektroničkim putem.

Temeljem Zakona o azilu doneseni su slijedeći podzakonski akti: (1) Pravilnik o obrascima i zbirkama podataka u postupku azila (NN 36/08, 46/08 i 10/09); (2) Pravilnik o besplatnoj pravnoj pomoći u postupku azila (NN 36/08); (3) Pravilnik o smještaju tražitelja azila, azilanata, stranaca pod supsidijarnom zaštitom i stranaca pod privremenom zaštitom (NN 36/08); (4) Pravilnik o visini novčane pomoći tražiteljima azila, azilantima, strancima pod privremenom zaštitom i strancima pod supsidijarnom zaštitom (NN 39/08); (5) Pravilnik o sadržaju zdravstvenog pregleda tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom (NN 39/08); (6) Pravilnik o načinu provođenja programa i provjeri znanja tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, radi pristupa obrazovnom sustavu Republike Hrvatske (NN 89/08) i (7) Odluka o programu hrvatskog jezika, povijesti i kulture za tražitelje azila i azilante (NN 129/09).

Zakon o strancima je temeljni propis koji uređuje područje migracija (zakonite, radne i nezakonite), dok Zakon o azilu propisuje postupak dobivanja zaštite u Republici Hrvatskoj. Zakon o strancima sadrži izričite odredbe kojima se zabranjuje diskriminacija stranih radnika, kao i odredbe pod kojima određene kategorije stranaca na povoljniji način mogu regulirati svoj status u Republici Hrvatskoj (žrtve trgovanja ljudima, maloljetnici bez pratnje ili žrtve organiziranog kriminala, povratnici i izbjeglice, drugi stranci koji reguliraju boravak iz humanitarnih razloga). Zakonom o azilu je propisan postupak odobrenja zaštite osobama koje su u svojoj zemlji podrijetla bile izložene proganjanju ili diskriminirajućem ponašanju.

Obzirom na stalne promjene u zakonodavstvu EU, kao i kroz implementaciju Zakona, utvrdilo se da postoji potreba za novim izmjenama i dopunama Zakona o azilu i Zakona o strancima. Imenovana je radna skupina za izradu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o azilu je izglasan 02. srpnja 2010. godine a stupio je na snagu 22. srpnja 2010. godine (NN 88/10). Uz izmjene Zakona potrebno je izmijeniti i podzakonske propise, kako bi zakonodavni okvir bio usklađen s pravnom stečevinom i najboljom praksom Europske unije.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova.

Mjera 6.2. Informiranje i senzibiliziranje stanovništva na lokalnoj razini radi stvaranja pozitivnog stava prema tražiteljima azila, azilantima i svim ostalim kategorijama stranaca koji borave u Republici Hrvatskoj

Nositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova

Rok: IV kvartal 2008.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo unutarnjih poslova je, tijekom 2008. i 2009. godine održalo okrugle stolove na temu azila i izbjeglica povodom Svjetskog dana izbjeglica, koji se održavaju svake godine. U cilju poboljšanja odnosa javnosti i lokalnog stanovništva prema navedenim strancima, ostvaren je dobar odnos s lokalnom zajednicom i civilnim organizacijama na području grada Kutine. Osim informiranja i senzibiliziranja javnosti, dobar odnos s lokalnom zajednicom i civilnim organizacijama je utjecao i na život osoba smještenih u *Prihvatilištu za tražitelje azila*, jer one sudjeluju u većini događaja koji se odvijaju na području grada, što doprinosi njihovoj integraciji u život zajednice u kojoj žive. Unatoč značajnom napretku na području senzibilizacije stanovništva, u pojedinim segmentima je vidljiv nedostatak suradnje između pojedinih aktera, osobito je uzrokovano zbog ekonomske krize koja unatoč dobroj volji onemogućuje poduzimanje i organiziranje više aktivnosti na području informiranja ili senzibiliziranja javnosti. Kroz predstojeći period nastaviti će se s aktivnostima za ostvarenje navedene mjere, kao što su organizacije okruglih stolova, tribina, sudjelovanje svih kategorija stranaca u raznim aktivnostima na području lokalnih zajednica te je potreban dodatni angažman svih uključenih tijela državne uprave, kao i civilnog društva u senzibilizaciju javnosti.

Uočeni problemi: U pojedinim segmentima nedostatak suradnje između pojedinih aktera, osobito je uzrokovano zbog ekonomske krize koja unatoč i dobroj volji onemogućuje poduzimanje više aktivnosti na području informiranja ili senzibiliziranja javnosti.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova.

Preporuke za unaprjeđenje: Daljnji nastavak s aktivnostima, kao što su organizacije okruglih stolova, tribina, sudjelovanje svih kategorija stranaca u raznim aktivnostima na području lokalne zajednice te dodatni napor svih uključenih tijela državne uprave, kao i civilnog društva u senzibilizaciji javnosti.

Poglavlje 7. SUZBIJANJE I SANKCIONIRANJE DISKRIMINATORNOG POSTUPANJA

Poglavlje 7.1. Sankcioniranje diskriminacije

Mjera 7.1.1. Provođenje treninga za policijske službenike o postupanju kod počinjenja kaznenih djela iz mržnje

Nositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova

Rok: 2008.-2010.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo unutarnjih poslova provodi *Program izobrazbe policijskih službenika* na sljedeći način: (1) sadržaji obrađeni u programu treninga za trenere ugrađeni su u *Nacionalni kurikulum temeljnog policijskog obrazovanja* i obrađuju se prema srodnosti kroz pojedine nastavne predmete npr. kazneno pravo, kriminalistiku, policijske ovlasti, integralni trening, psihologiju; (2) kroz specijalističke tečajeve koji se provode u okviru Odjela za stručno usavršavanje i specijalizaciju (na tečaju granične policije, tečaju policije u zajednici, tečaju za kriminalističke tehničare, tečaju maloljetničke delinkvencije, prometnom tečaju); (3) kroz dopunsko stručno usavršavanje koje se provodi po policijskim upravama; (4) kroz predavanja i okrugle stolove na kojima će sudjelovati treneri i multiplikatori, bilo da ih organizira Ministarstvo unutarnjih poslova ili netko drugi; (5) kroz suradnju svih relevantnih državnih tijela prije svega Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, Vladinog ureda za ljudska prava, Ministarstva pravosuđa, državnog odvjetništva, sudstva, Pravosudne akademije i to naročito u prikupljanju, obradi i razmjeni podataka; (6) kroz suradnju s organizacijama civilnoga društva na svim razinama, kako na državnoj, tako i na lokalnoj.

Na OEES-ovoj konferenciji o antisemitizmu i drugim oblicima netolerancije koja je u lipnju 2005. održana u Cordobi, prvi je put prezentiran „Law Enforcement Officer Programme on Combating Hate Crime“ (*Program izobrazbe policijskih službenika za suzbijanje zločina iz mržnje*). Pilot projekt ovog Programa proveden je tijekom 2005. u Španjolskoj i Mađarskoj a koncem lipnja 2006. i u Republici Hrvatskoj. Ovaj Program trenutno okuplja više zemalja regije OEES-a koje sudjeluju u njegovom provođenju (Kanada, Velika Britanija, SAD, Francuska, Mađarska, Njemačka, Španjolska, Hrvatska, Bosna i Hercegovina).

Ciljevi Programa su: podizanje razine svijesti policijskih službenika u identificiranju i učinkovitim reagiranju na zločine iz mržnje i incidente koji su s njima povezan; povećanje svijesti o zločinima iz mržnje općenito u društvu, što uključuje zakonske definicije, utjecaj ove problematike na žrtve i zajednicu, tipologiju počinitelja i simbole mržnje; osiguranje specifičnih istražnih tehnika i metodologije za uspješno otkrivanje ovih kaznenih djela i incidenata, uključujući identifikaciju motiva počinitelja ovih djela pokretanih predrasudama; razmjenjivanje najbolje policijske prakse u prikupljanju i obradi podataka vezanih za zločine iz mržnje; povećanje angažmana čitave zajednice u odgovoru na ova kaznena djela i njihovoj prevenciji; osiguranje modela najboljeg policijskog menadžmenta utemeljenog na proaktivnom policijskom vodstvu i učinkovitoj suradnji između policije i zajednice.

Provođenje ovog Programa od strane Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske poklopilo se s izmjenom našeg kaznenog zakonodavstva koje je stupilo na snagu 1. 10. 2006. godine na način da je u članku 89. stavak 36. definiran pojam zločin iz mržnje, a također je i u članku 91. točki 6. izmijenjena pravna kvalifikacija kaznenog djela teškog ubojstva.

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske pristupilo je organizaciji *treninga za policijske službenike* u lipnju 2006. godine za 10 djelatnika iz različitih ustrojstvenih jedinica ministarstva. Koncem lipnja 2007. godine proveden je još jedan trening za policijske službenike iz 17 policijskih uprava, (linija rada terorizma i ekstremnog nasilja), što znači da Ministarstvo unutarnjih poslova raspolaže s 27 educiranih policijskih službenika za ovu problematiku (u svakoj policijskoj upravi je najmanje jedan educirani policijski službenik za ovu problematiku). U realizaciju treninga bile su uključene i nacionalne kontakt osobe za zločine iz mržnje – predstavnice Vladinog ureda za ljudska prava i Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, predstavnici državnog odvjetništva Republike Hrvatske te predstavnici nevladinih udruga Iskorak i Kontra.

U listopadu 2006. godine, ravnatelj policije donio je *Naputak kojim nalaže sustavno praćenje i sinkronizaciju postupanja u problematici zločina iz mržnje*, što uključuje i vođenje posebne policijske statistike.

Također pojedini treneri za zločine iz mržnje – djelatnici Ministarstva unutarnjih poslova (Daniela Petković, Blaž Mamuza, Duška Pribičević-Gelb) sudjeluju kao eksperti u provođenju „Law Enforcement Officer Programme on Combating Hate Crime“ koji provodi OESS/ODIHR u drugim članicama regije OESS.

Tijekom 2008.-2009. godine, o navedenoj problematici educirano je 2.080 polaznika *Programa osposobljavanja odraslih za zanimanje policajac*, a kroz *specijalističku izobrazbu policijskih službenika na tečajevima granične policije, osnovnom tečaju prometne policije, tečaju kriminalističke tehnike i tečaju za kontakt policiju* ukupno 683 policijska službenika.

Tabelarni prikaz: Specijalistička izobrazba policijskih službenika na tečajevima granične policije, osnovnom tečaju prometne policije, tečaju kriminalističke tehnike i tečaju za kontakt policiju

	2008. – broj polaznika	2009. – broj polaznika
Tečaj granične policije	173	165
Tečaj prometne policije – osnovni	135	30
Tečaj kriminalističke tehnike	58	19
Tečaj za kontakt policiju	53	50
Ukupno	419	264

Provedba mjere: Mjera je u provedbi. Provodi se kontinuirano. (Krajnji rok 2010.)

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova.

Mjera 7.1.2. Razvijanje učinkovitog postupka prikupljanja statističkih podataka (izrada obrasca) o zločinima iz mržnje te obrada navedenih podataka

Nositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova

Rok: 2008.

Postignuti rezultati:

Ova mjera primijenjena je napucima Ravnateljstva policije svim ustrojstvenim jedinicama Ministarstva unutarnjih poslova od 16. listopada 2006. i 17. travnja 2007. godine, kojim je precizno propisan način postupanja policijskih službenika u slučajevima evidentiranja kaznenog djela zločina iz mržnje te načinu evidentiranja i prikupljanja podataka. Ovim načinom prikupljanja podataka došlo je do pozitivnih učinaka u smislu poboljšanje kvalitete praćenja broja kaznenih djela zločina iz mržnje i s tim u svezi daljnjih planiranja mjera i radnji radi što učinkovitijeg sprječavanje i prevencije ovih kaznenih djela.

Analizirajući probleme u primjeni ove mjere, dolazi se do zaključka da s obzirom da u Kaznenom zakonu zločin iz mržnje nije definiran kao posebno kazneno djelo nego se nalazi u općem dijelu Kaznenog zakona nije moguće pratiti stanje i kretanje ove vrste kriminaliteta kroz zadane parametre u Informacijskom sustavu, nego se relevantni podaci o zločinu iz mržnje unose opisno, sa svim potrebnim stavkama, nakon čega se ručno unose u tabele i na taj način se dolazi do statističkih podataka. Ovakav način je trenutno zadovoljavajući uzimajući u obzir zakonsku regulativu samog zločina iz mržnje, no radi se o zastarjelom načinu prikupljanja podataka.

U cilju unaprjeđenja statističkog i svakog drugog praćenja zločina iz mržnje, očekuje se da, nakon donošenja novog Kaznenog zakona, čija je izrada u tijeku, u kojem će se na drugi način definirati problematika zločina iz mržnje, unošenje i pretraživanje moći će se vršiti na standardizirani način, dok će poduzeti mjere u cilju unošenja motiva počinjenja kaznenog djela kao ključnog parametra kod

zločina iz mržnje i s tim u svezi mogućnosti brzog i učinkovitog pretraživanja Informacijskog sustava po tom i drugim parametrima.

U 2009. g. evidentirana su 32 kaznena djela motivirana mržnjom prema određenom pojedincu ili skupini. Ovaj broj predstavlja porast u odnosu na 2008. g. kada je za ovu vrstu kaznenog djela evidentirano 29 kaznenih djela.

Vezano za motive uočava se blagi pad etnički motiviranih kaznenih djela, tako da je 2009. g. evidentirano 18 etnički motiviranih kaznenih djela, dok je 2008. g. taj broj iznosio 19.

U odnosu na ostale motive, u 2009. g. su 4 kaznena djela evidentirana u svezi sa spolnom orijentacijom, 2 u svezi s regionalnom pripadnošću, 2 u svezi s podrijetlom po rođenju i 6 zbog drugih osobina (pripadnost drugoj supkulturnoj skupini). U 2008. g. radilo se o 4 kaznena djela u svezi sa spolnom orijentacijom, 2 u svezi s veličanjem nacizma/fašizma, 2 u svezi s podrijetlom po rođenju, 1 kazneno djelo motivirano anti-semitizmom i 1 kazneno djelo zbog drugih osobina (pripadnost drugoj supkulturnoj skupini).

Uočeni problemi:

S obzirom da u Kaznenom zakonu zločin iz mržnje nije definiran kao posebno kazneno djelo nego se nalazi u općem dijelu Kaznenog zakona, nije moguće pratiti stanje i kretanje ove vrste kriminaliteta kroz zadane parametre u Informacijskom sustavu, nego se relevantni podaci o zločinu iz mržnje unose opisno, sa svim potrebnim stavkama, nakon čega se ručno unose u tabele i na taj način se dolazi do statističkih podataka. Ovakav način je trenutno zadovoljavajući uzimajući u obzir zakonsku regulativu samog zločina iz mržnje, no radi se o zastarjelom načinu prikupljanja podataka.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova.

Preporuke za unaprjeđenje: Donošenjem novog Kaznenog zakona (izrada u tijeku), unaprijed će se unošenje i pretraživanje podataka te će se postupak standardizirati.

Mjera: 7.1.3. Nadograđivanje postojećeg sustava upravljanja sudskim predmetima na način da se u okviru sudske statistike posebno iskazuju postupci vođeni zbog kaznenih djela diskriminacije prema pojedinom diskriminatornom razlogu

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Rok: II kvartal 2009. - za područje 60 sudova

Postignuti rezultati:

Ministarstvo pravosuđa sukladno *Zakonu o suzbijanju diskriminacije* (NN 85/08) bilo je obvezno pripremiti i objaviti *Obrasce za statističko praćenje predmeta vezanih za diskriminaciju i osnove diskriminacije* s danom 1. siječnja 2009. godine. U navedene Obrasce uneseni su statistički podaci prema osnovama diskriminacije iz članka 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije i praćenja ovih podataka prema tim obrascima, započelo je s 1. siječnja 2009. godine. Ove obrasce dužni su popunjavati prekršajni sudovi, općinski sudovi (kazneni predmeti i građanski predmeti) i županijski sudovi. Obradene podatke za prethodnu godinu Ministarstvo pravosuđa dužno je dostavljati Pučkom pravobraniteljstvu.

S obzirom na primjedbe na objavljene obrasce, Ministarstvo pravosuđa pripremiло je i objavilo nove *Obrasce za statističko praćenje sudskih predmeta vezanih za diskriminaciju i osnove diskriminacije za 2010. godinu i dalje* (NN 36/10).

S obzirom da se u okviru statističkih praćenja rada sudova nisu do sada posebno pratili sudski predmeti vezani za diskriminaciju i osnove diskriminacije, objavom gore navedenih obrazaca potaknuti su sudovi da posebnu pažnju posvećuju sudskim predmetima vezanim uz diskriminaciju i to kako prekršajni sudovi tako općinski sudovi i županijski sudovi i to u okviru kaznenopravne zaštite i građanskopravne zaštite.

Uočeni problemi: Ministarstvo pravosuđa je mišljenja da je u članku 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije dana preširoka lepeza osnova diskriminacije te zbog daljnjeg praćenja sudskih predmeta

u svezi diskriminacije bilo uputno izmijeniti članak 1. navedenog Zakona i smanjiti osnove diskriminacije.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva pravosuđa.

Mjera 7.1.4. Stvaranje baze podataka o sudskim postupcima (kaznenim i prekršajnim) zbog djela počinjenih iz diskriminatornih razloga

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Rok: dinamika u skladu s provedbom mjere 7.1.3. (II kvartal 2009.)

Postignuti rezultati:

Ministarstvo pravosuđa je, na inicijativu Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, uputilo dopis svim županijskim i općinskim sudovima kao i Visokom prekršajnom sudu RH, da se u navedene obrasce unose podaci o sudskim predmetima i presudama u kojima se stranke ili sudovi izrijeком pozivaju na Zakon o suzbijanju diskriminacije i to iz razloga što je u postupanju pojedinih sudova dolazilo do različitog tumačenja osnova diskriminacije.

Uočeni problemi: Potrebno dodatno ujednačiti način izvještavanja od strane svih županijskih i općinskih sudova kao i Visokog prekršajnog suda.

Provedba mjere: Mjera je djelomično provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva pravosuđa.

Mjera 7.1.5. Provođenje kampanje informiranja javnosti o anti-diskriminacijskim odredbama Kaznenog zakona.

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Rok: IV kvartal 2008. i IV kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo pravosuđa je mišljenja da ovu mjeru nije potrebno provoditi kao zasebnu odnosno da je ista provedena, obzirom je u prosincu 2009. godine provedena anti-diskriminacijska kampanja na nacionalnoj razini koja je upozorila građane/ke Republike Hrvatske o neprihvatljivosti diskriminatornog ponašanja, te ih informirala o postojanju Zakona o suzbijanju diskriminacije i Ureda pučkog pravobranitelja kao središnjeg tijela nadležnog za suzbijanje diskriminacije. Kampanja se sastoji od dva dijela: prvog koji pokriva tiskane medije, jumbo plakate i bilboarde (provode ga Centar za mirovne studije i Ured pučkog pravobranitelja) i drugog dijela koji obuhvaća emitiranje TV i radio spotove (provode ga Ured Vlade RH za ljudska prava i Ured pučkog pravobranitelja).

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: U okviru Programa zajednice PROGRESS-a od strane Europske komisije, dobivena su sredstva u iznosu od 306.052,10 eura za provedbu projekta „Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije“, tijekom 2008.-2009. godine.

U 2008.-2009. godini, Ured za ljudska prava je osigurao sredstva u visini 52.000 eura.

Poglavlje 7.2. Dogradnja sustava pravne pomoći

Mjera 7.2.1. Provođenje aktivnosti usmjerenih na informiranje javnosti o mogućnostima koje pruža provedba Zakona o ostvarivanju prava na pravnu pomoć

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Rok: IV kvartal 2008.

Postignuti rezultati:

Na Internet stranici Ministarstva pravosuđa dostupan je poseban dio o besplatnoj pravnoj pomoći koji sadrži podatke o uvjetima i načinima korištenja pravne pomoći, propisane obrasce kao i popis udruga ovlaštenih za pružanje primarne pravne pomoći.

Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći stupio je na snagu 07. lipnja 2008. godine. U odnosu na građane isti se počeo primjenjivati 01. veljače 2009. godine. Kako bi se javnost pobliže upoznala sa sustavom besplatne pravne pomoći krajem 2008. godine, pokrenuta je sveobuhvatna promidžbena kampanja. Tiskani su informativni leci i plakati koji su podijeljeni svim općinskom sudovima i centrima za socijalnu skrb zajedno sa obrascima zahtjeva za odobravanje besplatne pravne pomoći. Također, postoji i zakonska obveza sudbenih i upravnih tijela prvog stupnja, pravnih osoba s javnim ovlastima i ureda koji odobravaju pravnu pomoć da pruže strankama informacije o mogućnostima i uvjetima korištenja pravne pomoći, kao i obveza pomoći strankama prilikom ispunjavanja obrasca zahtjeva za pravnu pomoć.

Nadalje, održane su brojne konferencije za novinare, a o ovoj temi raspravljalo se i u radijskim i televizijskim emisijama. Tako je ministar pravosuđa održao konferenciju za novinare u Hrvatskom saboru dana 30. siječnja 2009. godine. Ravnatelj uprave za EU i ljudska prava sudjelovao je u emisijama informativnog karaktera na HRT-u i raznim radio postajama. Također, gotovo sve dnevne novine objavile su članke ili intervju u kojima su iznesene informacije o sustavu pravne pomoći i mogućnostima ostvarivanja iste.

U 2009. godini zaprimljeno je sveukupno 3.829 zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć, prosječno 957 po kvartalu, dok je u prvom kvartalu 2010. zaprimljeno 1.140 zahtjeva. Izneseni statistički podaci pokazuju tendenciju rasta zahtjeva što je, rezultat dobro provedene promidžbe i svjedoči o zadovoljavajućoj informiranosti građana o mogućnostima ostvarivanja prava na pravnu pomoć.

Uočeni problemi: Prema mišljenju Centra za ljudska prava, Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći se otežano provodi. Glavni je uzrok administrativno kompleksan sustav obrazaca te nejasan sustav vrednovanja usluga odvjetnika i organizacija civilnoga društva. Unatoč činjenici da se 28 organizacija civilnog društva registriralo prema postojećem Zakonu, značajan je broj organizacija koje dugo godina pružaju pravne savjete građanima/kama, a koje se nisu registrirale, što upućuje na potrebu promjene Zakona jer isti ne ispunjava sve svoje ciljeve. Primarna svrha Zakona trebala bi biti pružanje neophodno potrebne pravne pomoći građanima/kama lošijeg društveno-ekonomskog statusa, no prema podacima organizacija civilnog društva ta se svrha uglavnom ne ostvaruje. Europska komisija u Izvješću o napretku ukazuje na pitanje učinkovite provedbe ovog Zakona, kako zbog složenosti postupka, niskih odvjetničkih honorara, nejednake teritorijalne raspoređenosti udruga koje su se registrirale prema Zakonu, ali i ograničenim sredstvima u proračunu.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva pravosuđa.

Preporuke za unaprjeđenje: Unaprjeđena provedba sustava besplatne pravne pomoći je dio Mjerila za zatvaranje poglavlja 23. Pravosuđe i temeljna prava, u okviru pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji. Potrebno je stvoriti djelotvoran sustav besplatne pravne pomoći na temelju evaluacije dosadašnje provedbe, te izmijeniti dosadašnji koncept sustava besplatne pravne pomoći, uključujući i

donošenje novih zakonskih rješenja. Iz izvještaja pučkog pravobranitelja za 2009. godinu proizlazi da država mora unaprijediti sustav besplatne pravne pomoći ali i pravne pomoći koju pružaju odvjetnici, boljim nadzorom nad obavljanjem javnih ovlasti koje vrši Hrvatska odvjetnička komora.

Poglavlje 7.3. Anti-diskriminacijsko zakonodavstvo

Mjera 7.3.1. Izrada programa mjera za provedbu Zakona o suzbijanju diskriminacije

Nositelj: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u suradnji s

Uredom za ljudska prava Vlade RH i Ministarstvom pravosuđa

Rok: IV kvartal 2008.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je dana 27. listopada 2008. godine iniciralo sastanak sa predstojnikom Ureda za ljudska prava i Pučkim pravobraniteljem kako bi se uskladile aktivnosti glede provedbe iste. Tada je zaključeno da se aktivnosti koje su se već poduzele kao i one koje se planiraju provesti od strane Ureda pučkog pravobranitelja i Ureda za ljudska prava, mogu *smatrati mjerama odnosno pripremama za provedbu Zakona o suzbijanju diskriminacije*. Stoga Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti ističe, da u okviru svojeg djelokruga nema nadležnost za izradu programa mjera za provedbu Zakona o suzbijanju diskriminacije te je uloga Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti bila usmjerena na koordinaciju aktivnosti i rada *Povjerenstva za izradu Anti-diskriminacijskog zakona koje je izradilo prijedlog Zakona o suzbijanju diskriminacije*.

Na temelju Zaključka koji je donio Hrvatski sabor, na sjednici održanoj dana 09. srpnja 2008. godine, zadužena je Vlada Republike Hrvatske da nakon tri mjeseca primjene Zakona o suzbijanju diskriminacije dostavi Izvješće Hrvatskom saboru o njegovim učincima, te da se na temelju istog po potrebi izvrše izmjene i dopune pojedinih odredbi. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izradilo je Nacrt Izvješća na temelju prikupljenih podataka Pučkog pravobranitelja i posebnih pravobranitelja (Pravobraniteljice za djecu, Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom) te resornih tijela (Ureda za ljudska prava, Ureda za ravnopravnost spolova, Ureda za nacionalne manjine, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva uprave, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništvo te Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi).

Vlada Republike Hrvatske je dana 03. rujna 2009. godine usvojila *Izvješće o učincima primjene Zakona o suzbijanju diskriminacije* – provođenje Zaključka Hrvatskog sabora od 9. srpnja 2008. godine, a Hrvatski sabor je prihvatio Izvješće dana 02. listopada 2009. godine. Iz Izvješća je razvidno da su Pučki pravobranitelj i posebni pravobranitelji kao zadužena tijela odgovorno pristupili provedbi aktivnosti u cilju zaštite od svih oblika diskriminacije.

U okviru djelokruga nadležnih ministarstava i Vladinih ureda, kontinuirano se provodi niz mjera kojima se smanjuju rizici diskriminacije. Posebice treba istaknuti i aktivnosti poduzete u svrhu unaprjeđenja statističkog praćenja sudskih postupaka vezanih za slučajeve diskriminacije, određivanjem obveze sudovima da Ministarstvu pravosuđa tromjesečno dostavljaju podatke ispunjavanjem propisanih obrazaca.

U cilju upotpunjavanja pravnog usklađivanja Zakona o suzbijanju diskriminacije s pravnom stečevinom Europske unije, u 2010. godini je pri Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti osnovano *Povjerenstvo za izradu izmjena i dopuna Zakona o suzbijanju diskriminacije*.

Ministarstvo pravosuđa bilo je, u skladu s čl.14. Zakona o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08), obvezno izraditi *Obrasce za statističko praćenje predmeta vezanih za diskriminaciju i osnove diskriminacije* s danom 01. siječnja 2009. godine.

S obzirom na primjedbe na objavljene obrasce, Ministarstvo pravosuđa pripremio je i objavilo nove *Obrasce za statističko praćenje sudskih predmeta vezanih za diskriminaciju i osnove diskriminacije za 2010. godinu i dalje* (NN 36/10).

Zbog preklapanja tematike, upućuje se na očitovanje Ministarstva vezano uz *Mjeru 7.1.3.* (Nadograđivanje postojećeg sustava upravljanja sudskim predmetima na način da se u okviru sudske statistike posebno iskazuju postupci vođeni zbog kaznenih djela diskriminacije prema pojedinom diskriminatornom razlogu) i *Mjeru 7.1.4.* (Stvaranje baze podataka o sudskim postupcima (kaznenim i prekršajnim) zbog djela počinjenih iz diskriminatornih razloga).

Ured za ljudska prava Vlade RH je kao projektni voditelj s partnerima Uredom pučkog pravobranitelja i nevladinom organizacijom Centrom za mirovne studije, unutar Programa zajednice PROGRESS-a od strane Europske komisije dobio sredstva u iznosu od 306.052,10 eura za provedbu *projekta „Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije“*.

Navedeni projekt se sastoji od pet glavnih grupa aktivnosti odnosno niza mjera koje su usmjerene na provedbu Zakona: edukacija skupina izravno uključenih u provedbu Zakona o suzbijanju diskriminacije (djelatnika/ca Ureda pučkog pravobranitelja, sudaca/tkinja, državnog odvjetništva, odvjetnika/ca, predstavnika/ca županijskih koordinacija za ljudska prava, povjerenika/ca za ljudska prava te za ravnopravnost spolova iz ministarstava, poslovnog sektora te predstavnika/ca nevladinih organizacija); istraživanja na nacionalnom nivou kojim će se ispitati stavovi građana/ki Republike Hrvatske o diskriminaciji; javne kampanje usmjerene ka senzibilizaciji građana/ki Republike Hrvatske na problem diskriminacije te upoznavanju s radom središnjeg tijela nadležnog za suzbijanje diskriminacije; uspostave projektne web stranice s osnovnim informacijama o projektu, projektnim aktivnostima te linkovima na europske stranice koje sadrže relevantne podatke o borbi protiv diskriminacije te nadogradnja postojeće stranice Ureda pučkog pravobranitelja; razvijanja priručnika o implementaciji Zakona o suzbijanju diskriminacije; završne konferencije na nacionalnom nivou koja će okupiti međunarodne i domaće stručnjake/inje te sve zainteresirane sudionike/ce prethodnih edukacija.

Uredu Pučkog pravobranitelja Republike Hrvatske, za obnašanje novih ovlasti, nisu bila osigurana dostatna sredstva. Državnim proračunom za 2009. godinu, za rad Ureda su bila osigurana financijska sredstva u iznosu od 7.202.894 kn. Potrebna dodatna sredstva predviđena pri donošenju Zakona o suzbijanju diskriminacije u iznosu od 1.200.000 kn, od čega 500.000 kn za zapošljavanje 3 nova službenika, a 700.000 kn za ostale rashode institucije kao središnjeg tijela za provođenje Zakona - nisu bila osigurana iako je primjena Zakona počela 1. siječnja 2009. godine.

Stoga je i u 2009. godini broj zaposlenih, uključujući pučkog pravobranitelja i tri zamjenika, iznosio 31, kao i prethodne godine, unatoč bitno povećanom obimu poslova. Tako da je unatoč navedenom kadrovskom i novčanom deficitu, Ured obavljao ono što mu je stavljeno u nadležnost.

Uočeni problemi: Preširoka lepeza osnova diskriminacije, predlaže se izmjena čl.1. Zakona o suzbijanju diskriminacije. Nedostatna financijska sredstva i neriješeni kadrovski problemi u Uredu pučkog pravobranitelja.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva pravosuđa (obrasci izrađeni u Excel-u).

Ured za ljudska prava Vlade RH je kao projektni voditelj s partnerima Uredom pučkog pravobranitelja i nevladinom organizacijom Centrom za mirovne studije, unutar Programa zajednice PROGRESS-a od strane Europske komisije dobio sredstva u iznosu od 306.052,10 eura za provedbu *projekta „Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije“*. U 2008.-2009. godini, Ured za ljudska prava je osigurao sredstva u visini 52.000 eura.

Preporuke za unaprjeđenje: Predlaže se određivanje drugog nositelja mjere, umjesto Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, zadužiti ili Ministarstvo pravosuđa ili Ured za ljudska prava Vlade RH.

Poglavlje 8. VOĐENJE STATISTIČKIH PODATAKA

Mjera 8.1. Praćenje zastupljenosti građana po nacionalnoj pripadnosti, spolu, dobi, invalidnosti i drugim osobinama u tijelima vlasti i njihovom sudjelovanju među zaposlenima u upravnim tijelima i službama

Nositelji: Sva nadležna središnja tijela državne uprave u okviru svog djelokruga

Rok: I kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

Uprava za ljudske potencijale Ministarstva uprave je, tijekom izvještajnog razdoblja 2008.-2009. godine, prikupljala i obrađivala podatke o broju i strukturi zaposlenih državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave, stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske, te ostalim državnim tijelima. Između ostalih podataka prikupljali su se i obrađivali podaci o državnim službenicima i namještenicima koji imaju status pripadnika nacionalne manjine, status osobe s invaliditetom te status hrvatskog branitelja. Navedeni poslovi će se obavljati do uspostave Registra zaposlenih u državnim i javnim službama.

Programom gospodarskog oporavka Vlade Republike Hrvatske, u poglavlju 2. „Javna uprava“, utvrđena je mjera „Izrada registra zaposlenika javnog sektora“ (u daljnjem tekstu: Registar) koja će se provesti do 31. ožujka 2011. godine. Odlukom o vođenju Registra zaposlenih u državnim i javnim službama od 10. lipnja 2010. godine, utvrđeno je da će Registar obuhvaćati podatke o državnim službenicima i namještenicima u državnim i javnim službama. Cilj izrade ovoga Registra je na jednom mjestu objediniti podatke o svim zaposlenicima javnog sektora te osigurati praćenje i izmjene tih podataka i time stvoriti preduvjete za kvalitetno upravljanje ljudskim potencijalima u javnom sektoru i osigurati elemente za centralizirani obračun plaća za javni sektor.

Planom provedbenih aktivnosti Programa gospodarskog oporavka od 6. svibnja 2010. godine utvrđeno je da će Ministarstvo uprave definirati sadržaj podataka u Registru do kraja lipnja 2010. godine. Prema navedenom Planu, Ministarstvo uprave pripremilo je sadržaj podataka u Registru u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi. Nakon što se izradi detaljna specifikacija zahtjeva funkcionalnosti i sadržaj definiranih podataka, Registar s navedenim sadržajem omogućit će praćenje podataka, odnosno davanje izvješća o:

- strukturi zaposlenih prema stupnju obrazovanja i strukama,
- radnim mjestima i uvjetima za obavljanje poslova radnih mjesta,
- službi na određeno i neodređeno vrijeme s osnovama službe na određeno vrijeme,
- razlozima odsutnosti iz službe (mirovanje radnog odnosa, udaljenja iz službe, studijski i drugi dopusti, rad izvan službe, rad na izdvojenom mjestu, privremena nesposobnost za rad i sl.),
- razlozima prestanka službe odnosno pravnim osnovama prestanka službe (mirovine, kazne u postupcima zbog teške povrede službene dužnosti i sl.),
- broju i strukturi zaposlenih prema nacionalnoj pripadnosti,
- broju i strukturi zaposlenih koji imaju status hrvatskih branitelja i osoba s invaliditetom,
- druge potrebne podatke o zaposlenima u državnim i javnim službama.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ministarstva uprave.

Poglavlje 9. TOLERANCIJA I SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE KROZ MEDIJE I CIVILNO DRUŠTVO

Mjera 9.1. Informiranje javnosti o dokumentima koji se odnose na zaštitu i način osiguravanja pojedinih prava posebno osjetljivih društvenih skupina

Nositelj: Sva državna tijela i uredi Vlade u okviru svog djelokruga

Rok: II kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti kontinuirano djeluje u cilju promicanja pozitivne slike o osobama s invaliditetom i afirmacije prava osoba s invaliditetom. S ciljem osiguravanja razine svijesti u društvu koja će omogućiti osobama s invaliditetom da ostvaruju svoja prava i sudjeluju u svakodnevnom životu zajednice kao punopravni, aktivni članovi društva, i u Nacionalnoj strategiji izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007.-2015. godine, definirano je područje djelovanja „*Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti*”. Predstavници Ministarstva sudjelovali su u televizijskim i radio emisijama u kojima su prezentirali programe koji su usmjereni osobama s invaliditetom te tako senzibilizirali javnost o njihovim potrebama i mogućnostima. Ministarstvo kontinuirano provodi kampanje usmjerene podizanju razine svijesti o invaliditetu i pravima osoba s invaliditetom; u 2009. godini je u suradnji s Otvorenom medijskom grupacijom provedena afirmativna *medijska kampanja „One mogu sve”*. Kampanja se sastojala od prikazivanja edukativnog TV spota kroz koji su prikazani primjeri uspješnih žena s invaliditetom i djevojčica s teškoćama u razvoju koje aktivno sudjeluju i doprinose zajednici. Ciljevi navedene kampanje bili su: ukazivanje na činjenicu da su žene s invaliditetom važni i punopravni članovi društva; podizanje razine svijesti u društvu koja će omogućiti ženama s invaliditetom da ostvaruju svoja prava i sudjeluju u svakodnevnom životu zajednice kao aktivni članovi društva; povećanje svijesti o nužnosti osiguravanja jednakih mogućnosti osobama s invaliditetom, a naročito ženama s invaliditetom; povećanje svijesti o postojanju rodni stereotipa i diskriminacije žena s invaliditetom te osvješćivanje javnosti o problemu dvostruke diskriminacije žena s invaliditetom.

Ministarstvo je i tijekom 2009. godine provodilo projekt uvođenja *instituta osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta* te je organiziralo svečanu dodjelu ugovora o suradnji i financijskoj potpori u provedbi projekta, udrugama osoba s invaliditetom. Svečanosti dodjele ugovora prisustvovali su predstavnici udruga koje provode projekt, korisnici usluge - članovi udruge, osobni asistenti, članovi obitelji, te nacionalni i lokalni mediji.

U suradnji s Vijećem Europe, a u okviru Programa Vijeća Europe „Izgradnja Europe za djecu i s djecom” Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je organiziralo pokretanje *Međunarodne Kampanje za ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece Vijeća Europe* koje je održano 15. lipnja 2008. godine u Zagrebu. U siječnju 2009. godine, Ministarstvo je pokrenulo Nacionalnu kampanju protiv tjelesnog kažnjavanja djece pod nazivom „*Trebam ljubav*”. Cilj Kampanje bio je uključiti cjelokupnu javnost u akcije protiv tjelesnog kažnjavanja djece, pojave koja na djetetu i društvu u cjelini ostavlja trajne negativne posljedice. U Kampanju su se uključili svi županijski Obiteljski centri, kroz izravan rad sa svojim korisnicima i kroz istupanja u javnosti, a pored njih nosioci aktivnosti u okviru Kampanje bila su tijela državne i lokalne vlasti, odgojno-obrazovne ustanove, javne ustanove, udruge građana i stručnjaka. U sve aktivnosti Kampanje na ravnopravnoj osnovi uključivala su se djeca s teškoćama u razvoju i njihovi roditelji.

Ministarstvo je izdalo časopis „*Dijete i društvo*”, najvećim dijelom posvećen zaštiti djece od tjelesnog kažnjavanja. Nadalje, Ministarstvo u tiskanim materijalima, nacionalnim dokumentima, prijevodima međunarodnih dokumenata, izvješćima, nacrtima prijedloga zakonskih propisa, Internet stranicama, svim aktima, javnim natječajima kao i javnim nastupima predstavnika, koristi jedinstvenu nediskriminirajuću terminologiju te senzibilizira javnost na potrebu istog na nacionalnoj i lokalnoj razini. Ministarstvo je u suradnji s Programom Ujedinjenih naroda za razvoj u Hrvatskoj pokrenulo inicijativu potpisivanja *Povelje o pristupačnosti javnih prostora osobama s invaliditetom*, koju su tijekom godine

potpisali gradonačelnici većeg broja gradova u Republici Hrvatskoj. Povelju su prvi potpisali gradonačelnik grada Labina, Pazina, Umaga i Vodnjana, te predstavnici gradova Buje, Novigrad, Pored, Pula i Rovinj, kao dio aktivnosti na Europskom tjednu mobilnosti u Labinu, 21. rujna 2009. godine. Potpisivanjem Povelje, gradonačelnici gradova u Republici Hrvatskoj, na taj način izražavaju svoju predanost uklanjanju postojećih prostornih prepreka i promicanju adekvatne i potpune pristupačnosti javnih prostora osobama s invaliditetom te svoju spremnost da sustavnim i kontinuiranim mjerama potiču ulaganje resursa u stvaranje okružja u kojima će javni prostori, javne usluge i komunikacije biti u najvećoj mogućoj mjeri dostupni svim stanovnicima hrvatskih gradova.

Ministarstvo raspodjeljuje sredstva iz dijela prihoda od igara na sreću iz Državnog proračuna koja su namijenjena za provedbu različitih programa i projekata udruga osoba s invaliditetom i udruga koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom, a koje udruge prezentiraju u lokalnoj zajednici putem svojih publikacija i biltena, te lokalnih medija. Na Natječaju za prijavu projekata udruga koje se bave problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom i udruga koje pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti u Republici Hrvatskoj za financijsku potporu iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu među ostalim prioritetnim područjima odredilo i prioritetna područja: - podizanje javne svijesti o pravima osoba s invaliditetom; - podizanje javne svijesti o poštivanju prava osoba s invaliditetom na privatnost; - edukacija djelatnika javnih službi s ciljem kvalitetnijeg uključivanja osoba s invaliditetom u život zajednice u suradnji s nadležnim tijelima.

U okviru navedenih područja Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je *osiguralo financijska sredstva za sljedeće projekte*:

1. Udruga slijepih Koprivničko – križevačke županije, "Imamo iste potrebe, ali ne i mogućnosti",
2. Udruga invalida Bjelovar „Komunicirajmo i surađujemo”,
3. Udruga slijepih grada Karlovca i Karlovačke županije „Pruži mi ruku, budi mi prijatelj”,
4. Udruga osoba s invaliditetom Split „Upozorit ćemo - ostvarit ćemo”,
5. Udruga invalida Sisačko-moslavačke županije „Afirmacija prava osoba s invaliditetom”,
6. Hrvatska udruga prijatelja Hospicija „Razvijanje svijesti i obrazovanje javnosti za ostvarenje prava na palijativnu skrb”,
7. Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet „Edukacija kao pretpostavka ostvarenju temeljnih ljudskih prava”,
8. Udruga gluhih i nagluhih Primorsko-goranske županije, "Senzibilizacija
9. Mreža udruga osoba s invaliditetom Dalmacije „Dodir dobrote”,
10. Udruga invalida rada Daruvar "Invalidi rada ne poznaju granice",
11. ZaMirNET „e -uključenost osoba s invaliditetom”,
12. Udruga tjelesnih invalida grada Sinja "I mi živimo i radimo s vama",
13. Otvorena medijska grupacija „Neke druge priče“, kratki film s ciljem osvješćivanja javnosti o osobama s Down-sindromom".

U povodu obilježavanja pedesete obljetnice *Deklaracije o pravima djeteta i dvadesete obljetnice Konvencije o pravima djeteta*, dana 20. studenog 2009. godine održana je Svečana sjednica Vijeća za djecu na kojoj su dodijeljene Nagrade za promicanje prava djeteta sukladno Zakonu o nagradi za promicanje prava djeteta.

U organizaciji Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, dana 11. ožujka 2008. godine u prostorijama Tribina grada Zagreba, održan je *okrugli stol na temu „Zaštita prava osoba s duševnim smetnjama“*. Budući da tema okruglog stola zahtjeva interdisciplinarnu suradnju psihijataru, pravniku i djelatnika socijalne skrbi, na okruglom stolu su govorili poznati stručnjaci – profesori s Pravnog i Medicinskog fakulteta, doktori iz Psihijatrijske bolnice Vrapče, predstavnici gradskog ureda za socijalnu skrb i organizacija civilnoga društva. Cilj navedenog okruglog stola bio je upoznavanje javnosti s jednim od osnovnih ljudskih prava – pravom na zaštitu i unapređenje zdravlja, te senzibiliziranje društva na potrebe osoba s duševnim smetnjama, posebno je istaknuta potreba suzbijanja stigmatizacije i izolacije duševnih bolesnika. Posljedica je diskriminacija kako na privatnom tako i na poslovnom području, što spada u tešku povredu ljudskih prava. Cilj okruglog stola je da se javno progovori o nužnosti zaštite prava osoba s duševnim smetnjama. Ovaj okrugli stol o pravima osoba s duševnim smetnjama trebao je poslužiti za senzibilizaciju javnosti, kako bi se zaštita prava osoba s duševnim smetnjama zaista osigurala, suradnja između institucija poboljšala, a time omogućilo što uspješnije liječenje oboljelih, njihov izlazak iz socijalne izolacije i uključenje u društvenu zajednicu.

U suradnji Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske i Županijske koordinacije za ljudska prava Zadarske županije, organiziran je *Okrugli stol o pravima osoba starije životne dobi*, dana 26. listopada 2009. g. u Benkovcu. Na okruglom stolu sudjelovalo je 30 predstavnika iz tijela lokalne/područne samouprave, iz javnih ustanova i iz organizacija civilnoga društva. Nakon diskusije doneseni su sljedeći zaključci: razvijanje svijesti lokalne samouprave o važnosti i potrebi sudjelovanja u skrbi za starije osobe; nužno je umrežavanje svih dionika u ostvarivanju prava osoba starije životne dobi; potrebno je uključiti volontere u skrb za starije; poticati razvoj nevladinog sektora u ovom području.

Ured za ljudska prava u suradnji s Uredom pučkog pravobranitelja i Centrom za mirovne studije u sklopu provedbe *PROGRESS projekta „Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije“* provodio je nacionalnu kampanju s ciljem povećanja svijesti javnosti o problemu diskriminacije i upoznavanjem građana s institucijom zaduženom za suzbijanje diskriminacije. U sklopu kampanje izrađeni su TV spot, radio jingle, letci o Zakonu i billboard plakati. U sklopu kampanje, provedeno je i objavljeno prvo *Istraživanje o stavovima i razini svijesti o diskriminaciji i pojavnim oblicima diskriminacije* koje je provedeno prije početka same kampanje i nakon kampanje. Istraživanje je pokazalo koliki je rezultat kampanje, ali isto tako ukazalo i na nužnost kontinuiranog provođenja ove aktivnosti. (Istraživanje je provedeno u razdoblju 21.-28. svibnja 2009. i 02.-09. prosinca 2009. godine. U svakom periodu je sudjelovalo po 1.300 ispitanika/ca.)

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je za navedene projekte koji se odnose na osobe s invaliditetom utrošilo ukupno 1.683.989,50 kn.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je iz sredstava Državnog proračuna za 2009. godinu, utrošilo 60.184,88 kn za troškove provedbe natječajnog postupka za dodjelu nagrada dobitnicima (Nagrada za promicanje prava djeteta).

Ured za ljudska prava - Proračun Progress-projekta iznosi 272.383,94 eura, od čega je Europska unija sufinancirala projekt s 208.212,92 eura, a Republika Hrvatska je osigurala sufinanciranje u iznosu od 52.053,23 eura.

Mjera 9.2. Organiziranje okruglog stola na temu suzbijanja diskriminacije

Nositelj: Vlada RH - Ured za ljudska prava

Rok: IV kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

Ured za ljudska prava Vlade RH je, u okviru Progress-projekta, u Dubrovniku je 25.-26. studenog 2009. godine organizirao dvodnevnu *Konferenciju o Zakonu o suzbijanju diskriminacije*. Konferenciji je prisustvovao niz domaćih i stranih stručnjaka/inja koji se bave anti-diskriminacijskom teorijom i praksom te oko 100 studionika/ca zainteresiranih za predmetno područje. Konferencija se bavila sljedećim pitanjima: europskim pravnim okvirom na području zaštite od diskriminacije, specifičnostima hrvatskog Zakona o suzbijanju diskriminacije, primjenom anti-diskriminacijskog zakonodavstva, radom nacionalnih tijela za suzbijanje diskriminacije u EU, izazovima u suzbijanja diskriminacije, posebnostima zabrane diskriminacije temeljem određenih diskriminacijskih osnova te primjenom Zakona o suzbijanju diskriminacije u Republici Hrvatskoj. Konferenciju je otvorio prof.dr.sc. Slobodan Uzelac, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske.

Ured za ljudska prava u suradnji s Uredom pučkog pravobranitelja i Centrom za mirovne studije je u okviru provedbe *Progress-projekta „Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije“*, organizirali su *Okrugli stol za predstavnike/ce županijskih koordinacija za ljudska prava te povjerenike/ce za ravnopravnost spolova, etiku i za ljudska prava iz tijela državne uprave*, 01. srpnja 2009. godine u Zagrebu (37 educiranih) te *Okrugli stol za članove/ice županijskih koordinacija za ljudska prava* (15 educiranih), 21. svibnja 2009. godine u Zadru.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Proračun Progress-projekta iznosi 272.383,94 eura, od čega je Europska unija sufinancirala projekt s 208.212,92 eura, a Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske je osigurao sufinanciranje u iznosu od 52.053,23 eura.

Mjera 9.3. Organiziranje okruglog stola na temu zaštite ljudskih prava s obzirom na diskriminaciju

Nositelj: Vlada RH – Ured za ljudska prava

Rok: IV kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

U suradnji Ureda za ljudska prava i Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, dana 12. listopada 2009. godine, u prostorijama Hrvatske odvjetničke komore, održan je *okrugli stol o Zakonu o suzbijanju diskriminacije*. Izlagači okruglog stola bili su predstojnik Ureda za ljudska prava, pravobraniteljica za osobe s invaliditetom, predstavnici Ureda pučkog pravobranitelja te profesori Pravnog fakulteta. Govorilo se o ulozi Ureda pučkog pravobranitelja i nadležnosti pojedinih pravobranitelja/ica u suzbijanju diskriminacije, izložen je pravni okvir Europske Unije kada je riječ o suzbijanju diskriminacije te su predstavljena osnovna anti-diskriminacijska jamstva prisutna u hrvatskom Zakonu o suzbijanju diskriminacije. Nakon izlaganja uslijedila je diskusija na kojoj su sudionici/e okruglog stola, predstavnici/e udruga osoba s invaliditetom, s predavačima/cama diskutirali o mogućnostima primjene Zakona o suzbijanju diskriminacije kada je riječ o zaštiti prava osoba s invaliditetom.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Sredstva planirana u okviru redovnih aktivnosti Ureda za ljudska prava Vlade RH.

Mjera 9.4. Organizirati dvije radionice za edukaciju o odredbama Zakona o suzbijanju diskriminacije

Nositelj: Vlada RH – Ured za ljudska prava

Rok: IV kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

Ured za ljudska prava Vlade RH, je u okviru Progress-projekta održao *trening za odvjetnike/ce* (23 educiranih), 22. i 23. svibnja 2009. godine u Šibeniku i *trening za predstavnike/ce organizacija civilnoga društva i medija*, 26.-27. lipnja 2009. godine u Primoštenu.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Proračun Progress-projekta iznosi 272.383,94 eura, od čega je Europska unija sufinancirala projekt s 208.212,92 eura, a Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske je osigurao sufinanciranje u iznosu od 52.053,23 eura.

Mjera 9.5. Organiziranje seminara o utjecaju diskriminacije na ljudska prava

Nositelj: Vlada RH – Ured za ljudska prava

Rok: IV kvartal 2009.

Postignuti rezultati:

Ured za ljudska prava u suradnji s Uredom pučkog pravobranitelja i Centrom za mirovne studije je u 2009. godini provodio projekt financiran od strane Europske unije kroz *PROGRESS program „Potpora Zakonu o suzbijanju diskriminacije“*. U okviru predmetnog projekta organizirani su sljedeći moduli treninga: (1) 3 treninga za suce koje je organiziran u suradnji s Pravosudnom akademijom. Sudjelovalo je ukupno 57 polaznika s područja cijele RH; (2) 1 trening za zaposlenike ureda pučkog pravobranitelja

i zaposlenike specijaliziranih pravobranitelja na kojem je sudjelovalo 30 zaposlenika ureda pučkog pravobranitelja i specijaliziranih pravobranitelja; (3) 1 trening za zaposlenike državne uprave i Policijske akademije – trening trenera na kojem je sudjelovalo 12 sudionika (7 predstavnika Policijske akademije i 5 predstavnika iz državne uprave); (4) 1 trening za predstavnike poslovnog sektora na kojem je sudjelovalo 19 predstavnika iz poslovnog sektora.

Provedba mjere: Mjera je provedena.

Utrošena financijska sredstva: Proračun Progress-projekta iznosi 272.383,94 eura, od čega je Europska unija sufinancirala projekt s 208.212,92 eura, a Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske je osigurao sufinanciranje u iznosu od 52.053,23 eura.

III. ZAKLJUČAK

Vlada Republike Hrvatske je dana 17. rujna 2008. godine usvojila *Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije 2008.-2013.* kojim se utvrđuje postojeće stanje, određuju ciljevi i planiraju mjere za njihovo ostvarivanje kako bi se dogradio postojeći sustav zaštite od diskriminacije.

Nacionalnim planom je obuhvaćeno devet područja u kojima su definirane mjere i nositelji, i to: obitelj i socijalna skrb, obrazovanje, rad i zapošljavanje, zdravstvo, nacionalne manjine, pružanje zaštite strancima, suzbijanje diskriminacije i diskriminatornog postupanja, vođenje statističkih podataka te tolerancija i suzbijanje diskriminacije kroz medije i civilno društvo

Za provedbu mjera utvrđenih Nacionalnim planom za borbu protiv diskriminacije, Vlada Republike Hrvatske je donijela *Akcijski plan za razdoblje 2008.-2009. godine* za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije 2008.-2013., (u daljnjem tekstu: *Akcijski plan*) koji sadrži mjere, nositelje i rokove za izvršenje mjera te iznose i izvore sredstava koji su se osigurali za provedbu pojedine mjere.

Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) prati provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije 2008.-2013. te je na sjednici 04. prosinca 2009. godine donijelo Zaključak vezano uz potrebu osnivanja Stručne skupine za praćenje provedbe akcijskih planova za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2008. do 2013. godine.

Temeljem navedenog Zaključka Povjerenstva, Ured za ljudska prava Vlade RH je 14. siječnja 2010. godine donio *Odluku o osnivanju i zadaćama Stručne skupine za praćenje provedbe akcijskih planova za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2008.-2013. godine* (u daljnjem tekstu: Stručna skupina).

Ured za ljudska prava Vlade RH zadužen je za koordiniranje radom i administrativno tehničke poslove Stručne skupine. Jedna od prvih zadaća Stručne skupine je donošenje *Izvješća o provedbi Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije, za 2008. i 2009. godinu* (u daljnjem tekstu: **Izvješće**).

Navedeni Akcijski plan sveukupno ima 62 mjere od čega se samo 4 ne odnose na izvještajno razdoblje već imaju rok provedbe počev od 2010. godine, tako da nisu razmatrani u ovom Izvješću i bit će obuhvaćeni u slijedećem izvještajnom razdoblju. Sve četiri mjere se odnose na područje obrazovanja (2.1., 2.2., 2.5. i 2.8.).

Izvješćem je obuhvaćena provedba 58 mjera predviđenih za provedbu u 2008., 2009. godini ili kontinuirano. Od 58 mjera, **nije provedena 1 mjera**.

Mjere su uglavnom provedene u planiranim rokovima dok je za **10 mjera** utvrđeno da se provode ali s kašnjenjem. Od 10 djelomično provedenih mjera, četiri mjere su u nadležnosti *Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi* (mjere 1.3.1., 1.3.2., 1.4.2.2., 1.5.2.), tri mjere su u nadležnosti *Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva* (mjere 5.1.1., 5.1.2., 5.1.4.), jedna mjera je u nadležnosti *Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti* (mjera 1.4.1.2.), jedna mjera je u nadležnosti *Ministarstva uprave* (mjera 5.2.4.) i jedna mjera je u nadležnosti *Ministarstva pravosuđa* (mjera 7.1.4.).

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva nije u predviđenom roku provelo 4 mjere koje se odnose na rješavanje preostalih slučajeva stambenog zbrinjavanja (5.1.1.), završetak

procesa povrata imovine (5.2.), završetak obnove u ratu oštećenih obiteljskih kuća (5.1.2.) te završetak administrativnih postupaka (5.1.4.).

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi imalo je poteškoća kod provođenja mjera koje se odnose na ujednačavanje položaja i prava osoba s invaliditetom u različitim sustavima (1.3.1.), osiguravanje na lokalnoj razini pružanja brzih i dostupnih informacija o ostvarivanju različitih vrsta pomoći i usluga (1.3.2.), razvijanje kvalitetnih modela socijalnog planiranja na lokalnoj razini i regionalnoj razini (1.4.2.2.) te poboljšanje uvjeta u pogledu prostora, opreme u domovima za psihički bolesne odrasle osobe i prilagodbu broja i strukture zaposlenika (1.5.2.).

Ministarstvo uprave nije provelo jednu mjeru koja se odnosi na provođenje edukacije službenika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o pravima nacionalnih manjina i zabrani diskriminacije (5.2.2.) jer je planirano istu provesti istovremeno sa nositeljima izvršne vlasti koji su izabrani na redovnim i dopunskim izborima u svibnju i prosincu 2009. godine. Ministarstvo je uspjelo izvršiti samo inicijalne pripreme za provedbu edukacije lokalnih službenika i novoizabranih nositelja izvršne vlasti. Ministarstvo kasni u provedbi s mjerom 5.2.4. vezano uz praćenje donošenja i provedbe planova zapošljavanja osoba koje prema posebnim propisima imaju prednost pri zapošljavanju te u tom sklopu zapošljavanja nacionalnih manjina.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je djelomično provelo mjeru (1.4.1.2.) vezano uz sustavno poticanje projekata organizacija civilnoga društva usmjerenih poboljšanju kvalitete života starijih osoba, iz razloga rebalansa proračuna i nedostatnih financijskih sredstava.

Ministarstvo pravosuđa je djelomično provelo mjeru (7.1.4.) vezano uz stvaranje baze podataka o progonu kaznenih i prekršajnih djela diskriminacije.

Nadležna tijela odnosno institucije su kod provedbe mjera nailazili na određene poteškoće koje su posebno izrazili u rubrici „**Uočeni problemi**“. Najčešći problemi vezani za potpunu provedbu mjere se odnose na nedostatak financijskih sredstava iz Državnog proračuna, sa pozicija nadležnih nositelja provedbe mjera. Tako se na nedostatak financijskih sredstava ukazivalo u području Obitelji i socijalne skrbi - pružanje usluga međugeneracijske solidarnosti (1.4.1.2.), kod izvršavanja prilagodbe smještajnih prostora u kaznionicama/zatvorima radi smještaja starijih i nemoćnih zatvorenika/ica (1.4.3.), u području Obrazovanja, gdje Ministarstvo pravosuđa ukazuje da osim otežanog provođenja posebnih programa izobrazbe za zatvorenike zbog prenapučenosti zatvora, sigurnosnih razloga, ovisničkog statusa zatvorenika/ica i sl., nedostaju financijska sredstava za organiziranje obrazovnih programa te u tom smislu i kontinuirano provođenje mjere (2.12.), u području Rada i zapošljavanja je otežana provedba programa javnih radova za uključivanje nezaposlenih u društveno koristan rad (3.1.), otežana mogućnost radnog angažmana zatvorenika/ica (3.4.) dok se najočitiji nedostatak financijskih sredstava ogleda u području riješavanja problema stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava (5.1.1., 5.1.2., 5.2.4.).

Tijekom izrade očitovanja od strane nadležnih tijela odnosno institucija, uočene su određene prepreke i promjene koje su se dogodile u izvještajnom razdoblju. Tako da su pod rubrikom „**Preporuke za unaprjeđenje**“ određene mjere, unijeti prijedlozi i razmišljanja pojedinih tijela kako bi se izrada novog Akcijskog plana unaprijedila i poboljšala, čime bi se učinkovitije provodile mjere a time ispunio i cilj Nacionalnog plana. Primjedbe su se odnosile na potrebu izmjene naziva poglavlja, mjera ili određivanje drugog nositelja odnosno su-nositelja jer zaduženo tijelo nema ovlasti za provedbu planiranja mjere. Neke od krucijalnih primjedbi odnose se na poglavlje nacionalnih manjina. Primjerice, Ministarstvo uprave je mišljenja da je poglavlje 5. *Nacionalne manjine* i poglavlje 5.2. *Romska nacionalna manjina* pogrešno nazvano jer osim mjera 5.2.5. i 5.2.7. koje se odnose isključivo na pripadnike romske nacionalne manjine, navedeno poglavlje sadrži i pet drugih mjera koje se odnose na pripadnika *svih* nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Iz Izvješća je vidljivo da je u svim područjima djelovanja, većinom provedeno ili se kontinuirano provode aktivnosti koje pridonose unaprjeđenju sustava borbe protiv diskriminacije.

IV. PRILOG

Poglavlje 2. OBRAZOVANJE

Mjera 2.3. Održati stručne rasprave i seminare o suzbijanju stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama u kontekstu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i procesa pridruživanja Europi

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za odgoj i obrazovanje,

Ured za ljudska prava, Centar za ljudska prava Filozofskog fakulteta

STRUČNI SKUPOVI			
CILJNA SKUPINA	TEME	VRIJEME ODRŽAVANJA	MJESTO ODRŽAVANJA
Nastavnici/stručni suradnici/ravnatelji srednjih škola: gimnazija i četverogodišnjih strukovnih škola na jeziku i pismu nacionalnih manjina (Talijanska nac. manjina)	- Državna matura i nacionalni ispiti za pripadnike nacionalnih manjina - Odgoj i obrazovanje pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj i u Europi - Aktivno i odgovorno sudjelovanje manjina u društvenom životu Republike Hrvatske i shvaćanje demokratskog građanstva kao doprinos jačanju demokratskih društvenih odnosa	19.-20. ožujka 2009.	OŠ Bijelo Brdo
Odgojitelji/učitelji/nastavnici mađarskog jezika i književnosti (Mađarska nac. manjina)	- Kurikulum - Načini rješavanja stresnih situacija - Radionice	16. travnja 2009.	Prosvjetno-kulturni centar Mađara u RH, Osijek
Odgojitelji/učitelji/nastavnici mađarskog jezika i književnosti (Mađarska nac. manjina)	- Uloga igre i pažnje u odgoju i obrazovanju - Načini rješavanja stresnih situacija - Radionice	29. lipnja 2009.	Prosvjetno-kulturni centar Mađara u RH, Osijek
Učitelji C modela (Srpska nac. manjina)	- Integrirani radni dan - Folklorne teme	29.-30. lipnja 2009.	Topusko
Učitelji i nastavnici srpskog jezika i učitelji razredne nastave (Srpska nac. manjina)	Gramatika: red riječi u rečenici, upotreba infinitiva	14. travnja 2009.	Ekonomska škola Vukovar
Učitelji/nastavnici likovne i glazbene kulture i učitelji razredne nastave (Srpska nac. manjina)	- Koloristička perspektiva - Sviranje u nastavi	15. travnja 2009.	Gimnazija Vukovar
Učitelji/nastavnici povijesti i geografije (Srpska nac. manjina)	Balkanski ratovi	16. travnja 2009.	Treća srednja škola, Vukovar
Učitelji i nastavnici srpskog jezika (Srpska nac. manjina)	Književnost: Miloš Crnjanski i njegovo djelo	17. lipnja 2009.	OŠ Bijelo Brdo
Učitelji i nastavnici likovne i glazbene kulture i učitelji razredne nastave	- Korelacija likovna kultura – medijska kultura - Folklorne teme	18. lipnja 2009.	OŠ Borovo

(Srpska nac. manjina)			
Učitelji i nastavnici povijesti i geografije i razredne nastave (Srpska nac. manjina)	Pravoslavni manastiri u Republici Hrvatskoj	19. lipnja 2009.	OŠ Markušica
Odgojitelji, učitelji, nastavnici i stručni suradnici pripravnici do 15 godina radnog staža (Talijanska nac. manjina)	Faze razvoja: Poremećaji razvojne dobi – predavanja i radionice I. DIO	8. siječnja 2009.	OŠ Dolac, Rijeka
Odgojitelji, učitelji i stručni suradnici (Talijanska nac. manjina)	Poteškoće i poremećaji učenja i psihosocijalna neprilagodba – predavanja i radionice	9. siječnja 2009.	Srednja talijanska škola Rovinj
Učitelji i stručni suradnici osnovnih škola talijanske nacionalne manjine u Rijeci (Talijanska nac. manjina)	Za bolji razvoj stručnih i osobnih kompetencija učitelja – predavanja i radionice	22. siječnja 2009. 12. veljače 2009. 5. ožujka 2009. 26. ožujka 2009. 8. travnja 2009. 29. travnja 2009. 21. svibnja 2009. 9. lipnja 2009. 30. lipnja 2009.	OŠ Gelsi, Rijeka
Učitelji i nastavnici talijanskog jezika, društvene i prirodoslovne grupe predmeta i stručni suradnici (Talijanska nac. manjina)	Stručni skup je organiziran u suradnji s Talijanskom unijom	19.-21. veljače 2009.	Trst, Italija
Odgajatelji u dječjim vrtićima talijanske nacionalne manjine (Talijanska nac. manjina)	Dječji igrokaz i scensko izražavanje u predškolskim ustanovama	8. travnja 2009.	Zajednica Talijana Pula
Odgojitelji, učitelji, nastavnici i stručni suradnici pripravnici do 15 godina radnog staža (Talijanska nac. manjina)	Faze razvoja: Poremećaji razvojne dobi – predavanja i radionice II. DIO	16. travnja 2009.	Agencija za odgoj i obrazovanje – Podružnica Rijeka
Odgajatelji u dječjim vrtićima talijanske nacionalne manjine (Talijanska nacionalna manjina)	Stručni skup je organiziran u suradnji s Talijanskom unijom	30.3. – 3.4.2009.	Venecija, Italija
Učitelji razredne nastave (Talijanska nac. manjina)	Stručni skup je organiziran u suradnji s Talijanskom unijom	29.6.-3.7.2009.	Venecija, Italija
Ravnatelji, stručni suradnici i voditelji županijskih stručnih vijeća (Talijanska nac. manjina)	- Školski kurikulum: razmišljanja i iskustva - Dječja prava - Unaprjeđenje pedagoških kompetencija prosvjetnih djelatnika	27. kolovoza 2009.	Zajednica Talijana Novigrad Pula
Učitelji čeških škola, učitelji po modelu C (Češka nac. manjina)	Plenum čeških učitelja	13. veljače 2009.	Češki dom Daruvar
Učitelji čeških škola, učitelji po modelu C (Češka nac. manjina)	- Češki jezik na zanimljiv način - Češka lektira - Jezične igre	12. svibnja 2009.	Češka OŠ J. A. Komenskog, Daruvar
Seminar čeških učitelja (Češka nac. manjina)	Seminar za učitelje	13.-19. travnja 2009.	Brno, Češka
Nastavnici slovačkog jezika i književnosti (Slovačka nac. manjina)	Nastava slovačkog jezika i perspektiva slovačkog jezika u Hrvatskoj	travanj 2009.	Savez Slovaka Našice

Nastavnici slovačkog jezika i književnosti (Slovačka nac. manjina)	Obitelj, učenik i slovački jezik i kultura	kolovoz 2009.	Savez Slovaka Našice
Nastavnici slovačkog jezika i književnosti (Slovačka nac. manjina)	- Slovaci kao nacionalna manjina u drugim državama - Pregled manjinskog školstva i zahtjevi u državama gdje žive Slovaci kao nacionalne manjine - Uloga, značaj i zadaci Saveza Slovaka u njegovanju slovačkog jezika i kulture	svibanj 2009.	Bratislava, Republika Slovačka
Program je namijenjen učiteljima i nastavnicima srpskog jezika u osnovnim i srednjim školama A modela i učiteljima osnovnih škola C modela svih županija (Srpska nac. manjina)	Dani Vladana Desnice	18.-20. rujna 2009.	Hrvatsko društvo pisaca, Zagreb
Program je namijenjen učiteljima i nastavnicima talijanskog jezika te društvenih predmeta u osnovnim i srednjim talijanskim školama Istarske i Primorsko-goranske županije (Talijanska nac. manjina)	Aktualnosti u glotodidaktici: – lingvističko primjenjivanje humanističko-afektivne i funkcionalne glotodidaktike – psihološke i neurolingvističke premise u podučavanju talijanskog jezika – Italija – Hrvatska – Slovenija: kulturni i interkulturalni aspekti	19.-23. listopada 2009.	Venecija, Italija
Stalna grupa učitelja razredne i predmetne nastave, stručni suradnici (Talijanska nac. manjina)	Razvoj stručnih i osobnih kompetencija učitelja	1. modul: 30. rujna 2009. 2. modul: 28. listopada 2009. 3. modul: 13. studenog 2009. 4. modul: 16. studenog 2009.	TOŠ „Galileo Galilei“, Umag
Voditelji županijskih stručnih vijeća za demokratsko građanstvo iz svih županija	- Inoviranje Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo - Moduli odgoja za demokratsko građanstvo i ljudska prava - Metodologija kroskurikularnog programiranja, ostvarivanja i vrednovanja tema vezanih za razvoj ključnih kompetencija - Odnos prema radu kao najvišoj društvenoj vrijednosti i suzbijanje korupcije	23.-24. veljače 2009.	
Voditelji županijskih stručnih vijeća s područja Krapinsko-zagorske, Zagrebačke, Varaždinske, Koprivničko-križevačke i Međimurske županije i Grada Zagreba	Nastavak ciklusa radionica za osposobljavanje nastavnika miritelja u školama i učenika miritelja – završni dio s provjerom	16.-17. ožujka 2009.	
Voditelji županijskih stručnih vijeća s područja Splitsko-dalmatinske, Zadarske, Šibensko-	Nastavak ciklusa radionica za osposobljavanje nastavnika miritelja u školama i učenika miritelja – završni dio s provjerom	6.-7. travnja 2009.	

kninske i Dubrovačko-neretvanske županije			
Voditelji županijskih stručnih vijeća svih predmetnih područja i stručni suradnici s područja Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko neretvanske županije	- Načela humanog rada – načela volonterskog rada i društvene uključenosti - Odgoj za demokratsko građanstvo i stjecanje kompetencija za cjeloživotno učenje - Prevencija nasilničkog ponašanja, prevencija trgovanja ljudima, humanitarno pravo	16. siječnja 2009.	Prostor Hrvatskog crvenog križa Kaštela
Voditelji županijskih stručnih vijeća svih predmetnih područja i stručni suradnici s područja Brodsko-posavske i Vukovarsko-srijemske županije	- Načela humanog rada – načela volonterskog rada i društvene uključenosti - Odgoj za demokratsko građanstvo i stjecanje kompetencija za cjeloživotno učenje - Prevencija nasilničkog ponašanja, prevencija trgovanja ljudima, humanitarno pravo	27. veljače 2009.	Prostor Hrvatskog crvenog križa Vinkovci
Voditelji županijskih stručnih vijeća i stručni suradnici s područja Bjelovarsko-bilogorske i Vukovarsko-srijemske županije	- Načela humanog rada – načela volonterskog rada i društvene uključenosti - Odgoj za demokratsko građanstvo i stjecanje kompetencija za cjeloživotno učenje - Prevencija nasilničkog ponašanja, prevencija trgovanja ljudima, humanitarno pravo	27. ožujka 2009.	Prostor Hrvatskog crvenog križa Koprivnica
Voditelji županijskih stručnih vijeća i stručni suradnici s područja Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko neretvanske županije	- Načela humanog rada – načela volonterskog rada i društvene uključenosti - Odgoj za demokratsko građanstvo i stjecanje kompetencija za cjeloživotno učenje - Prevencija nasilničkog ponašanja, prevencija trgovanja ljudima, humanitarno pravo	16. siječnja 2009.	Prostor Hrvatskog crvenog križa Kaštela
Voditelji županijskih stručnih vijeća i stručni suradnici s područja Zadarske, Ličko-senjske i Šibensko-kninske županije	- Načela humanog rada – načela volonterskog rada i društvene uključenosti - Odgoj za demokratsko građanstvo i stjecanje kompetencija za cjeloživotno učenje - Prevencija nasilničkog ponašanja, prevencija trgovanja ljudima, humanitarno pravo	17. travnja 2009.	Prostor Hrvatskog crvenog križa Šibenik
Voditelji županijskih stručnih vijeća i stručni suradnici s područja Zagrebačke županije	- Načela humanog rada – načela volonterskog rada i društvene uključenosti - Odgoj za demokratsko građanstvo i stjecanje kompetencija za cjeloživotno učenje - Prevencija nasilničkog ponašanja, prevencija trgovanja ljudima, humanitarno pravo	27. kolovoza 2009.	Prostor Hrvatskog crvenog križa Zagreb

Mjera 2.12. I nadalje provoditi programe izobrazbe zatvorenika/ica i odgajanika

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Rok: kontinuirano

Tabelarni prikaz: Broj zatvorenika/ica i odgajanika uključenih u različite oblike izobrazbe tijekom 2009. godine:

Oblici izobrazbe	2009. godina					
	upisali	završili	prekinuli	nastavljaju	u kaznenom tijelu	izvan kaznenog tijela
opismenjavanje	19	14	3	8	10	2
osnovna škola	60	38	3	30	25	6
osposobljavanje	253	159	34	119	91	7
obrtnička škola	5	1	1	4	2	3
srednja škola	7	3	1	6	1	7
viša škola	0	0	0	0	0	0
visoka škola	0	0	0	3	1	2
tečajevi	91	43	50	2	0	7
UKUPNO	435	258	92	172	130	34

Tabelarni prikaz: Stupanj obrazovanja zatvorenika/ica i odgajanika na izdržavanju kazne zatvora odnosno odgojne mjere u zatvorima, kaznionicama i odgojnim zavodima tijekom 2009. godine:

Stupanj obrazovanja			
	muškarci	žene	ukupno
ne zna pisati, čitati, ne pozna osnovne računske operacije	17	0	17
bez školske izobrazbe	95	13	108
nezavršena OŠ	475	24	499
završena OŠ	1.539	35	1.574
nezavršena srednja ili obrtnička škola	232	12	244
završena srednja ili obrtnička škola	2.974	181	3.155
završena viša škola	85	11	96

završena visoka škola	106	7	113
drugo	86	11	97
UKUPNO	5.609	294	5.903

Poglavlje 3. Rad i zapošljavanje

Mjera 3.1. Izrada programa aktivnosti za uključivanje nezaposlenih osoba u društveno koristan rad

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje

u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: III kvartal 2008.

Tabelarni prikaz: Izrada programa aktivnosti za uključivanje nezaposlenih osoba u društveno koristan rad u 2008. godini

AKTIVNOST	POKAZATELJI
U suradnji sa lokalnom samoupravom kreiranje programa javnih radova	159 programa javnih radova
Sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih u javnim radovima	694 osobe od toga 175 žena ili 77,98%
U suradnji sa civilnim sektorom koji skrbi o posebnim skupinama kreiranje programa javnih radova za nezaposlene osobe višeg obrazovanja	9 programa
Sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba u programima javnih radova – pojedinačni projekti	9 osoba uključeno od toga 6 žena ili 66,7%

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Mjera 3.2. Izrada programa aktivnosti za poticanje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba u cilju povećanja zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih s osobitim naglaskom na njihovu socijalnu uključenost

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje u suradnji s Uredom za socijalno partnerstvo

Rok: III kvartal 2008. - sukladno godišnjem planu za poticanje zapošljavanja

Tabelarni prikaz: Izrada programa aktivnosti za poticanje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba u cilju povećanja zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih s osobitim naglaskom na njihovu socijalnu uključenost u 2008. godini

AKTIVNOST	POKAZATELJI
Uključivanje u obrazovanje za stjecanje vještina traženja posla	4591 osoba
Financiranje obrazovanja za stjecanje stručnih vještina	1188 osoba
Sufinanciranje obrazovanja za potrebe tržišta rada u suradnji sa lokalnom samoupravom	419 osoba
Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba	994 osoba od toga 613 žena ili 79,65%

Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina na tržištu rada	258 osoba od toga 46 žena ili 17,8%

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje